SÖZ

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 5 EKİM 1996 • SAYI: 86 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)

• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

Muammer Ketencoğlu ile SÖYLEŞİ

Theodorakis ile Ketencoğlu'ndan şarkılar dinlediniz

ORTA SAYFADA

MAHİR SAYIN

Ortadoğu'da kim, ne yapıyor?

Sayfa 5

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ

Parti kendini genç kılmalı

Sayfa 8 - 9

ERCAN KANAR

İHD Kongresi tartışmaları

Sayfa 12

ZOR ZENAAT

Digor'da öğretmen olmak...

Sayfa 4

ÖDP AVCILAR

'Örgütlenmemiz gerekiyor'

Sayfa 16 - 17

Darbe yapacaklarmış öğretmenim!

Öğretmen katliamı ve bir ölü tanık: Uğur Gören

Ölüm...

Onsuz savaş olmuyor...

Öğretmen ölümü!?..

İnsan dehşet içinde silahsız insanın ölümünü seyrediyor... Ve ardından kurşunlanmış dört öğretmenin tabutları toprağa değmeye bile vakit bulamadan, bu dört öğretmen dört bir yandan üşüşen leş kargalarının elinde birer savaş baltasına dönüşüyor...

Cenazelerin üçü öç alma mitingidir...

Gerçek gözyaşları anaların, babaların, kardeşlerin, eşlerin döktükleri yaşlardır.

Olay nedir?

Bir gece yarısı yedi öğretmen evlerinden alınıyor... Dördü kurşuna diziliyor. Üçü serbest bırakılıyor.

Bu defa "devlet" pek fazla konuşmuyor.

Kim konuşuyor ve kime karşı konuşuyor?

Konuşanlar şunlar: Emin Çölaşan... İlhan Selçuk... Hikmet Çetinkaya... Hasan Pulur...

Bu yazarlar kime karşı konuşuyor?

PKK'ye karşı mı? Elbette elbette... Buna ne şüphe...

Gelgelelim, PKK onların yazılarında asıl suçlanan değil de, başkalarını suçlayabilmek için bir başvuru noktası, referans, kerteriz...

Hedef...

Bu defa "Akdeniz" değil...

"Entel", adını verdikleri, "liboş" deyiverdikleri insan hakları savunucuları, öğretmen sendikaları, sivil toplum kuruluşları...

İbret için belgeleyelim:

Çölaşan 2 Ekim tarihli Hüriyet'te birkaç satırla bu katliamı PKK'nin yaptığına okuyucusunu inandırmış olmanın rahatlığı ile, birkaç küfürle PKK'nin üstünden atlıyor ve hedefe yöneliyor: "Şimdi burada bizim entel-liboş kesimlere ve insan hakları kuruluşlarına yeniden bir çağrıda bulunuyorum: Haydi buyurun ve bu iğrenç eylemi kınayın. Ama öyle zoraki göstermelik bildiri yayınlayarak falan değil, yürüyüşler düzenleyerek, pankartlar açarak, oturma eylemleri yaparak.."

İnsanın içinden miting yapmak, pankart açmak, oturma eylemine girişmek geliyor. Geliyor gelmesine de, adam burada durmayacak ki... "Yetmez diye gürleyecek", Akın Birdal'a, Ercan Kanar'a yeni bir çağrı yapacak... "Çıkarın sivillerinizi, yazılın Özel Tim'e, vurun kendinizi dağlara da anlayalım ne menem insan hakları savunucusu olduğunuzu" diyecek...

Biz Özel Tim'e yazılmamak için tereddüt ediyoruz ya... Fırsat bu fırsat adam büsbütün heyheyleniyor...

"Yapamazlar. Kınayamazlar... Çünkü bunlar PKK'nın yan kuruluşlarıdır. Terör örgütünün masum kisvelere bürünmüş uzantılarıdır."

Dizginlerinden boşanmış bir nefretle kendinden geçiyor:

"Belki de dört öğretmenin öldürülmesini 'PKK'nın devlete karşı kazandığı yeni bir zafer' olarak görüp içlerinden sevinirler..."

Vay vay vay..

Ve arkasından şu hamakat abidesi satırlar:

"Ama hiç umutsuzluğa kapılmayın sevgili okuyucularım. Gün gelecek, Türk milleti bütün bu olup bitenin hesabını soracak..."

Sanırsınız, hedef tahtasına konan şu insan hakları savunucuları, memleketi işgal etmiş, Türk milletini inim inim inletmektedir ve işte bu millet Çölaşan adındaki pehlivanın vaadettiği hesap günlerini beklemektedir...

Hadi oradan...

Milletin hesap sorma gününü beklediği bu dehşetengiz kuvvet nasıl bir şeymiş?

Çölaşan ertesi gün milletin bir türlü hesap soramadığı bu kuvvet hakkında konuşuyor:

"Dünkü yazımda insan hakları kuruluşlarına bir çağrıda bulunmuş ve bu iğrenç eylemi kınamalarını istemiştim... Tık yok..." Ve "kuvvet"in hacmini de duyuruyor: "Arkalarında, yanlarında bir avuç insan bile yoktur. Hepsi birkaç yüz kişidir..."

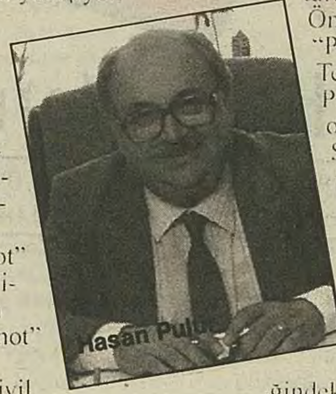
Hoppala...

Onbeş binini öldüren, onbin siyasiyi zindanda tutan şu devlet, demek oluyor ki, bunlara güç yetiremiyor ve Türk milleti onbin insandan hesap sorabilirken, bunlardan soramıyor... İç bulandırıcı şeylerdir bunlar...

Öğretmen katliamı iğrençtir...

Ama bu katliamdan "birkaç yüz" kişi denilenlere karşı linç ortamı yaratmak yüzbin defa iğrençtir...

Bu iğrençliğin çevresinde dolanmak kimine pek yakışıyor, kimilerine ise hiç yakışmıyor...

Önce iğrençlik çevresinde dolanması kendisine pek yakışandan başlayalım. Hasan Pulur... Bir "dipnot" yazmış... Cibilliyetini ele veren türden bir "dipnot" bu...

"DİPNOT: Sivil toplum örgütleri, insan hakları dernekleri, 'numaracılar', 'arabulucular', terörist merasim takımı karşısında selama duran Fethullah Erbaş ve avanesi, Uluslararası Af Örgütü. Türkiye'yi mekan tutan şıllıklar... PKK, masum dört öğretmeni kurşuna dizdi, haberiniz var mı?"

Böylesine bayağı, böylesine buram buram kin kokan bir "dipnot" üzerine fazla bir şey söylemeye gerek var mı?

Kimmiş bu "şıllıklar"... Biz de kendimizi tutamayıp baklayı ağzımızdan çıkaralım: Hasan Pulur, sıkıysa şu "şıllıkları" adları ve soyadları ile bir başka "dipnot"unda yaz..

Yazamazsın...

İğrençlik kaynağı ile bu kaynak etrafında orayı burayı koklaya koklaya dolaşanlar hakkında bu kadar yeter...

Gelin iki isim daha ekleyelim: Ertuğrul Özkök.. "Bir söz de şu anlı şanlı Uluslararası Af Örgütü'ne..." diye başlıyor ve "Adına bakan da insaniyetle falan ilgili sanır..." diye bağlıyor... Sonra da sözü Oktay Ekşi alıyor... O da öldürülen öğretmenlere döktüğü gözyaşları arasında Uluslararası Af Örgütü'ne veryansın ediyor...

Ne büyük tesadüf değil mi? Diyarbakır Cezaevi'ndeki katliamın ardından bu af örgütü büyük bir kampanya eşiğinde ve adı geçen yazarlarımız, neredeyse "şu öğretmenler iyi ki öldürüldü de, Af Örgütü'ne bir çift söz edebilir olduk" der gibi kaleme sarıldılar.

Okuyucu bu örneklere bakarak, dört genç öğretmenin ölümünden kimlerin hangi maksatla yarar sağladığını kolayca görmektedir. Ve bu, söz konusu cinayetin perde arkasını aralamamız için hukuki olmasa da politik-jurnalistik bir kanıttır.

Gelelim erken gelen ölümlerin etrafında kendilerine yakışmayacak türden gezintiye çıkanlara...

Önce İlhan Selçuk:

"Peki ne yapalım?..

Terör örgütünü lanetleyelim.

PKK'nin yaptığı işin canavarlık olduğunu belirtelim...

Söyleyelim mi? Hımmmm...

Bizim entel bunu söylemez...

Bir kez korkar, eli silahlı terör örgütünün ne yapacağı belli olur mu?

Sonra bizimkinin kafası karışıktır; Amerikalının Vietnam, Fransızın Cezayir savaşıyla, Anadolu'nun göbeğindeki kavgayı birbirine benzetir..."

Selçuk, Kürtlerle dayanışma içindekileri "korkak" ve "kafası karışık" olarak eleştirmekle yetinmiyor. Onların "kurnaz" olduklarını belirtiyor: Ona göre, bunlar, "TC'yi kınayıp PKK'ye elleşmedikçe 'devletten yana olmadığını' kanıtlamış oluyorlarmış...

Vay canına diyesi geliyor insanın... Adamlar "PKK'den korkuyorlar", ama "devletten korkmuyorlar"...

Anlayan beri gelsin...

Devletin kendisi, PKK'nin öldürdüğü askerden kat kat fazlasını öldürdüğünü açıkladığına göre... Bu "entel" denilenler aslında yaman insanlar olmaktadırlar... Her neyse...

Selçuk bu insanların bir de "Kürtçülüğe göz kırptıkça olanak sağladığını" yazmaktadır... Nasıl bir olanakmış bu böyle?.. Yazar İsmail Beşikçi... Yayıncı Ayşe Zarakolu... Gazeteci Işık Yurtçu... gibi "entel"lerin elde ettikleri olanaklardan mı söz ediyor Selçuk?

Çok yazık...

Ve Hikmet Çetinkaya... Peşinen söyleyelim ki o, Selçuk kadar kantarın topuzunu kaçırmamış... Ama yine de dört gencecik öğretmenin katledilmesini, Kürtlerle dayanışma içinde olanlara karşı yürütülen mücadelenin aracına dönüştürmekten kendini alamamış...

"Başta öğretmen örgütleri olmak üzere, tüm demokratik kitle örgütlerine sesleniyor; İnsan Hakları Derneği ve İnsan Hakları Vakfı'nın, bu vahşet karşısında, tıpkı Diyarbakır E Tipi Cezaevi'ndeki olaylar karşısında sergiledikleri tavır etkinliğinde bir tepki göstermelerini bekliyoruz..."

İşte böyle...

İlk iki isim bir linç ya da pogrom örgütlemek için yanıp tutuşuyor...

Diyarbakır'da 4 öğretmenin öldürülmesinden sonra yandaki yazıda sözü edilen kuşkular, değerlendirmeler hemen her tarafta yapıldı. Özellikle gazetelerin ve televizyonların haber merkezlerinde tam da Fatih Altaylı'nın anlattıkları yaşandı. Ama bunların hiçbiri ne gazetelerin sayfalarına yansıdı, ne de ekranlara... Bunda bir tuhaflık yok mu? Sözü Altaylı'ya bırakıyoruz...

Devletten de şüphe duyar olduk

Fatih ALTAYLI

Devlet içinde, her gün bir yenisi ortaya çıkarılan çetelerin, devlete olan güveni nasıl yerle bir ettiğini dün ve önceki gün gördük.

Hürriyet'in manşetinde dün yer alan haberden söz etmek istiyorum.

Haber ve fotoğraflar haber merkezine gelir gelmez, herkesin aklına bir soru geldi.

"Acaba bu da bir çetenin provokasyonu mu?"

Olay o kadar vahim ki bunu seslendirmeye hiçbirimiz cesaret edemedk.

Böyle bir şeyin mümkün olmamasını dilediğimiz için sustuk.

Sonra birer, ikişer bu görüş dillendi.

Dün de uçakla Ankara'ya gelirken yanımda oturan, islami görüşe sahip olduğunu zannettiğim bir beyle konuşurken, aynı kaygıyı onda da sezinledim.

Beni havaalanından Ankara'ya getiren şoför de böyle bir şüpheye düştüğünü anlattı.

Üzüldüm... Çok üzüldüm...

Vatandaşlarının dahi şüphe duyduğu bir devlet haline nasıl bu kadar çabuk geldik, dedim kendi kendime.

Şöyle bir silkinmemiz gerekiyor galiba.

Tozumuzu pisliğimizi atmamız...

Görevi ve mevkisi ne olursa olsun, sorumluları bulmamız, hesabını sormamız gerekiyor.

Devlet görevlileri, emniyet görevlileri hakkında açılan soruşturmaların şeffaf olması gerekiyor.

Özel Tim'dekilerin yaptıklarının yanına kar kalmaması gerekiyor.

Faili meçhullerin faillenmesi gerekiyor.

Milletçe ve devletçe adam olmamız gerekiyor.

Son iki isim ise, arada bir devlete karşı yönelttikleri eleştirileri bu tutumlarıyla dengeleme oportünizmine sapıyor...

Ama hepsi de aynı kapıya çıkıyor...

Devletin örgütlü kuvveti karşısında, binlerce olgu ile kanıtlandığı gibi, hiçbir hukuk güvencesine sahip olmayan, can güvenliğinden yoksun, ikamet özgürlüğü bile elinden yakıp yıkmalarla alınmış insanların haklarını savunanları PKK'nin uzantısı gibi gösteriyorlar ve onları ya kendileri gibi olmaya ya da devletin hedefi haline gelmeye boyun eğme şıklarıyla yüz yüze getiriyorlar...

Şimdi en başta sorulacak soruyu soralım... Bu dört yazar ve tüm medya dört genç öğretmenin PKK tarafından öldürüldüklerini nereden biliyorlar?

Katillerin serbest bırakılan öğretmenlere "biz PKK'liyiz" demelerinden mi?

İlk iki "şahsı" ve eklediklerimizi bir yana bırakalım... Fakat Selçuk ve Çetinkaya, kendi köşelerinde "PKK kılığına girerek haraç alan, insan kaldıran, yargısız infaz yapan ve terörün rantını yiyen üniformalı çete" hakkında konuşmuyorlar mı?

Hikmet Çetinkaya

Peki niçin akıllarına bu dört öğretmenin "PKK kılığına giren üniformalı çete" tarafından öldürülmüş olabileceği gelmiyor?

DHKP-C gibi PKK de yaptığı eylemleri üstleniyor, eğer merkezi inisiyatif dışında gelişen bir eylem ise, uzunca bir süre susup, ardından bu eylemin kendisine bağlı bir grup tarafından yapıldığını açıklamıyor mu?

Şimdi ise bu örgüt bu kanlı olayla ilgisi olmadığını ilan etmiyor mu?

Ve bu kanlı cinayetin "iki ölü tanığı"na başvurmak bu yazarların aklına neden gelmiyor? Öldürülen öğretmenlerden ÖDP üyesi ve Yeniden dergisi okur çevresinden Uğur Gören'in ve Siverekli, Kürt topluluğunda ne anlama geldiği bilinen deyimle "yurtsever" Cuma İbiş ve karısının kurşuna dizilmeden önce kendilerini PKK'li olarak tanıtanlara neler söylediğini, hiç değilse İlhan Selçuk kendi yaratıcı zihninde canlandıramadı mı? Uğur ve Cuma'nın, savunmasız öğretmenleri kurşunlayarak Kürtler'in hiçbir meşru isteklerine hizmet edilemeyeceğini, bir ÖDP'li olarak ve Kürtçe konuşan bir "yurtsever" olarak kendilerini kurşuna dizdikleri takdirde, Türkler'le Kürtler arasında neredeyse kopmak üzere olan kardeşlik bağlarının son lifinin de koparılmış olacağını bu PKK'li ya da PKK kılıklı kimselere anlatmış olacağını tahmin etmek çok mu zordur? Ölüm mangasında yer alanların öyle dağ köylerinden derlenmiş, Türkçe bilmeyen, ama yüreği kinle kaplı ve gözü, kulağı sağduyulu sözlere kapalı çocuk yaştaki "gerilla"lar olmadığı, "çok güzel konuşan" ve "saç traşları bir hayli resmi modele uygun olan" kimseler olduğu bilindiğine göre Uğur'un bir ÖDP'li olarak anlattıklarını, Cuma'nın ise ana diliyle Kürtçe söylediklerini kavrayacaklarından ve eğer PKK'li iseler, en azından bir de sol ile yeniden kavgaya tutuşmak istemeyeceklerinden, hele Cuma'nın kimliğini öğrenince böyle bir cinayete yeltenmeyeceklerinden şüphe edilebilir mi?

Öldürülenlerin arasında ÖDP'li Uğur'un ve "yurtsever" Cuma'nın varlığı, alışık olmadığımız bir "ölü tanık" kategorisine yol açmış bulunuyor...

Ölenlerin tanıklığına başvurmak neden düşünülmüyor?

Öğretmenleri PKK'nin öldürmüş olması elbette Çölaşan'ın şahsında devlet iktidarının şahinlerince ne denli istenirse istensin, İlhan Selçuk ve Hikmet Çetinkayalar'ın aceleciliği neden?

Ve işin en tuhaf yanı şu: Cumhuriyet gazetesi, bu iki yazarın hiçbir araştırma yapmadan, trajik ölümlerin perde arkasını aydınlatma gayreti içine girmeden yazıp çizdikleri gün; önce PKK'nin askeri kolu ARGK ve cephe örgütü ERNK'nin peşpeşe bu cinayetlerle ilgilerinin olmadığına ve bölgede cinayetlerin aydınlatılması için araştırma talep ettiklerine dair haber yayınlıyordu.

Ama yine de Selçuk ve Çetinkaya'nın vicdanlarına ve zihinlerine insanı aydınlığa çıkaran bilimsel kuşkunun zerresi bile düşmemiştir.

Ve aydınlığın yol göstericisi kuşku, hiç ummadık bir vicdan ve zihne düşüyor...

3 Ekim tarihli Hürriyet'te Fatih Altaylı biraz Ezop diliyle, biraz cesur ve biraz tedirgin, biraz düş kırıklığı içinde, biraz öfkeli konuşuyor: "Acaba bu da bir çetenin provokasyonu mu?"

Altaylı bir şeyler biliyor... Bir şeyler biliyor çünkü Hürriyet'te bir milli histeri haline getirilen öğretmen katliamı hakkında yazı yazarken, "Devletten de şüphe eder olduk" diye bir başlık, bilgi, "duyum" olmaksızın atılamaz... Hiçbir Hürriyet yazarı, elinde kanıt olmaksızın, sıradan insanlara karşı değil ama, devlete karşı şüphe uyandırıcı tek satır yazamaz...

İlhan Selçuk

O nedenle Altaylı'nın yazdıkları, "ölü tanık"ların tanıklıklarıyla birleşince gerçeğe doğru ilk adımı atmış oluyoruz. Daha ötesi, ÖDP Genel Başkan Yardımcısı Yıldırım Kaya'nın yaptığı açıklamada yer alan talebin hayata geçmesiyle gelecek... Kaya "olayın derinlemesine araştırılmasını talep ediyoruz" demiştir.

Son söz...

Kuşku dedik...

Devrimciler PKK'den, onun açıklamalarından kuşku duymalı mıdırlar?

Eğer Selçuk ve diğerlerinin durumuna düşmek istemiyorlarsa elbette duymalıdırlar...

Olayın araştırılmasını istemelidirler...

Her kanıt bizi "kontra"nın inine götürüyor olsa bile böyle bir kuşku sağlık işaretidir.

Talebimiz açıktır: Cinayetin sorumlusu eğer herhangi bir PKK timi ise, PKK o tim mensuplarını, savaş hukukunu çiğneme suçuyla yargılamalı...

Eğer cinayet devletin resmi ya da yarı-resmi güçleri tarafından işlenmişse, sorumlular yargılanmalı ve hükümet derhal istifa etmelidir.

Evlatlarının yalnız kirli savaşta insafsız kurşunlara hedef olmakla kalmayıp, kirli siyasette vicdansız bir propagandaya alet olduğunu gören ailelerin acısı tarif edilemez.

Başınız sağolsun öğretmen yakınları...

'Sürekli darbe' ya da 'kesintisiz darbe'

Başlığa bakıp bakıp, hey gidi koca Troçki ya da hey gidi koca Lenin dememek elde değil... "Sürekli darbe" ya da "kesintisiz darbe", bu memleketteki düşük yoğunluklu demokrasi denilen ne idüğü belirsiz rejim koşullarında 12 Eylül 1980 darbesinden beri yaşadıklarımızın yakıştırma isimleridir.

Şimdi tüm medyayı boydan boya kaplayan "darbe" tartışmalarına müdahale etmeden önce böyle bir terminolojik yakıştırma sanırız yararlı olacaktır.

Önce darbe tartışmasının şu sırada nasıl ortaya çıktığına bir bakalım...

Bir resepsiyonda Mümtaz Soysal ile Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı kadeh tokuşturuyorlar. Bu laik seremoni esnasında aralarında şu dikkate değer konuşma geçiyor:

Karadayı: "Türkiye'de duracak zaman değil. Afganistan anlamlı örnektir. İşler kötü gidiyor. Gidiş kötü. Partiler bunun bilincinde mi acaba?"

2 Ekim tarihli Cumhuriyet, Soysal'ın Karadayı'ya ne dediğini maalesef yazmıyor. Ama Soysal bu sözleri yorumladı. Şöyle diyor Soysal: "Herkes vazifesini yapsın diyorlar. İlla biz mi bu gidişi durduralım, bunu yapacak başka yerler olmalı deniyor..."

32. Gün programında da M. Ali Birand soruyor: "Laiklik konusundaki son demeçlerin ışığında kaygılanalım mı? Acaba askeri bir müdahaleye mi gidiyoruz? Böyle bir kaygı duymak gerekir mi?"

Soysal "Kaygılanmak gerekir" diye yanıtlıyor, "kaygılanmazsa toplumlar, zaten kayıp giderler. O nedenle bugünkü kaygıyı ben yerinde buluyorum. Öyle işaretler var. Bu işaretlerin gerçek tehlikelere dönüşmemesi için toplumda herkesin üzerine düşen görevi yapması gerekir..."

Soysal böyle diyor... Darbe olasılığını düşünmeli ve "kaygılanmalıyız."

Soysal'ın bu "kaygı"dan sonra ne yapılması gerektiğine dair görüşü, bir darbenin zaten yapılmasını istediği şeyleri, darbe olasılığından kaygılanarak, bizim şimdiden yapmamızdan ibaret... Yani darbe olmadan darbe olmuş gibi yapacağız.

Peki ne yapacağız?

Onu da yine YÖN devamcısı DEVRİM dergisi muhibbi Sabah yazarı Hasan Cemal'den öğreniyoruz:

Önce 2 Ekim tarihli Sabah'taki yazının başlığı: "Washington'da Çillersiz, Yılmazsız senaryolar." Ve yazıdan alıntı: "Bugünün konusu: Amerikan başkentinde Çillersiz, Yılmazsız senaryolar denebilir." Devamla..."Siyaset sahnesinden Çiller taşının kayıp gitmesi..." Sonra?..."Mesut Yılmaz'ın gitmesi..." Ve "Özetlenirse, önce Refahyol düşecek... Erbakan'ın başbakanlığı noktalanacak... Sonra Çiller kayacak. Yılmaz da ANAP'tan gidecek..." Ardından meçhul bir Amerikalı konuşturuluyor: "Sistemdeki tıkanıklık geçmişte askeri darbelere yol açmadı mı? Bunun yerine partiler kendi içlerinde darbe yapsınlar..."

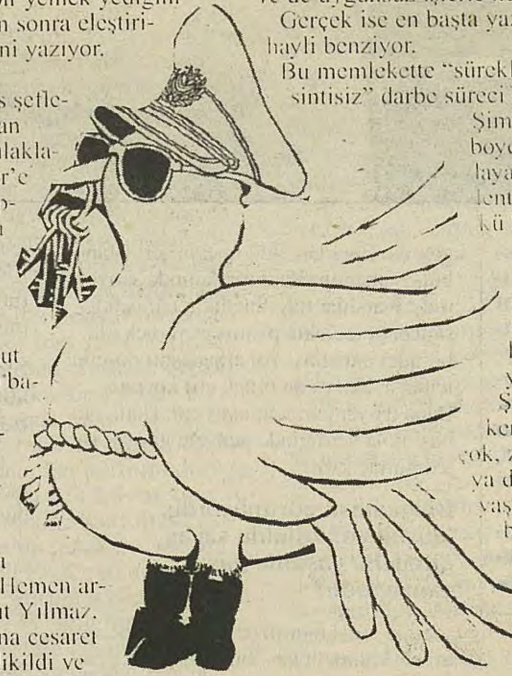
Soysal'ın kaygılandıktan sonra yapmamız gereken işler programı meğer Amerika'da hazırlanmış... Veyl anti-emperyalist Kemalistler'e...

Ardından üç hafta önce bir bayat yemek hikayesini ısıtırken eklenmiş tazeleştirici soslar...

3 Ekim tarihli Hürriyet'te Ertuğrul Özkök üç hafta önce Mehmet Ağar, Orgeneral Çevik Bir, Korgeneral İlhan Kılıç, Sönmez Köksal ve Onur Öymen'in birlikte bir yemek yediğini ve Ağar'ın ondan sonra eleştirilerini yükselttiğini yazıyor.

Yeter.

Ardından polis şeflerinden Ünal Erkan ayaklandı. Ve kulaklara ordunun Çiller'e sert bir uyarı yaptığı fısıldanmaya başlandı...

Ne oluyor?

Darbe mi olacak?

Şimdi de Mesut Yılmaz'a dönüp bakalım:

"Bir darbe hareketi için bazı kadroların çalışma içinde olduklarına dair sezgilerim, hatta bilgilerim var." Hemen ardından bu Mesut Yılmaz, ordunun karşısına cesaret abidesi olarak dikildi ve "darbe bize karşı yapılmış olur" deyip, "teyakkuz halinde tüm partilerle birlikte hareket etmeliyiz" türünden bir şeyler söyledi. Ama sonra ekledi: "Ülke Refahyol'dan kurtulmalı, bunun formülünü arıyoruz."

Her şey açık...

Söylenecek az şey kaldı.

Darbe olasılığı var mı?

Bu soruya "hayır" diyen devrimci, rehavet içinde teslimiyete gider. "Vardır" diye bağırmaya başladığı zaman ise bugünün işlerini bir yana bırakır ve geleceğin darbesine uygun ve de uygunsuz işlerle kendini oyalar.

Gerçek ise en başta yazdığımıza bir hayli benziyor.

Bu memlekette "sürekli" ya da "kesintisiz" darbe süreci zaten işliyor.

Şimdi medyayı boydan boya kaplayan darbe söylentileri, bugünkü koşullarda bir gerçek darbenin yol açabileceği bütün sonuçlara yol açıyor.

Şimdi darbenin kendisinden çok, zaten sürekli ya da kesintisiz yaşadığımız darbenin içinde yeni bir darbe illüzyonu tüm siyaseti belirliyor.

Darbeden korkan medya numara yapıyor.

Darbeye kafa tutan Yılmaz numara yapıyor.

Şimdi tüm düzen muhalefetinin anlaştığı husus "hükümeti yıkmak".

Çok iyi...

Bizim buna ekleyeceğimiz bir tek eylem programı türünden madde şudur: Yıkmak için sokağa, ardından da sandığa..Var mısınız?

Namlunun ucundaki öğretmen taraf olmaya zorlanıyor

Digor'da öğretmenlik zor zenaat...

Son olarak Diyarbakır'da öldürülen 4 öğretmenle birlikte OHAL Bölgesi'ndeki öğretmenlerin durumu ve koşulları yeniden gündeme geldi. Kars'ın bir köyüne tayini çıkan bir öğretmenle Nermin SEZGİN görüştü. Herhalde hiç kimse bu öğretmenin ismini açıklamasını beklemeyecektir...

Tayinin çıktığında nasıl bir ruh hali içindeydin?

Kars'ın Digor ilçesinin bir köyüne çıkmıştı tayinim. Yola soru işaretleriyle çıktım. Otogar'da otobüsün yolcularından biri "nereye yolculuk" diye sordu. Öğretmen olduğumu öğrendiğinde, "Bizim köye gel, bizim köyde hiç Kürt yok" dedi. Bu söz bana Kars'ta milliyetçiliğin çok yoğun olduğunu düşündürdü. Sonra otobüsün kalkış saati geldi. Yerimize oturduk. Yanımda oturan adam Kürttü. Kars'a kaşar peyniri almak için

Çoğu, ekmek parasını ayakkabı tamirciliğinden, kimiyse eski toplayıcılığından çıkarıyor. Köyleri boşaltılmış, boşaltılmamışsa da okulları kapalı...

gelmiş. Buradan aldığı peynirleri İstanbul- Samandıra'daki marketinde satıyormuş. Karslılar hayvancılıkla uğraştıklarından yolculukta pişmiş et yemek gibi bir adet oluşmuş. Yol arkadaşım poşetin içine tavuk (ya da ördek eti) koymuş. Bana da yemem için ısrar etti. Hatta otobüs mola verdiğinde yemeğe gitmek istediğimde kızdı.

Bölge nasıl görünüyordu, 'düşük yoğunluklu savaş' gündelik yaşama nasıl yansıyordu?

Kars'a geldiğimizde Digor'a gideceğimi söyledim. "Orası biraz karışık" dediler. Digor arabalarının kalktığı yer pazar yeri gibiydi. Uzunca bir caddenin iki tarafında da sıra sıra sebzeciler dizilmişti.. Benim gibi Digor'a gidecek başka öğretmenlerle karşılaştım. Yol boyunca çeşitli askeri konvoylarla karşılaştık. Yarım saat sonra Digor'a vardık. Tek bir caddesi var. Minibüsten indiğimizde etrafımızda polisten, askerden başka kimse göremedik. Elleri silahlı, sarkık bıyıklı, saçları başları karışık, altlarında asker pantolonu, üstlerinde kazak ya da gömlek olan.

"Özel Tim" denen rambo kılıklı görevlilerle karşılaştık. Onlardan Milli Eğitim Müdürlüğü'nün yerini öğrendik. Milli Eğitim binası iki katlı derme çatma bir yerdi. Biz üç kişi gelmiştik, ama bizden önce de gelenler vardı. Daha köye gitmeden gitmiş gibi göreve başlama yazısı yazıldı. Güvenlik nedeniyle koridordaki tuvalet kilitliydi. Memurlar anahtarlarıyla açıp giriyorlarmış. Koridorun girişinde "teslim ol" çağrıları asılıydı. "Rençber" diye öldürülen bir PKK'lının resmi dikkatimi çekti. "Vatan hainleri cezasız kalmaz" diye yazıyordu. Başka arananların da isimleri vardı. Caddede tek katlı bir öğretmen evi vardı. Orada da 8-10 öğretmen oturmuş çaresizce birbirlerine bakıyorlardı. Bir ara tuvalete gideyim dedim. Bir Kürt kadınla karşılaştım. Tuvaletin adliye tarafındaydı. Muhtemelen bir dava için gelmişti. Beni gördüğünde çok korktu. Çocuğuna sarılarak duvarın içine girecek gibi gövdesini içeri çekti. Elimde tuvaletin anahtarı oluşu sanıyorum beni devletle özdesleştirmesine yetmişti.

Sıradan insanlar, köylüler ne durumda? Savaşı kanıksamışlar mı?

Daha önce gelenler imam hatip lisesi mezunlarıymış. Onlar Milli Eğitim Müdürlüğü'nün bodrum katında kalıyorlardı. Burası çatışmalardan toplanan silahların getirildiği depo gibi bir yerdi. Cezaevinden ranzalar getirilmişti. Bir de tüp koymuşlar. Burada yemek yapıyorlar, namaz kılıyorlardı. Ben burada kalmak istemiyordum. Merkezde otel gibi briketten yapılmış bir yer vardı. Altındaki kahvede yüzleri gülmeyen suskun insanlar vardı. Sessizce siyah beyaz Türk filmleri izliyorlardı. Birbirleriyle hiç konuşmuyorlardı. Konussalar da havadan sudan şeylerden konuşuyorlardı. Dükkanların raflarında mal kalmamıştı. Bir lokanta vardı, ancak yemek çeşidi pek yoktu. Sağlık koşulları da kötüydü. Burada köylüler öldürülen bir PKK'lıdan efsane gibi söz ediyorlardı. Herkesin ağzındaydı.

Başka neler dikkatini çekti?

Akşam üzeri, daha hava kararmadan insanlarda bir telaş başlıyordu. Ölü, kasvetli bir hava egemen oluyordu. O anda Kars'a giden son arabayı yakalayıp buradan uzaklaşmayı, kaçmayı düşünüyordum. Biz akşamları Kars'a gidip otelde kalıyorduk. Kars, krokiye bakıldığında planlı bir kent olarak görülüyor. Gerçekten de eşit genişlikte caddeleri, kaldırımları Cumhuriyet öncesi Rusların işgali döneminde yapmışlar. Yapılar Rus mimarisinin özelliklerini taşıyor. Kalenin altındaki kilisenin haçları sökülmemiş. Litvanya gibi Baltık ülkelerinden insanlar, Ermeniler de vardı. Ancak asimile olmuşlardı. Tayin olduğum köydeki okul kapalı olduğundan Kars'ın başka bir köyüne gönderildim. Merkez'e bağlı eski bir Ermeni köyüydü. Köyün adı ilginçti: Kanlıköy! Bundan yüz yıl önce Ermeniler tarafından terkedilmiş. Mezarlarda hala haçlar, yazılar görünüyordu. Yine Ermeniler'den kalma bir sarnıç vardı. Kilise de varmış ama şimdi kalmamış. Köyde şimdi bir Kürt aşireti var. Kürtler, Ermenistan'ın başkenti Erivan'dan gelmişler. Ermeniler de o tarafa gitmiş.

Ya öğrencilerin? Onlarla iletişim kurabildin mi?

Tayin olduğum köy 70 hanelikti. Kürt köyü olmasına rağmen çocuklar Türkçe biliyorlar. Aile içi eğitimleri çok zayıf. Dinlemesini bilmiyorlar. Çok doğal ve rahatlar. Küfürlü konuşabiliyorlar. Teneffüse çıktıklarında birisi öbürüyle oynamak istiyorsa önce iki eliyle onun boynuna yapışıyor, boğmaya kalkıyor. Oyun eşittir boğuşma gibi bir şey. Çocuklar vahşi. Kesinlikle kim daha güçlü, kim daha hoyratsa o kazanıyor. Bünyesi zayıf olan, küçük olan kaçıncı sınıf olursa olsun düşük sınıftaki iri yarı çocuk tarafından dövülüyor.

Ortam, koşullar çocuklarda nasıl bir dünya oluşturmuş?

Sınıfta duvar gazetesi oluşturalım istedim.. Çocuklara haber getirmelerini söyledim. Köyde olup bitenleri yazın dedim. En çok dikkatlerini çeken şeyler radyodan ya da TV'den duydukları "terörist haberleri" olmuş. Örneğin "Diyarbakır'da Kürtler öldü, anneleri onlara çok üzüldü" gibi duygularla karışık şeyler yazmışlar. Bunları yazmayın, köyde olup bitenleri yazın, dedim. Ama çocukların yaşamına savaş egemen olmuş. Büyüklerde de böyle bir ruh hali gözleniyor. Esnafın biri bir sohbette şöyle demişti: "Burası başka bir ülke mi ki panzerlere Türk bayrağı takılıyor. Burası zaten bizim ülkemiz değil mi?"

Öğretmenlere güveniyorlar mı? Köylüler size nasıl bakıyorlardı?

Öğretmenler korkuyorlar. Örneğin bir öğretmene PKK'lıyız diye gelmişler, 30 milyon istemişler. İnsanların yüzü gülmüyor. Senin kim olduğunu biliyor. Ancak yok sayıyor. Ne merhaba diyor, ne konuşmak istiyor. Konuşursa başına bir şey gelebilir diye ürküyor.

Devletle bağları nasıl? Devlete güven var mı peki?

Azeriler devlet yanlısı. Devlet olmazsa Kürtler bizi yok eder diye düşünüyorlar. Politika, milliyetçilik üzerinden çıkıyor. Özellikle kırsal kesimde insanlar çok acımasız, kuşkulu.

Orada İstanbul'dan tanıdığım bir arkadaşımla karşılaştım. Asteğmen olarak askerlik yapıyordu. Psikolojik olarak çok yıpranmış. Kendisi bunun farkında değil. Asker arasında operasyonlarda PKK'lı öldürmek, "leş almak" deyimiyle adlandırılıyor. O da bu terimi kullanıyordu. "Nasıl yapıyorsun" diye sorduğumda "Öldürülen öğretmenler aklıma geliyor, askerlerime de bunları anlatıyorum" diyordu. Öldürdükleri PKK'lılar arasında 13 yaşlarında çocuklar varmış. Bacaklarında un torbaları sarılı oluyormuş. Dağda aç kalmamak için takıyorlarmış bunları..

Bu arkadaş İstanbul'dayken demokrat yapıdaydı. Ancak savaş psikolojisi onu taraf olmak zorunda bırakmış.

Bir öğretmen köye geldikten sonra ne oluyor, köylüler nasıl davranıyor?

Orada öğretmen mutlaka taraf olmak zorunda bırakılıyor. Karakolda kalsa devlet yanlısı, halk arasında olsa PKK'lı sayılıyor. Yani öğretmen iki arada, bir derede kalıyor. Güvenlik kesinlikle yok. Ölüm korkusu hep var. İnsanlar ölüme çok yakınlar. Arabadan iniyorsun, 30 metre ötede mayın olduğu farkediliyor. Torpili olanlar merkezi yerlerde çalışıyor. Torpili olmayanlarsa uzaklara gönderiliyor. Namlunun ucunda da onlar oluyor. Savaş, daha çok Digor'la Kağızman arasında. 50'ye yakın köy devlet tarafından boşaltılmış. Yoğun bir göç yaşanıyor. Digor'a beraber gittiğim öğretmene çalıştığı köyün muhtarı "Hoca köye gelme, bizim başımızı da, kendi başını da derde sokarsın" demiş.

Geri dönmeyi düşündün mü?

Tayinimi yaptıramıyorum. Bir de çocukları düşünüyorum. Çocuklar için kitap yok, olanak yok. Onların gözleri pırıl pırıl. Beklenti içindeler. Öğretmenlerini seviyorlar, gitmesini istemiyorlar.

Türkiyeli sosyalistler barış politikalarını güçlendirmek zorunda..

Ortadoğu'da kim, ne yapmak istiyor?

Mahir SAYIN

Kerkük/Musul - Binbir çelişkinin cirit attığı Ortadoğu'da, kendisini denge yaratan güç olarak dayatan ABD, varlığının meşruiyetinin bölgedeki istikrarsızlığa dayandığının bilincinde olarak istikrarsızlığı yeniden üretmeyi ilk görevi görmektedir, diyebiliriz. Bu görevi üstlenebilecek bir başka metropolün olmayışı onu bu alanda rakipsiz bırakmakta ve rakiplerini de bölge istikrarı peşinde koşmaya sürüklemektedir. ABD'nin Saddam'ı devirmeyişini, onu, dişlerini söktükten sonra, bölgedeki istikrarı bozucu faktör olarak yerinde bıraktığı şeklinde yorumlamakta pek bir yanlışlık yok görünüyor. Ve bunu şu ana kadar çok iyi kullandı. Ancak sonuçta hem bölge ülkelerinde, hem de ABD'nin bölgedeki askeri varlığını zaten istemeyen metropollerde, Saddam'ın ambargoyu yırtmasına yardımcı olacak politikalar, tutumlar gelişmeye başladı. Buna karşılık ABD ince taktiklerle meşruiyetini yenileme çabasına girişti.

Ve bu olanağı Talabani, ABD'ye bilmeden sağladı. Talabani bölgedeki gücünü artırabilmek için aynı Barzani'nin Saddam'a başvuruşu gibi İran desteğine başvurdu. Oldu bitti ile KDP'ye karşı hızla avantajlı bir konuma geçecekti. Bu, ABD açısından tehlikeli bir girişimdi. Bu girişimin sonucu İran, bölgedeki etkinliğini artırırken, PKK'ninki de buna paralel olarak gelişecekti. O zaman ABD, KDP ile Saddam arasında gelişen ilişkiye kısa bir süre göz yumup, ardından hem Talabani'yi cezalandırdı, hem İran'ın önünü kesti. Böylece Irak Kürdistanı'nda ve dolayısıyla bölgede son derece kritik bir durumun ortaya çıkmasına yol açtı.

Bu anlatım biraz polisiye roman gibi görünse de, bölgede işleyen faktörlerin başka bir yerde rastlanmayacak kadar çok ve aralarındaki ilişkilerin karmaşık olması daha basit düşünce biçimlerine olanak tanımaktadır.

Barzani babasının akıbetinin eşiğinde...

Talabani açıklamalarında, kendisinin İran ilişkileri dolayısıyla ABD tarafından cezalandırılmış olduğunu söylüyor. Barzani giriştiği işin kendi boyunu aştığını, babasının akıbetinin eşiğinde durduğunu çok kısa süre içinde gördü. Talabani ince bir taktikle, KDP ile değil, Saddam güçleriyle savaşa girişeceğini söylüyor.

Geride bıraktıklarını unutmaya, hafızasından silmeye çalışıyor. Tek tesellisi 'benim yaşadıklarımı onlar yaşamasın, görmesin' dediği çocuklarıyla birlikte göçmen kampına sığınmış olmak. Orada da sıkıntılar var, ama o geri dönmemeye kararlı...

Bu, Saddam'a endişeyle bakan Kürt halkı gözünde Talabani'yi itibar sahibi yapar. Barzani'yi ise zor durumda bırakır. Hele Saddam'ın yeni bir saldırısı Barzani'yi bir kat daha ağır yük altına sokar. Bu konjonktür içerisinde Kürt halkı gözünde en istikrarlı tutumu sürdürüyor görünen PKK olmaktadır. Üstelik hiçbir şey yapmasına gerek kalmaksızın. Daha şimdiden gerek Behdinan'da (KDP bölgesi) ve gerekse Soran'da (KYB bölgesi) PKK 'umut' olmaya başlamış. Bu durumu Barzani de görüyor ve bir yandan ABD'nin yardımını isterken, diğer yandan da Türkiye'ye koşuyor. Ama her iki taraftan da çok aşağılayıcı şartlar taşıyan öneriler alıyor: PKK ile savaşacaksın, federasyon talep etmeyeceksin. Daha da ağırı, düzey olarak, sonunda başbakan yardımcısıyla görüşebilmiş olmasına rağmen, MİT'e muhatap yapılıyor. Açıkça "Ellerini kaldır, teslim ol" diyorlar. Ne var ki, KDP, PKK ile savaşmanın neye patladığını gördü ve böyle bir işe giriştiğinde, bir yandan Talabani, diğer yandan PKK ile çatışırken, Saddam ve TC işbirlikçisi olarak durumunu kendi etrafına dahi izah edemeyecek duruma sürüklenebileceğini de görüyor. "Ya teslim ol ya da seni bu güçlere teslim ediyoruz" diyorlar. Bu konuda TC daha çok bastırırken, ABD daha ziyade akrebin kurbağayı sokacağı anı bekliyor. Böyle bir durumu yakaladığında ABD kurtarıcı imajını yenilemiş olacak. Yeteri kadar yığınak yapmış olan ABD, "zalim"e karşı yeniden harekete geçecek. Aynı bir önceki gibi karşı olanlar seslerini çıkaramayacaklar. Bu oyunu Saddam bozabilir. Şimdi içine girmiş olduğu yumuşakbaşlı havayı devam ettirdiği takdirde, Clinton seçimlerde zor durumda kalacak ve kaybetmesi durumunda yeni gelenlerin ne yapacakları ise bugünden tam olarak söylenemez. TC Saddam'la iyi ilişkiler peşinde. PKK'ye karşı tutum için İncirlik Üssü tavizini veren TC, kendisini sıkıntıya sokmuş durumda. Saddam'la iyi ilişki için bu durumdan sıyrılması şart. Zaten ABD de bu durumun farkında olduğu için Güney'deki yığınağını artırırken, MED TV'nin basılmasını sağlıyor.

Tarihsel bir fırsat

Bütün bu gelişmelerin sonucunda bölgenin diğer parçalarında nelerin olacağı önemli olsa da Türkiyeli devrimcileri çok yakından ilgilendiren ve bugünkü tutumlarını gözden geçirmelerini gerekli kılan tarihsel bir fırsat ortaya çıkmaktadır.

Parçalanmış olan burjuva bloku ve günbegün derinleşen toplumsal çelişkiler demokrasi ve sosyalizm doğrultusunda yürüyebilmek için son derece uygun bir konjonktür yaratmış durumdadır. Bu konjonktür bir yıldır devam etmekte, ancak sosyalistlerin doğru bir müdahalesiyle yüz yüze gelmemektedir. TC, Kürt sorunundaki şiddeti temel alan çözümsüzlük politikalarıyla günbegün kendi elini kolunu bağlamaktadır. Politikacıların beyanatları artık iki cümlenin birbirini cerhettiği konuma ulaşmış, işbirlikçisi oldukları ABD ve Avrupa topluluğuyla ilişkilerini bir türlü düzenleyememekte, bölge ülkelerinin bazılarıyla tam bir uzlaşmazlık politikası sürdürmek zorunda kalırken, iyi ilişkiler geliştirme çabası içerisine girdiği İran ve Irak gibileriyle de iki adımda bir derin çelişkilere sürüklenmektedir. Elbette bu durumu etkisi altında tutan çok faktör var, ama bunlardan bir tanesi iktidara alternatif olan her partinin dile getirdiği gibi bütün çelişkilerin orta yerinde dikilmektedir: Kürt meselesi. Atılacak adım da pek karmaşık değil. Bu konuda PKK'nin almış olduğu barış tavrı, sorunun çözümünü ya da en azından TC için birazcık aklı selim çerçevesinde davranabilecek bir ortamın yaratılmasına olanak sağlamaktadır. Bütün şoven saldırılara rağmen Türkiyeli sosyalistler barış talebi etrafında çok ciddi bir kitle mobilizasyonu yaratabilirler. Bu, zor bir politika değil. Örneğin PKK, TC'yi gayrimeşru görse bugünkü halleriyle Türkiye sosyalistlerinin politika yapmaları çok daha zor olurdu. Şovenizmin ağır baskısı altında belki de seslerini hiç çıkaramayacaklardı. Durumun anlaşılması açısından "bayrak krizini" göz önünde bulundurmakta yarar var.

Bu durumu PKK de görüyor: Türkiyeli sosyalist ve barışseverlerin talepleriyle elindeki esirleri serbest bırakıyor, aylarca ateşkes sürdürüyor ve olumlu tutum gördüğü takdirde yenilerine hazır olduğunu ilan ediyor. Evet böyle bir durumu değerlendirmek artık Türkiyeli sosyalistlere kalmış bir iş. Güçlü bir barış politikası sistemin kendi içerisindeki zoraki uzlaşmayı da kıracak ve burjuva katındaki barış eğilimlerini de önplana çıkaracaktır.

Zapatistler iktidarı masaya oturttu

Bu bir tahmin değil, realite. Hemen hemen benzer taleplerle hareket eden Zapatistler toplumsal muhalefetin barış talebini arkalarına alarak rejimin barıştan yana olanlar ve savaş isteyenler şeklinde bölünmesine yol açıp, iktidarı görüşme masasına oturttular. Zapatistler de bölgesel bir hareket. Meksika'nın tümünde örgütlü olmak gibi bir durumları yok, ama Meksika'nın tümündeki muhalefet, demokratik bir tutum içerisinde onların demokrasi taleplerine tereddütsüz destek veriyor. Destek veriyor ama, sonuçta ortaya çıkıyor ki, bu destek Zapatistler'e değil, bizzatihi kendilerinin demokrasi mücadelesine verilen bir destek. Zira Zapatistler'in taleplerinin gerçekleşebileceği ve güvence altında olacağı ortam, ancak demokratik bir Meksika olabilir. Bizim durumumuz da tamamen aynı. Bugün geliştireceğimiz barış hareketi ne PKK'ye, ne Kürt halkına, hepsinden önce kendimize vereceğimiz bir destek, daha doğrusu kendi 'demokratik Türkiye' talebimizin bir adım öteye götürülmesi anlamına gelecektir.

PKK'nin askeri olarak yenilebileceğine dair düşünceler ve bunun türevi olarak geliştirilen ister sağ, ister sol politikalar olsun, tamamiyle terkedilmek zorundadır. Bölgenin yeni konstellasyonu içerisinde diğer parçalarda nasıl bitmeyen bir mücadele var olagelmişse, Türkiye'de de aynı duruma ulaşılmıştır. Üstelik diğerlerinin sahip oldukları önderliklerin yarattığı zaaflardan uzak kalan, hareketi onlardan çok farklı bir zeminde inşa etmiş olan ve artık dünya politikasına yerleşmiş olan bir hareket var. Bu durumu anlamak için Filistin mücadelesinin gelişimine ve ulaştığı noktalara bakmakta yarar var.

PKK askeri olarak yenilse bile bu yaranın kangrenleşmesi, hastalığın ve acıların uzayıp gitmesinden başka bir şey olmayacaktır. Zira hareket kazandığı temeller ve dünya çapındaki ilişkilerle yeniden ve yeni biçimler içerisinde ayakları üzerinde dikilecektir. Dolayısıyla herkes için en optimum çözüm, hemen bugün gerçekleşecek olan adil bir barıştır. Diğer yollar savaşı ve acıları uzatmaktan başka bir anlama gelmez.

Burjuvaziyi ürkütmemek için Kürtlerden uzak durmak doğru bir politika olamaz. "Tekil eylemlerde bir araya geliriz: bu bizim kimliğimizin kavranabilmesi için gereklidir" demek kendi kimliğimizden şüphe duymak olacaktır. Kendimizden şüphemiz yoksa başkalarının gölgesinde kalmaktan korkmamız için de bir neden yoktur. Artık biz de "Ya Basta" demeyi becerelim...

Siyasi tutuklular öldürülürken, Adalet Bakanlığı mazeret üretiyor!

Diyarbakır cezaevleri, 'kirli savaş'ın kontrolu altında

1980-87 yılları arasında Diyarbakır Askeri Cezaevi'ndeki ayırt edici politika 'Türkleştirme' amaçlı teslim alma politikaasıydı.

Haber Merkezi - Diyarbakır E Tipi Cezaevi'ndeki katliamın nasıl gerçekleştiği, orada incelemelerde bulunan Cezaevi İzleme Komitesi heyeti ile Diyarbakır Barosu'na bağlı avukatların hazırladıkları ayrı ayrı raporlarla ortaya çıktı. Böylece olayla ilgili olarak basında çıkan haberlerin ve bakanlığın açıklamalarının gerçekle ilgisi bulunmadığı da anlaşılmış oldu. Ne tutuklularla gardiyanlar-askerler arasında bir çatışma, ne de tutukluların sevke karşı bir direnişi söz konusu... Raporlar, görüş için çıkan 30 tutuklu ile revirden dönen 3 tutuklunun, bir koridora hapsedilerek, 5 saat bekletildikten sonra, özel olarak getirildiği anlaşılan asker, polis ve gardiyanlardan oluşan bir "ölüm timi" tarafından, demir çubuk ve kalaslarla kıyasıya dövüldüğünü, 11 kişinin ölümü, 22 kişinin ağır yaralanmasıyla sonuçlanan katliamın bu şekilde gerçekleştiğini ortaya koyuyor. Katliamı tezgahlayanlar, olayın kamuoyuna nasıl duyurulacağını, Adalet Bakanlığı'na ve Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'ne ne tür bir bilgi vereceklerini de düşünmüşler. Devletin bu iki resmi organı tarafından kamuoyuna açıklanan, üstelik birbiriyle çelişen bilgiler şunlar: Birincisi; 33 tutuklu başka cezaevine sevkedilecekti, barikat kurup direnişe geçtiler, görevlilere demir çubuklarla saldırdılar. Çıkan çatışmada 10 tutuklu öldü, 23 tutuklu yaralandı; bunun yanında çok sayıda asker ve gardiyan yaralandı. İkincisi: görüşe çıkan erkek tutuklular kadınlar koğuşuna gitmek, kadınlarla beraber olmak istediler, görevliler bunu engellemeye çalışınca çatışma çıktı.

Adalet Bakanlığı'nın ve Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin olay karşısındaki tavırları orada gerçek politikaları yürüten güçlere, "bizim bilgimiz dışında nasıl hareket edersiniz, bize nasıl yanlış bilgi verirsiniz" diyemedikleri gibi, oldu-bittilerine uyum sağlamak zorunda olduklarını ortaya koyuyor.

Hiyerarşi ve yasalar kirli savaşa ait

Diyarbakır'daki cezaevlerini ve Kürt illerindeki tüm cezaevlerini, Adalet Bakanlığı hiyerarşisiyle temsil edilen devletin resmi görevlileri yönetmiyor. Adalet Bakanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Cezaevi Müdürlüğü, İnfaz Koruma Memurluğu ve denetleyici olarak bölge savcılıkları biçiminde kurulmuş resmi hiyerarşi, bu cezaevlerindeki yönetimin görüntüsel yanını temsil ediyor. Adalet Bakanlığı'nın genelgeleri, tüzükleri ve cezaevi müdürlüklerinin yönetmelikleri de yönetim tarzının görüntüsel yasalarını oluşturuyor. Orada, devletin PKK'yle mücadelesini yürütenlerin hiyerarşisi ve "kirli savaş" adı verilen savaşın yasaları egemen bulunuyor. Ordu, özel tim, korucular ve kuşkusuz kontrgerillanın savaş hiyerarşisinin tayin ettiği yasalara göre de, Kürt illerindeki cezaevlerine konulanlar, "hakları olan tutuklu ve hükümlüler değil", "vatan haini bölücüler ve iç düşmanlar"dır.

Bu bakış açısıyla cezaevlerindeki PKK'liler, rejimin resmi yasalarının ve genelgelerinin imkan sağladığı "teslim alma" politikası yanında her türlü saldırıya açık bulunuyorlar. Bizzat cezaevlerinde yapılacakları belirleyenler, askeri ve Özel Tim görevlileri oluyor. Diyarbakır Cezaevi'ne giden Cezaevi İzleme Komitesi heyetinin karşılaştığı engellemeyi, kim olduğu belli olmayan "sivil giyimli" iki kişinin yapmış olması, bu cezaevinin kimler tarafından ve nasıl yönetildiğinin ipuçlarını veriyor. İzleme Komitesi raporunda olayla ilgili şöyle deniyor: "Bu engellemenin cezaevinde bulunan sivil giyimli, ısrarlı sorularımız karşısında takım komutanı olduklarını beyan eden iki askeri kişi tarafından yapılmış olması dikkat çekicidir."

'İtirafçılaştırma'

"İtirafçılaştırma", yalnızca PKK'li tutukluların ağırlıkta olduğu cezaevlerinde uygulanıyor. Yeni tutuklanan PKK'li sanıklar yer yer koğuşlara düzenlenen operasyonlarda, diğer tutuklulardan ayrı bölümlere alınarak tecrit ediliyor ve burada çeşitli zor yöntemleriyle "itirafçı" olması isteniyor. İtirafçılığı kabul eden tutuklular, ayrı koğuşlara alınıyor, mahkemelerde yaptıkları "itiraflar" nedeniyle de "Pişmanlık Yasası"ndan yararlandırılıyorlar.

"İtirafçılar" koğuşu, devletin cezaevindeki yandaşları ve PKK düşmanı kesiliyorlar. Tutuklular, bu itirafçıların emniyet müdürlükleri ve jandarma karakollarında eğitilerek, özel tim ve askeri görevliler tarafından zaman zaman "itirafçı" olmayanların koğuşlarına yerleştirildiğini söylüyorlar. Yerleştirilen "itirafçılar", koğuşlardaki yaşam, ilişkiler, ıslah olacaklar ve olmayacaklar hakkında düzenli bilgi aktarmakla görevli kılınıyor. Kimi zaman daha da ileri giderek, burada bazı tutukluların öldürülmesi için görevlendiriliyor.

Diyarbakır... Diyarbakır...

Diyarbakır cezaevleri, 12 Eylül askeri cuntası döneminden bu yana, rejimin "pilot cezaevleri"nin başında geliyor.

Her dönemde, yakalanan PKK'lilerin önde gelenlerinin tutulduğu bu cezaevlerinden, Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde 1980'de başlayan ve 1987 yılına kadar süren uygulamalar tüyler ürperticiydi. 1987'de dönemin başbakanı Turgut Özal tarafından bile, oradaki uygulamalar "korkunç" ve "PKK terörünün kaynağı" olarak nitelenmişti. İşkence, baskı ve keyfiliğin sınır tanımadığı bu yıllar içinde Diyarbakır Askeri Cezaevi'ndeki PKK'li tutukluların karşılaştığı ayırt edici uygulama, "Atatürkçülük" ve "Türklük" üzerine slogan ve yazılarla donatılmış cezaevinde, "zor"la "Türkleştirme" çabasıydı. Bu "Türkleştirme" amaçlı teslim alma politikası, 7 yıl sürdü; şimdi aynı tip bir baskı politikası bugün belki sürmüyor, ancak tecrit, itirafçılaştırma, ikili-üçlü gruplar halinde başka cezaevlerine sevkedilerek adli mahkumlar arasına koyma ve nihayet dolaylı veya doğrudan öldürmeye dayalı bir politikanın sistemleştirildiği görülüyor.

1968-1980 yılları arasında, 12 yıl içinde, 22 kişinin öldüğü cezaevlerinde, son üç ayda 23 kişinin öldürülmesine yol açan rejim, başta Kürt illerindeki tutuklular olmak üzere, cezaevlerindeki siyasi tutuklu ve hükümlülerin canlarına kast etmiş bulunuyor.

İki belge:

U y a r ı v e k a t l i a m

"Aylardır vurguladığımız ve ciddiye alınmayan tehlike 23 Nisan 1996 tarihinde karşımızdaki JİTEM binasında eğitilerek içimize sızdırılan kontra İpek Avcı'nın gelmesi ve yaptığı itiraflarıyla açığa çıktı. İpek Avcı, (...) kendisine verilecek siyanür veya el küçüklüğünde silahı içeri sokarak silahla bazılarımızı öldürmeyi becerirse silah kullanacak, kontra binası tetikte olacak, silah sesini duyar duymaz koğuşumuza saldırı düzenleyecek, 'silahı içeri nasıl soktunuz' diyerek öldüreceklerini öldürecek, sürgün edeceklerini sürecekler, sorguya alacaklarını sorgulayacaklar ve bu dehşet ortamında geriye kalanlara da ihaneti dayatacaklar, bu da olmazsa herkesi öldürücü boyutta olmasa da yemeklerimize konulmak suretiyle 'siyanür' kullanılacak. Her iki planda da... 'örgüt içi çatışma' süsü verilecek... (...) JİTEM alanlarının içinde tutulan Merkez Kapalı Cezaevi'nin oluşturulacak bir heyetle yerinde görülüp incelenmesini istiyoruz. Yaşadığımız ve içinde bulunduğumuz durumlara karşı sessiz kalmakla, yetkililerin ve kamuoyunun ölümümüzden sorumlu olacağını bir kez daha belirtiyor, sinsice geliştirilen katliam planlarına karşı duyarlı olmaya çağırıyoruz."

Diyarbakır Merkez Kapalı Cezaevi'ndeki TDP ve PKK davasından yargılanan kadın tutuklular; Haziran 1996.

"Olay günü 18 ve 29. koğuşların aile görüşleri yapılmaktadır. Birinci tutuklu grubu görüşmesini tamamladıktan sonra, ikinci grup tutuklu görüş yerine götürülürken, 5. şebeke olarak adlandırılan bölümde bulunan 35. koğuşun önüne gelindiğinde bu tutuklular tarafından ailelerin getirdiği yiyecekleri taşımak üzere bu koğuştan leğen isteniyor... Bu arada, bir başgardiyanın tahrik edici tavırları sonucu şebeke kapıları gardiyanlarca kapatılıyor. Böylece, görüşe gitmekte olan 30 tutuklu ile o sırada revirden dönen 3 tutuklu olmak üzere 33 tutuklu yaklaşık 5 saat, 5. şebekede tutuluyor... tutuklu temsilcilerinin girişimleri sonuçsuz kalıyor... tutukluların bekletilmeleri sürüyor. ... Saat 15.30 sıralarında koğuşların tutulduğu şebekenin her iki girişinden askerler, çevik kuvvet polisleri ve gardiyanlar tarafından çelik sopalarla saldırıda bulunuluyor. Dar bir bölümde sıkıştırılan bu 33 tutuklunun tamamı, sonucu ölüm olacak şekilde ve doğrudan doğruya öldürme kastıyla dövülüyorlar. (...) ölüm ve yaralanmalar delici, kesici veya ateşli silah kullanılması sonucu oluşmamıştır. Bütün ölümler kafa travması sonucu meydana gelmiştir. ... ne ölenlerde ne de yaralı olanlarda kafalarının dışında vücutlarının başka hiçbir yerinde darp izine rastlanmamıştır."

Cezaevleri İzleme Komitesi raporu, 27 Eylül 1996.

Sakarya Cezaevi'nden bir görüş günü izlenimleri

Bugün görüş günüdür, canım sıkılır...

Asya DERELİ

'Yaşlıyık, duvarın dibinde kalmışık' sözleriyle anlatıyor çaresizliğini. Ayakta zor duruyor. Eski de olsa takım elbiselerini giyip gelmiş. Meryem Ana ise ev kıyafetleriyle... Ta Mersin'den terliklerle gelmiş. İbrahim Amca değneğe benzeyen bastonuna tutunup yere çömeliyor. Düşüncelere dalıyor.

Görüş günü tutuklu ve hükümlü yakınlarının hayatında önemli bir yer tutar. O günün ayrı bir yeri vardır anneler, babalar, eşler, sevgililer için.. Sakarya Cezaevi'ne gitmek üzere Zeynep'le yola çıktığımızda tam 16 yıl öncesini anımsadım. Her salı günü Alemdağ Askeri Cezaevi'nin yollarında geçen günleri düşündüm. Cezaevinde siyasi tutuklu olarak bulunan ağabeyim içindi bu yolculuk... 12 Eylül'ün hemen sonrasında tutuklanmıştı. Karların altında saatlerce beklediğimiz bu günlerde benim "görevim" annemin gözyaşlarını engellemekti. Annem bize sıra geldiğinde ağlamaya başlıyordu çünkü. "Sakın abimin yanında ağlama" sözlerimi her görüş gününde defalarca tekrarlıyordum.

Ağlamamak için kendini zor tutan annemin burnunu çeke çeke konuşması, kıpkırmızı gözlerle abimin karşısında zoraki gülümsemeleri Sakarya Cezaevi önünde bir kez daha gözlerimin önünden geçti.

'Heval nasılsın?'

Bu kez saatlerce beklemedim.. Orada bir yakınım yoktu, ama bir meslektaşım vardı. Gazeteci Işık Yurtçu düşünce suçlusu olarak 2 yıldır yatıyordu.

İçeriye girişimiz 20 dakika bile sürmemişti. Ben Yurtçu'dan önce diğer tutuklularla görüşme imkanım olduğunu öğrenince bu fırsatı değerlendirdim.

Hiç tanışmadığım insanlarla görüşecektim şimdi.

Sakarya Cezaevi'nde her görüşten siyasi tutuklu vardı. Ancak çoğunluğunu PKK'liler oluşturuyordu. Diyarbakır'daki olayların ardından bütün PKK'li tutuklu ve hükümlüler açlık grevine başlamıştı cezaevinde.

Kadınların bulunduğu koğuşun görüş yerinde, tutuklu kadınlarla tanışmaya başladım.

- Heval nasılsın?

Hemen hepsi "Heval" diye hitap ediyordu. Yaşları oldukça gençti. 18-25 yaş çoğunluktaydı. PKK davasından yatanlar ya örgüte üye olmaktan ya da yardım ve yataklıktan tutuklanmıştı.

Bunlardan "Dersim"le tanıştım önce. Asıl adı Halime olan Dersim'in sadece gözbebeklerini görebiliyorum tel parmaklık arasından. Dersim önce bana uzun uzun bir ajitasyon çekti. İçerisini tamamen kanıksamış bir hali vardı Dersim'in. Cezaevi koşullarından etkilenmediğini anlatıyordu; "Önemli olan insanın yüreğinin ve beyninin sağlam olması heval" diyordu genç kız. Görüştüğümüz dar pencere küçük delikleri olan bir telle kaplıydı. Yüzümü tel örgüye iyice yaklaştırdığımda sesimi duyurabiliyordum. Tel örgünün diğer yarısı ise camdı. Kirli ve tozlu bu camın ardından

Halime'nin yüzünü görebilmek için cam tarafına geçmesini söylediğimde dediğimi yaptı. Burada flu da olsa birbirimizi görebildik, ama konuştuklarımızı duyamıyorduk. Tekrar tel örgüye yüzümüzü dayayıp konuşmaya başladık.

İçeridekilerle beraber çarpıyor yüreleri...

'Tedavi olmazsam kolum kesilecek'

Feeriye Benek esmer bir Kürt kızıydı. Sol kolu tutmuyordu Feeriye'nin. Bir çatışma sırasında yaralanmış. Yaralı halde işkenceye alınmış. O yaralı kolu askıya alındığından bu yana işlevsiz genç kızın. Eğer tedavisi yapılmazsa kesilebileceğini söylüyordu kolunun. Arada bir ailesi ziyarete geliyordu.

Tutuklularla görüşmeye ara verdiğimizde tutuklu yakınlarıyla da konuşma fırsatı bulabildim. Meryem Ana kızını ziyarete gelmişti Mersin'den. Kocası ondan daha yaşlıydı. 75 yaşındaydı ve bastonla duruyordu ayakta. Aslen Malatyalıydı. Tek gözü yoktu Meryem Ana'nın. Ne oldu diye sorduğumda anlattı.. Çocukken dağ köyündeki evlerinin içinde bir yılan varmış. O yılan gözünü sokmuş. O zamandan beri görmüyormuş tek gözü.

Mersin'in Demirtaş ilçesinde oturuyorlardı. 7 çocuk doğurmuştu Meryem Ana. 5'i kızdı. Kızlardan biri içerdeydi. Kaç yaşında olduğunu bile tahmin edemediği kızı (25 ya da 26, belki de daha fazla diyor) için sık sık gelemiyorlardı İstanbul'a. "Para yok ki her zaman yanına gelek" diyordu.

"Kız 'herkesinkisi geldi, bizimkisi gelmedi' diye merak eder, onun için geliyok. 8.5 yıl daha yatacak."

Söylediklerine göre yaşlı karı-kocanın eline üç ayda bir toplam 1.5 milyon yaşlılık aylığı geçiyormuş. İki ay önce emeklilere gelen zamdan onlar da yararlanmış; "Bu ay 2.5 milyon verdiler, biz de kalkıp geldik."

Çok yoksulluk çekiyorlardı. Evli olan kızların da "durumu yok"tu anlattıklarına göre. "İçerdeki kız bize çalışıp bakıyıdı, ama onu da yakaladılar" diyordu. Mersin'deki evleri "kiriden", yani kiradaydı.

Meryem Ana benden bir ricada bulundu. Kızına bir telefon numarası verecekti, ama okuma yazma bilmiyordu. Almanya'dan bir yakınlarının numarasıydı bu. "Çok kelime olan telefon numarasını yaz, o doğru olan" diyordu. İbrahim Amca'nın yüzü bembeyazdı. Sakalları epey uzamıştı. Saçları kırdı.

"Yaşlıyık, duvarın dibinde kalmışık" sözleriyle anlatıyordu çaresizliğini. Ayakta zor duruyordu. Eski de olsa takım elbiselerini giyip gelmişti. Meryem Ana ise ev kıyafetleriyle... Ta Mersin'den terliklerle gelmişti. İbrahim Amca değneğe benzeyen bastonuna tutunup yere çömeldi. Düşüncelere daldı.

İçerideki toruna babaanneden ziyaret

Ziyaretçilerin birbirinden en çok istediği şey sigara yakmak için ateşti. Gelen ziyaretçiler birbirine çok benziyordu. Diğer annelerin bazıları da günlük kıyafetleriyle gelmişti.

70 yaşındaki Müşerref Ana da oradaydı. Oğlu Bayrampaşa Cezaevi'nde yatan Müşerref Ana ile bir söyleşi yapmıştım. Şimdi de 18 yaşındaki torununu tutuklamışlar. Ninenin hayatı yollarda geçiyordu.

Asuman'ın 4 kardeşiyle eniştesi içerdeydi. Baltalimanı'nında bir evde temizlik işinde çalışıyordu Asuman. Ev sahibinin bir gün onu takip ettiğini ve kardeşlerinin cezaevinde olduğunu öğrendiğini anlatıyordu. "Sen artık buralarda çalışamazsın. Nedenini sen daha iyi bilirsin" deyip kovmuş onu işten.

Şimdi yeni bir eve temizliğe başlamış. Ne var ki orada da durumu öğrenirlerse her an işinden olabilecekti. Ev yaşamı da huzursuzdu artık. "Evimize gidiş- gelişler kısıtlandı" diyordu. "Misafir kabul edemiyoruz. Her an baskın olabilir çünkü."

4 kardeşinin cezaevine nasıl girdiğini anlatıyordu.

"11 ay önce kardeşim Çetin alındı. 24 yaşındaydı. Bir hafta sonra 61 yaşındaki annem kalp krizinden öldü onun üzüntüsünden. Kocası Bayrampaşa Cezaevi'nde yatan kızkardeşim vardı. Eşini devamlı ziyarete gelip, gidiyordu. Onu da cezaevinin önünden aldılar.

Okur yazarlığı yoktu. Zorla bir şeyler imzalattırmışlar. PKK'ye yataklıktan aldılar onu da. Diğer iki kardeşim de, ev basıldı ve götürüldü."

Raziye Hanım da gelinini görmeye gelmiş Denizli'den.

Eftelya 2.5 aylık. Kundakta getirmiş onu teyzesi. Babası Emrah Dönmez'i görmeye gelmiş o da.

30 yıla mahkum bir avukat

Ailelerle görüştükten sonra tekrar tutuklularla görüşmeye başladım. Sadiye Mardinli. İzmir'de yakalanmış. 18 yaşında. 12 yıl vermişler. Sonra yaş küçüklüğü nedeniyle 8 yıla inmiş.

Avukat Sevil ise 30 yıla mahkumdu. "Önce beni yataklıktan aldılar, sonra üyelikle suçladılar" diye anlatıyordu. "Ben Kırşehir'in Kaman ilçesinde avukatlık yapıyordum. Yıllardır kaldığım evimden aldılar. Baskın yaptıkları gece evim tarandı. Pijamalarla evden aldılar. Ankara'ya götürdüler. Yasaya göre bir avukat sorgulanamaz. Ben günlerce sorguda kaldım. Kardeşimi de aldılar."

Sonra Neriman geliyor parmaklığın önüne. 5 yıldır içeride. "Ne kadar yatacaksın" sorusuna, "Bayağı var, hesaplamadım" diyor.

Diyarbakır Cezaevi'nde 92'den 93'e kadar kalmış Neriman.

"O zaman bizi ayrı bir koğuşa koymuşlardı. Tam karşıda timler ve itirafçılar kalıyordu. Çıplak olarak soyunuyorlardı karşımızda. Hakarete varan teşhircilikle karşılaştık orada..

Diyarbakır'da tutsaklar her adımda şidddetle karşılaşıyorlar.

Bunda itirafçıların da da çok rölü var. Orası tam bir savaş alanı. Ancak bundan sonra Diyarbakır'da tutsakların sessiz kalmayacağı kesin."

Daha sonra Diyarbakır'da katledilenler için anma törenini izledik. Şiirler ve ağıtlar okudu tutuklu kadınlar. "Amed, amed" diye yanık bir sesle okunan ağıt 75 yaşındaki İbrahim Amca'yı etkiledi. Saygı duruşu için çömeldiği yerden zar zor kalktı ayağa ve sağ elini bastona dayayıp sol elini havaya kaldırdı.

Cezaevinden ayrılırken 2.5 aylık minik Eftalya'ya takıldı gözüm. Tutuklu olan ana-babasını daha ne kadar bekleyecekti acaba?

Sonra unuttuğum bir soru geldi aklıma ve sordum Zeynep'e

- Kaç yıldır içerde eşin?
- 14 yıl oldu.
- 14 yıldır bu yollardasın öyle mi?
- Burası yine iyi, önceden Antep'te yatıyordu. Oraya da 15 günde bir gidiyordum!

Parti önce kendini genç kılmalı

Dev- Genç eski başkanlarından ve ÖDP Parti Meclisi üyesi Ertuğrul KÜRKÇÜ ÖDP Türkiye Gençlik Forumu'nun davetlilerinden biriydi. Setenay DOĞAY, Kürkçü ile Forum'u ve genel olarak gençlik hareketini konuştu.

21-22 Eylül tarihleri arasında Ankara'da ÖDP tarafından düzenlenen Türkiye Gençlik Forumu'nda siz de vardınız. Genel anlamıyla Forum'u nasıl değerlendiriyorsunuz?

Benim için çok heyecan vericiydi. Orada da söyledim, katıldığım son gençlik forumu Dev-Genç kapatılmadan kısa bir süre önce, Nisan 1971'de az sayıda arkadaşla sıkıyönetim altında nasıl direneceğimizi tartıştığımız bir toplantıydı. 25 yıl sonra tam ikinci kuşakla, bizim kuşağın çocuklarıyla buluşmak herkese nasip olmaz. Çok etkilendim.

Ancak toplantının devamında ayaklarımız suya erdi elbet. Ben aslında içerideki konuşmalardan çok, kuliste arkadaşlarla tartışıp onları dinleme fırsatı buldum. Dinlediğim kadarıyla içerideki konuşmalar açıklayıcı olmaktan çok deklaratifti. Herkes daha önceden birbirine bildirdiği pozisyonlarını bir kez daha bildirdi ama, orada olduğum süre içinde olgunlaşmış bir çözüme ulaşılmasına yardımcı olacak bir yaklaşımı ne yazık ki sezemedim.

Gene de bu toplantı iyi düzenlenmiş ikinci bir toplantıya önayak olursa üzerine düşeni yapmış sayılabilir. Beni en çok ilgilendiren, bu toplantıda genel olarak gençliğin örgütlenmesiyle, sosyalist ya da ÖDP'li gençlerin örgütlenmesi meselesinin eşzamanlı olarak ve aynı düzlem üzerinde çözülebileceği yargısının neredeyse evrensel denebilecek bir kabul görmesiydi. Bu benim kısıtlı zamanda edindiğim izlenim. Umarım yanılıyorumdur. Gene de, bunu kısmi bir eğilim olarak bile görsek, bu yaklaşımın epeyce problemi var. Bir başka mesele de bu ve diğer yaklaşımların gerekçelendirilmesi sırasında çokça atıfta bulunulmasına karşın, genel olarak gençlik hareketinin örgütlenmesi, bununla bağları ve dinamikleri konusunda Dev-Genç'in pek az deneyimine dair, pek az gerçek bilgiye sahip olunmasıydı. Şöyle bir konuşma hatırlıyorum: Dev-Genç niye devrimciydi: çünkü bürokratik parti pratiğinden, TİP'ten kopmuştu da ondan. Demek ki, bizim de ÖDP'den bütünüyle bağımsız olmamız gerekir. Ama kimse de kalkıp demedi ki, "Dev-Genç'in TİP'den kopmasının nedeni, politik ve taktik çizgi farklılığı iddialarıydı. Yoksa Dev-Genç bağımsız bir gençlik hareketi olduğu süre içinde bile bir "işçi partisi", "proletaryanın devrimci partisi"nin kurulmasının gerekliliğini durmaksızın ileri sürdü. Nitekim Dev-Genç'in içinden birden çok "parti" çıktı!

Şimdi ÖDP'nin TİP ve Dev-Genç deneyimlerini kaynaştırma arayışı bir yana, ÖDP'li gençlerle ÖDP arasında ne gibi bir ideolojik, örgütsel ya da taktik anlaşmazlık olduğunu ben bilmiyorum. O yüzden bu gerekçelendirmelerin bir geçerliği olacağını da sanmıyorum.

Dev-Genç referans alınırsa...

Eğer gerçekten Dev-Genç zihniyetinden yola çıkacaksak, "ÖDP'li gençliğin örgütlenmesi partiden tamamen bağımsız olmalıdır" gerekçesi bu nedenle doğru olmaz. İkincisi bütün öğrencilerin örgütüyle sosyalist ya da ÖDP'li gençlerin örgütünün aynı örgüt olacağı varsayımı da doğru olamaz. Dev-Genç'in tüzüğünde aynen şöyle yazıyordu: "Sosyalist gençliğin kitle örgütü". Oysa aynı dönemde bütün öğrencilerin Dev-Genç'ten bütünüyle bağımsız, bütünüyle ayrı bir yapıda öğrenci birlikleri ve öğrenci dernekleri vardı. Bunlar aynı şeyler olmadıkları gibi, birbirlerinin yerlerini de tutamazlardı.

Elbette öğrenci hareketi politikleştiği, sola kaydığı, devrimcileştiği ölçüde Dev-Genç'in çekim alanına girdi, öğrenci birliklerinin yönetiminin neredeyse yüzde yüzü Dev-Genç'lilerin eline geçti; ama öğrenci birlikleri herkesin, Dev-Genç sosyalistlerin örgütü olarak sürdü.

Ben toplantıda bu ayırım çizgilerinin net olarak çekildiğini hissedemedim. Ama eğer referans Dev-Genç olacaksa, dersin iyi çalışılması gerekir. Öte yandan bu aşırı Dev-Genç vurgusu ÖDP'nin kendi iç dinamiklerini de zedeliyor. İsterseniz geçmişten gelen bir gelenek olarak siz benimsemiyor olun, bu partide İGD, SGB deneyimlerinin de projeksiyonları var, onları böyle kabaca dışlamak da politik olarak sakat.

ÖDP'li gençlerin üniversitede örgütlenmesinin partiden ne derece bağımsız olacağının tartışılması bir mesele; ama ÖDP'li gençler bunu ister resmi olarak kursunlar, kendi yapılarını başlıbaşına ayrı bir kurum olarak inşa etmeleri gerekliliği de başka bir mesele. Eğer, "demokratik hareket" içinde erinip gidilmek istenmeyecekse bu noktanın bilince çıkarılması şart.

O zaman demek ki bütünsel bir projeye sahip olma ihtiyacı var. Bunun birinci öğesi üniversitedeki yöneten yönetilen-çelişkisinin "yönetilen" kutbunun ifadesi olacak bir genel öğrenci örgütlenmesi. Bunun adına ne isterseniz deyin - öğrenci birliği, öğrenci derneği, öğrenci konseyi, öğrenci parlamentosu, öğrenci sendikası-farketmez. İkincisi sosyalist ya da ÖDP'li öğrencilerin hareket üssü olacak olan bağımsız yapı.

Oysa '80 sonrası deneyimde şu görülüyor: sosyalist öğrenciler, genel öğrenci örgütünü kendilerini de içine alabilecek yaygın bir politik örgüt olarak tanımlıyor ve üyelik için "demokratik" ölçütler dayatıyorlar. Anti-emperyalist olmak, anti-faşist olmak, anti-şövenist olmak... Oysa bu ölçütler tıpkı sendikaya üye olacak işçide siyasi sınıf bilinci aramak gibi daraltıcı.

Eğer kapsayıcılıktan söz edilecekse, ister sendikaya, ister parlamentoya benzetin, onların bütün işçilere ya da bütün yurttaşlara açık olması gibi, siz de bütün öğrencilere açık bir yapıyı önermeye mecbursunuz. Bu bir şey, ÖDP'li öğrencilerin örgütü başka şey.

Mutabık mıyız?

ÖDP Gençlik Forumu'nda yürütülen tartışmalar sonucunda belli başlı iki eğilim oluştu. Bu iki eğilim tartışılan konulara ilişkin iki farklı siyasal yaklaşımın olduğunu gösteriyor. Elbette problem, tartışmalar sırasında bu türden eğilimlerin-ayrılıkların oluşması değil. Fakat sorun, bu eğilimler arası bir uzlaşma noktası bulunabileceği halde, Forum'dan çıktıktan sonra hangi adımın atılacağı, yani ne yapılması gerektiği tarif edilmeden forumun sona erdirilmiş olması. Bundan sonra atılacak adımın tarif edilmemesi, bir an önce halledilmesi gereken politik sorunların ertelenmesi, yani bir boşluğun isteyerek ya da istemeden oluşturulması doğru bir siyasi yaklaşım değil. Bu iki eğilimde yer alan arkadaşlar arasındaki ayrımın öznel olmadığı bir gerçek. Fakat buna rağmen, partinin tartışılan konulara ilişkin bir siyasi perspektif oluşturabilmesi için bu iki eğilimde yer alan arkadaşlar üzerinde anlaşma sağlayabilecekleri konularda adım atıp, bundan sonraki tartışma süreci için bir süreklilik ve birliktelik sağlayabilirlerdi. Tartışmalar sırasında, bu iki eğilimden birinde yer alan biz bir grup ÖDP'li arkadaş bu eksikliği gidermek amacıyla yeni bir öneri kaleme aldık. Bu öneri, iki eğilimin üzerinde mutabakat sağlayabilecekleri kesişme noktalarının bulunabileceği ve bu anlaşma noktaları üzerinden yürünebileceği öngörüsüne dayanılarak oluşturuldu.

Önerimiz şuydu:

1- Üniversitelerde "Özgürlük ve Dayanışma Platformları" oluşturulmalıdır.

2- "Özgürlük ve Dayanışma Platformları" Üniversite Öğrencileri Koordinasyonu çatısı altında faaliyet sürdürmelidir.

3- "Özgürlük ve Dayanışma Platformları" arasındaki ilişki ve eşgüdümü sağlayacak organlar oluşturulması hedeflenmelidir.

4- ÖDP'li öğrencilerin üniversitelerdeki faaliyetinin tartışılacağı bir Türkiye Forumu düzenlenmelidir.

- Türkiye Üniversite Forumu'nun gündemlerinden biri de "merkezileşme" olmalıdır.
- Türkiye Üniversite Forumu'na katılım, temsiliyet ilişkisi üzerinden değil, ilgili tüm arkadaşların doğrudan, en geniş katılımı ile gerçekleşmelidir.
- Bu forumda üniversitede yürütülen faaliyete ilişkin eğilimler netleştirilmeli, çoğunluk eğilimi doğrultusunda üniversite faaliyeti sürdürmek olanaklı olmalıdır.

5- Üniversite Forumu'nu organize etmek için ÖDP Türkiye Gençlik Forumu bir komisyon oluşturmalıdır.

Önerinin ana teması, yürütülen tartışmaların çerçevesini üniversitelerde yürütülecek mücadele, bu mücadelenin sorunları ve örgütsel meseleleriyle sınırlandırmak; bu çerçeve içerisinde tartışmaları sürdürmeye devam etmek, atılabilecek adımları hemen atmaktı. ÖDP Gençlik Forumu katılımcılarının hemen tamamının üzerinde anlaştığı bu öneriye Sol Blok ve Katkı çevrelerinden arkadaşlar itiraz ettiler. İtirazları, Üniversite Forumu'na katılımın temsiliyetle gerçekleşmesi gerektiği üzerineydi. Bu itiraz üzerine Genç Kurtuluş ve Yeniden çevrelerinden arkadaşlar salonun tamamının mutabakatının sağlanmadığını gerekçe göstererek, öneriden desteklerini çektiler. Sosyalist Alternatif, Yeniyol ve Sosyalizm çevreleri ve çeşitli bağımsızlar bu öneriden başka çıkış yolu olmadığını ileri sürerek öneriyi savunmaya devam ettiler. Toplantı herhangi bir mutabakat sağlanamadan sona erdi. (Sosyalizm çevresi, bu yazı kaleme alınırken sözü geçen öneriyi desteklemekten vaz geçtiklerini bildirdiler.) Öneri oluşturulurken, öneriyi sunanlar dahil, kimsenin tam anlamıyla hoşnut kalmayacağını biliyorduk. Ama ancak böyle bir noktada mutabakat sağlanabileceği ve bundan başka çıkış yolu olmadığı da ortadaydı. Biz bu önerinin hala geçerli olduğunu; ilerleyebilmek, adım atabilmek için bu öneriden başka çıkış yolu olmadığını düşünmeye devam ediyoruz.

Öneriyi destekleyenler adına
Erkan DOĞAN

Parti ile öğrenciler arasındaki ilişki üzerine ne söyleyebilirsiniz?

Kulisteki ve kürsüdeki tartışmalardan ÖDP'li öğrencilerin bir bölümünün, üniversitede ÖDP'li kimliklerini bir yana bırakmakta yarar umdukları anlaşılıyordu. Ben bunu anlayamıyorum, eğer ÖDP bizim sandığımız gibi, emeğin, bilginin, inat edenlerin, parasızların, aşkın, devrimin, kadınların partisiyse ÖDP rozeti kadar yolunuzu açacak başka ne olabilir? Bu partinin propagandasını neden yapmayacaksınız? Neden fikirlerinize kazandığınız ve siyasallaşmasına katkıda bulunduğunuz insanlara bir siyasal odağın var olduğunu göstermeyeceksiniz?

Öte yandan, öğrenciler arasında parti örgütlerinde çalışma konusunda derin bir isteksizlik sezdim ve bundan çok irkildiğimi söylemeliyim. Sosyalist dönüşüm için partinin gerekliliğinde hemfikirsek ve öğrenciler kendileri de devrimin motor gücü olduklarını iddia etmiyorlarsa, o zaman bu gücün oluşmasına yataklık edecek olan partinin toplam faaliyeti içinde yer almamak istemelerini açıklamak güç. Şu sıralar bütün toplumsal sınıfların ve katmanların toplumsal değişimde eşdüzeyli, eşdeğer rollere sahip olduklarına dair bir söylem genel geçer bir hakikatmişcesine ortada dolaşıyor olsa da bu doğru değil elbette. İşçi fabrikada, ben okulda, annem evde, babam büroda, hepimiz olduğumuz yerde sosyalizm yapamayız.

Eğer gerçekten Dev-Genç zihniyetinden yola çıkacaksak, "ÖDP'li gençliğin örgütlenmesi partiden tamamen bağımsız olmalıdır" gerekçesi bu nedenle doğru olmaz.

Elbette bir paradoks da, "Gençlik Forumu" diye bir araya gelenlerin yalnızca öğrenciler olmasıydı. Belki 1960'larda böyleydi, ama gençlik denince yalnızca öğrencileri anlamıyoruz artık, ne siyasal, ne toplumsal olarak... '60'larda öğrenciler ayağa kalktığında hükümet devrilirdi, öğrenciler bürokratik bir elitin parçası olarak görülür ve kendilerini de öyle görürlerdi, o yüzden politik olarak etkin olan biricik gençlik kümesi olarak öğrenciler gençliğin özü sayılırdı. Artık üniversiteler bürokrasideki bu ağırlıklarını yitirdiler, öğrencilerin de böyle toplumsal statüsü yok. Türkiye'nin politik olarak aktif gençliği artık, lise mezunu, ama üniversiteye gidemeyen çalışan ve işsiz çoğunluk arasında. Bunlar, işçi, işsiz, asker, polis, gerilla... Bu toplumun bütün şiddetini sırtlarında taşıyorlar. Bu hayatın ancak yüzde 1'lik bir kesimini temsil ederlerse bütün gençlik adına söz almadan önce biraz daha tevazu göstermeli.

Forum'da öğrenciler dışında genç emekçilerin pek sesi duyulmadı...

Eğer bir ÖDP Gençlik Forumu söz konusuysa, ister istemez ÖDP'li öğrenci olmayan gençlerin de ayrıca örgütlenmelerine ihtiyaç var mıdır, sorusu üzerinde düşünmek icap eder. Partinin temel aygıtları dışında bir genç emekçiler örgütlenmesine gerek var mıdır? Parti bunu henüz tartışmaya başlamadı, ama bende "gereklidir" düşüncesi ağır basıyor. Çünkü durmuş, oturmuş, meslek ve aile sahibi emekçilerle genç emekçilerin davranışları, beklentileri ve hevesleri en azından kültürel düzeyde ayrışıyor. Bunların ifade edebileceği özgül alanlara gerek olduğunu sanıyorum.

Forumda gençliğin partiye nasıl baktığı konuşuldu. Peki ÖDP gençliğe nasıl bakmalı ve davranmalı?

Parti önce kendini genç kılmalı. Bu ülkede yaşayanların yüzde 70'i 35 yaşın altında. Gençler partinin kendilerine ait olduğunu hissetmeliler. Partide onların kendi çelişkilerinden de yola çıkan, bunlar üzerinde tartışan, düşünen bir yer bulmalılar her şeyden önce. Şimdi gençler, biliyorum, "bunlar bizi aslında bildiri falan dağıttırmak için istiyorlar" diye düşünüyorlar. Ne yalan söyleyeyim bunu da istiyorum. Son altı aydır Eminönü'nde bildiri dağıtır, afiş yapıştırırken yanımda yaşı 35'ten genç birini göremedim. Belki de okullar kapalı olduğu içindir bilemem. Ama aslını isterseniz ben de öğrenciyken biraz onlar gibi düşünüyordum partiler hakkında. Gene de bildiri dağıtmak gerektiğinde işten kaçtığımı hiç hatırlamıyorum.

Şimdi eskisinden şu fark var: Bu partiyi iş yapılacak bir yer olarak görüyorlarsa, partinin kapısı onlara ardına kadar açık. Parti hayata dair sorunların tartışıldığı, çözüm üretildiği ve eyleme döküldüğü bir yer olursa gençler de gelir, isterlerse damgalarını vururlar. Eskiden öğrenciler işçilere fabrikada yalnız olmadıklarını göstermek için fabrikalara giderlerdi; şimdi de belki ÖDP işçileri toplayıp üniversitelerin kapısına dayanırsa partinin faydasını herkes daha iyi görebilir.

Anlamsız bir tartışma

Bilindiği gibi ÖDP farklı sol çevreleri ve değişik muhalefet odaklarını bir araya getiren kitlesel so' bir partidir. Kurulalı 3 ay bile olmamasına rağmen, eskiden çok farklı yerlerde duran, çok farklı kimliklerin ortak bir ÖDP kimliğine evrildiği gözlenebilmektedir. Bu durum, yaşanan 9 aylık sürecin eksiklerine rağmen doğru işletildiğini göstermektedir.

ÖDP'nin kuruluşu öncesi hemen hemen hiç tartışmamış olan gençliğin ise, Türkiye genel politikaları konu olunca bu gelişmelerden faydalandığı söylenebilir; ama konu gençliğe ilişkin olunca sert biçimde bir bölünme yaşanmakta ve taraflar birbirini anlamamakta ısrar etmektedirler. Bunda birincil neden, gençliğin tartışamamış olmasıdır. Bu da ÖDP'nin yararına bir şeyler yapmak isteyen gençliğin kendi içinde bir tartışma süreci yaşamasını zorunlu kılmaktadır. Bu, sorunumuzun birinci yönüdür. Üniversitelerde, mahallelerde, işyerlerinde, düzenden rahatsız, çözüm isteyen, ama çeşitli sebeplerle (politik, psikolojik vb.) ÖDP kimliğini kabul etmeyen sayısız genç vardır. Bugün bu gençleri de kapsayacak, doğru bir politik hatta, mücadeleye sokacak "Bağımsız Gençlik Örgütü" adı verilen örgütlenme yoktur. İçinde yalnızca ÖDP'li gençlerin yer alacağı hiçbir gençlik örgütlenmesinin bu gençleri kapsayamayacağı ve çözümlere de ulaşamayacağı açıktır. Ayrı mantıklarla, ayrı ayrı örgütlenmiş, birbirini rakip gören ve sorunlarla uğraşacağına, birbiriyle uğraşan, dar gençlik örgütleri yerine, soldan doğru bütün gençlik muhalefetini kapsayan, merkezi, demokratik, gençliğin özörgütlenmesinin yaratılması da bir zorunluluktur. Gruplar bu yapı içinde de birbirleriyle yarışacaklar, ama bu doğal olarak BGÖ'nün yararına ve güçlenmesine hizmet edecektir. BGÖ de sorunumuzun ikinci yönüdür. ÖDP'li gençlerin çalışma yaptıkları, yaşadıkları yerlere partiden politika taşımalarına, alanlarında politika üretmelerine ve geliştirmelerine araç olacak, BGÖ'nün yaratılması sürecinde ve daha sonra BGÖ'nün içinde ÖDP'lilerin örgütlü durmasını sağlayacak, aynı zamanda ÖDP'li olmayan gençliğe ÖDP propagandası taşıyacak, ÖDP'li ve ÖDP sempatizanı gençlerden oluşacak Özgürlük ve Dayanışma birimlerinin de (platformları veya forumları, isim önemli değil) acilen kurulması bir zorunluluktur. Bu da sorunumuzun 3. yönüdür. Komisyon önerisinde her ne kadar aynı nitelik var gibi görünse de, ilk iki yönü tamamen dışladığı, üçüncü yönü ise kör–topal ele aldığı ortadadır. Ayrıca ÖDP'nin taban demokrasisine verdiği öneme rağmen, ÖDP'li gençlerin bir kısmının, ÖDP'nin bu mantığına aykırı, tepeden inmeci, ÖDP sayesinde politikayla tanışan gençlerin önünü tıkayacak bir öneri olan "komisyon" mantığını da anlamak gerçekten zor. "Hayır komisyon böyle bir şey değil" diyecek arkadaşlar olabilir, o zaman da şu sorular akla geliyor; önerilen nitelikteki komisyonların var olduğu yerlerde şu ana kadar neler yapılabilmiştir? Projeler nelerdir? Bu soruların cevabı yoktur. "Hemen kendimizi tanımlayalım, sonra iş yaparız" mantığı bir an önce terkedilmelidir. Çünkü örgütlülük denen şey, yapılacak işlere ve koşullara göre şekillenmek zorundadır. "Komisyonu reddedenler örgütsüzlük istiyorlar" demek gerçekleri çarpıtmaktır. Özgürlük ve Dayanışma birimleri, amaçlarımıza ve koşullara en uygun örgütlenmedir.

"Komisyonu reddedenler Dev–Genç'i kurup kendileri dışındakileri tasfiye edecekler" propagandası ise gerçekten çok üzücü. Tasfiye meraklısı ilan edilen mantık, Ankara Gençlik Forumu'nda, komisyoncu mantığın neredeyse üç katı imza almıştır. Tasfiye zihniyeti gerçekten var olsa idi bu durum zaten yeterlidir; bu sebeple demagojinin lüzumu yoktur. Üstelik çoğunluğun düşüncesini es geçip, parti tüzüğünü gözardı edip ÖDP Gençliği imzasıyla komisyon kurmak veya dergi çıkarmak siyasi literatürde tasfiyeciliktir. Ortadoğu, cezaevleri, varoşlar, sokaklar, her yer kaynarken, yapmak gereken orada olup mücadele etmektir. Parti bürolarında anlamsız tartışmalar yaparak ne ÖDP'ye, ne de sol düşünceye bir faydamız olamaz.

Sinan ALGÜL

14 Eylül... Livadh

Theodorakis ve Ketenco

Sezai SARIOĞLU

Muammer Ketencoğlu ile SÖZ'ün ilk sayılarında görüşmüştük. Aradan neredeyse birbuçuk yıl geçmiş. Yunanistan'a gidip döndükten sonra Mikis Theodorakis ile aynı sahnede çalıp söylediğini öğrenince doğrusu merak ettim. Haklı olarak heyecanlıydı... Görüşelim, dedim. Bana telefonla detaylı olarak evini tarif etti. İtiraf edeyim ki –sevgili Muammer'in görmez olduğunu bildiğimden– biraz sıkıldım, utandım...

Müzikal gibi küçük evine girdiğimde, "Müziğin geldiği yere geç geliyorum" diyerek imgeler dünyası ile beni hemen tanıştırdı. Şarkıların olduğu yere geçtim. Kasette, "başka bir dilden 'Niksar'ın fidanları'" çalıyor... Kim söylüyor, diyorum; iki ünlü şarkıcının adını söylüyor... Her halde yeni yaptılar, Makedonyalılar.

Makedonlar disk basmaya başladılar diyor; adlarını söylüyor ve ekliyor; "İkisi de yaşlı sanatçılar, önemli şarkıcılar"...

Miniminnacık müzikhal'de beni gezdiriyor. Ve başlıyor rehberlik yapmaya:

Şurada Rus plakları başlıyor.. Buralarda Bulgarlar başlıyor, şuraya kadar devam ediyor... Burada Romanya başlıyor. Devam ediyor, şuraya kadar. Burada Macaristan başlıyor... Daha sonra Çingene, Sloven, Arnavut, Makedon... Plak kalmadığı için Makedon plağım daha az... İşte Sırp, Boşnak hepsi var... Devam ediyoruz... Burada Orta Avrupa başlıyor. Almanya, Alp havzası... Yahudi müziği: Yidiş ya da Sefarat, ikisi de var... Sonra İspanya, Latin halk müziği... Şurada daha kenarda Çin, Laos, Vietnam... Bunların tümü halk müziği... Şurada Orta Asya başlıyor, şuraya kadar devam ediyor. Buradan Azerbaycan başlıyor... Şuraya kadar devam ediyor... Burada biraz Çerkes gruplarının müzikleri var... Gürcü müziği var bol bol. Abaza müziği ... Hem Kırım'dan, hem de Kazan'dan Tatar müziği var...

Ve en son, şurada biraz Ruhi Babalar ...

Bölümler arasına koyduğu işaretler dikkatimi çekiyor... Oralara gelince parmaklarıyla dokunarak "es" yapıyor ve başlıyor izahata...

Bunlar da disklerim... Türü kategorilenmiş... Şuralar tamamen Bulgaristan... Epey topladım. Asya Avrupa karışık. Burası İrlanda. Burası Bulgar ve Makedon... Şurası tamamen Yunanistan... Altta Yahudi müziği var. Çoğunlukla Klezmer...

Sol taraf yine karışık...

Bazılarını süt kutularına koyarak kategorileştirmiş. "Ayırmam kolay oluyor. Hayatta sekmez. Elimi attığımda anında bulurum" diye ekliyor...

Kasette "Niksar'ın fidanları" çalıyor...

Müziğin geldiği yerdeyiz...

Müzikalde...

Müzikhaldeyiz...

Önce müziği kapatıyoruz... Sessizliği bozuyorum:

Seninle en son "Atatürk'ün Sevmediği Şarkılar" üzerine konuşmuştuk... O arada sen nice şarkılar/türküler söyledin... Yeni yolculuklara çıktın... Ve duyduk ki Mikis Theodorakis ile şarkılar söylemişsin...

Aslında çok genel bir şey söylemek gerekirse Türkiye'de medyaya mal olamamış sanatçıların bir yazgısı olarak, her şey çok yavaş ilerliyor. Benim hayatımdaki gelişmeler de öyle. Ama yine de bir hız artışı var. 95'in son bölümü benim hızımı kesen sıkıcı gelişmelerle doluydu, ama uzun sürmedi...

Kaset olarak Rebetika–3, disk olarak da Rebetika–2 adıyla bir derleme yayınladım en son. Bir ay önce piyasaya çıktı. Bu çalışmada İstanbul ve İzmir'den, Yunanistan'a götürülmüş ya da o tarzda bestelenmiş İstanbul ve İzmir türküleri toplandı. Rebetika–1 yine ağırlıklı olarak İzmir tarzı dediğimiz daha çok, yerleşik deyimle klasik Türk müziği çalgılarıyla –o deyim de tartışma götürür, klasik deyim bu, bu Türk müziği midir, Anadolu müziği midir, Bizans müziği midir tartışılabilir–, bildiğimiz alaturka müzik çalgılarıyla icra edilir, Batı normlarından çok Anadolu normlarına uygun icra edilmiş bir çalışmaydı... İkinci de Rebetiko müziğinin en önemli boyutunun Pire'de altkültür içinde gemiciler, ağır işçiler, hamallar arasında gerçekleşen, "manfa" ürünlerini bir araya getirmeye çalıştım. Pire tarzı bize biraz daha uzak, ama duygu açısından yepyeni zenginlikler sunacak bir tarz. Şimdi Rebetika–3 veya disk Rebetika–2 adıyla yayınlanan çalışma da mecburen İzmir ve İstanbul şarkılarından oluşan bir seçki oldu... Bunun iki nedeni var, biri benim de içime sinen bir neden; burada yıllar yılı beraber yaşadığımız insanların, götürdükleri veya buradaki müzikten etkilenerek yazılan şarkıların daha çok bilinmesi, buradaki düşmanlık duygularını, uzaklığı belki bir parça anlar ve insanları müzik yoluyla bir parça daha yakın kılar diye düşündüm... İkinci neden de, dinleyici Rebetikonun annesi veya kaynaklarından biri diye söyleyebileceğimiz bu tarzla yetinmek istedi... Daha sonraki rebetiko tarihi bestecilerini ve tarihini o kadar benimsemedi nedense... Kulak alışkanlıkları, müzikal önyargılar çeşitli nedenler...

Rebetiko başlı başına senin öncelikli alanın... Bu gidişle rebetikoyla ihtiyarlayacaksın.

Benim için, son bir buçuk senenin en önemli olaylarından biri Yunanistan'a yaptığım iki seyahat...1996 oldukça bereketli geçti: Bir Bulgaristan, iki Yunanistan seyahati yaptım.

Mart sonunda nisan başında Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin Yunanistan'daki şubesiyle beraber, Türk–Yunan ilişkilerini daha çok akademisyenlerin ve medyanın gözünden değerlendiren bir toplantı yapıldı. Bu toplantıya ben de, –kendilerine rica ederek– müzisyen olarak katıldım. Çok hoş tanışıklıklarım oldu.

Yunan halk müziğini araştırma konusunda en önemli kişilik olan, hem şarkıcı, hem de araştırmacı Dhomcha Samiyu ile röportaj yaptım, böylece kendisini çok yakından tanıma olanağım oldu. Samiyu, Bayındır'dan annesi zamanında göçmüş, babası esir olarak iki sene sonra değişim sonucunda gitmiş, Anadolulu bir ailenin çocuğu... Ekim 25'te onu Cemal Reşit Rey konser salonunda izleyeceğiz...

Yıllardan beri rebetiko dinledim, rebetiko ile ilgilendim, halk müziği benim için ikincildi. Hem nisan seyahatinde, hem de sonraki seyahatte halk müziği konusunda çok malzeme topladım.

İlk seyahat benim için bir başlangıçtı. Daha sonra İvi ile gerçekleşen beraberliğimiz ve özellikle Cengiz'in de aramıza katılması sesimizi Yunanistan'a da duyurma konusunda cesaretimizi artırdı. Birtakım girişimlerde bulunduk. Haziran ayında Atina'ya 150 kilometre uzaklıktaki Livadhia şehrinin belediye başkanı bir toplantı için İstanbul'a gelmişti. Kendisine ulaştık, tanıştık ve ne yaptığımızı anlattık. Büyük bir ihtimalle bu seneki festivallerine konuk olabileceğimizi söyledi.

Ağustos ortasında çağrımız geldi, çok yoğun provalar yaptık. İşin en inanılmaz tarafı, 14 Eylül'de gerçekleşecek konserin, büyük besteci ve yorumcu usta Mikis

Theodorakis'in 70. dün
lenmiş özel bir kons
bu duyguyu, günlerc
söyleyebilirim. Sonu
zasyon bizi bekliyor
Konser öncesinde
lar arasında çok sıca
ilgililerdi: Konser ik
yatroda yapılıyordu.
Otelde Theodorak
oldu. Kendisine müz

dum. Arkasından ko
yoğun bir ilgi vardı.
şarkıcısı vardı. Vasil
etanos ve Alexia...
Önce onlar çıkıp
diler, arkasından biz

Maceramı da
söyledim: De
zamandır bir
etmenin dışın
Güç odakları
yönlendirenl
temsil etmey
yabancılaşmış
gelen devlet
çok takılmadı
söyledim. Çü
duruşum önc
sanatçı duruş

dan itibaren seyirci
kadar sıcak bir ilgi
türküsüyle başladık.

Hangileriyle baş

Mesela "Mendilin

Annemin Şarkı
'Aman doktor' şar

Evet... Bu Yunani
len bir şarkıdır. Tab
rek repertuvarımızı
Cengiz'in kemençe
çaldık...

O da ne? Öğren

Klasik Türk Müz
kullanılan vurmalı
Türkçe zeybekler ç

...a Antik Tiyatrosu...

...u'ndan şarkılar dinlediniz...

...ğ günü için düzen-
...asıydı. Şaşırtıcı
...ayamadığımı bile
...k iyi bir organi-
...u
...a rağmen, insan-
...ava vardı. Çok
...şilik bir anfiti-

...nışma imkanım
...ediyelerini sun-

...salanma gittik. Çok
...dorakis'in üç yeni
...kas, Petros Ga-

...dörder şarkı söyle-
...geldi... İlk şarkı-

...atırken şunu
...ler uzun
...emsil
...kmışlardır.
...v
...izleri
...r
...lar haline
...r. Buralara
...ğu da
...k benim
...ile bir
...ı.

...ayrete düşürecek
...rdi. Birkaç İstanbul

...adız?
...şili".

...ağı'nda olan
...ısını?

...la bilinen ve sevi-
...lara da dikkat ede-
...iştik. Bu bölümü
... benim bendirimle

...e gidelim...

...i'e ve tasavvufta
...ığı. Ondan sonra
...buzuki ve akordi-

yonla, ben söyledim. Arkasından da birkaç rebetika şarkısı. Bu şarkılar seyircinin yoğun katılımıyla söylendi. Yani masal dünyası gibi bir şey bugün benim için bunları hatırlamak. Arkasından Theodorakis için seçtiğimiz beş şarkıyı söylemeye başladık.

Theodorakis'in müziğini belirleyen iki çizgi var: politik şarkılar ve bir de çağdaş kent şarkıları. Biz, daha çok ikinci repertuvarından şarkılar seçmiştik. 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde Yedikule Zindanları'nda da söylediğim, "Yağmurlu Yoksul Mahalle" şarkısına gelindiğinde, şarkıcılardan Vasilis Lekkas koşarak sahneye geldi ve bize katıldı. Arkasından, orkestra da katıldı, böylece son üç şarkıyı bütün müzisyenlerle birlikte çaldık ve söyledik. Bölümümüz bittiğinde gerçekten sarhoş edici bir alkış tufanı yaşadık. Bir sanatçının özellikle kendi konseri için böyle söylemesini genel olarak yadırgamak lazım ama, bunu yaşadım...

'Fazla alçakgönüllü olma sonra sahice sanırlar' denir ya...

Bölümümüz bittiğinde, Theodorakis bizi tekrar kutladı. Konserin en son bölümünde ise Theodorakis, bildiğimiz o coşkulu şarkılarını, orkestra eşliğinde söylemeye başladı. Bildiğimiz bölümlere geldiğinde de tereddütsüz koşup şarkılara katıldık. Böyle sıcacık bir atmosferde konseri bitirdik... Rastlantıya bakın, yemekte usta karşıma düştü ve uzun bir sohbet imkanımız oldu. Öncelikle ben, kendi maceramı anlattım. Çok ilgilendi ve ayrıntılı sorular sordu. Kendisini nasıl duyduğumu, Yunan müziğini nasıl değerlendirdiğime dair görüşlerimi söyledim. Konserimizi çok beğendiğini söyledi ve iki şeyi vurguladı. Bu işi severek yaptığımızı hissetmiş ve de profesyonelce yaptığımızı... Bizim, merak için, üç-beş Yunanca şarkı söyleyen bir yorumcu olarak değil de, işini sindirmiş bir müzisyen olarak çaldığımızı hissetmiş. Bundan sonraki organizasyonlarda bir araya gelme umudunu da ekledi. Zannediyorum birtakım organizasyonlarda yine birlikte olacağız.

Bu arada ben, Kıbrıs'a dair düşüncelerimi, üzüntülerimle birlikte ifade ettim, sınırların kalkması gerektiğine dair düşüncelerimi anlattım. Kıbrıs'ın Türk tarafına her sene gittiğimi, tamamen Rumca şarkılardan oluşan konserler verdiğimi anlattım. Temmuz ayında tek başıma gitmiş, Lefkoşa'da ve Mağosa'da konserler vermiştim. Özellikle Lefkoşa'da yaptığımız konser çok başarılı olmuştu... Theodorakis'e mümkün olursa Rum tarafına da gidip konserler vermek istediğimi anlattım. Sıcak bir duygu ve iletişimle ayrıldık...

İlginç bir rastlaşma; provokasyonların eşiğinde oluyor...

Maceramı da anlatırken şunu söyledim: Devletler uzun zamandır bireyi temsil etmenin dışına çıkmışlardır. Güç odakları ve yönlendirenler, bizleri temsil etmeyen, yabancılaşmış yapılar haline gelen devletlerdir. Buralara çok takılmadığımı da söyledim. Çünkü benim duruşum öncelikle bir sanatçı duruşu. Müziği seviyorum, bunu hissediyorum ve hiçbir Yunanlıyla alıp veremediğim yok, ben kendimi ayakta tutabilmek için buradayım ve bu müziği yapıyorum. Öncelikle bunları anlattım. Tabii benim yaptığım, insanların, halkların birbirine duyduğu uzaklığı azaltacak bir çalışma. Müzik yoluyla böyle bir katkı sağlamaya çalışıyorum. Ben öncelikle bu müziği seviyorum. Öteki, sonuç, doğal olarak yaptığımın politik bir sonucu. Yani ben müzikten politikaya varıyorum, politikadan müziğe değil. Tersi yaklaşımlar da var... Ben öncelikle müzik yapmak istiyorum. Müziği içimde hissederek insanlara sunmak istiyorum. Arkası zaten geliyor. Müzik bakışlı bir çıkışım, müzik çıkışlı bir bakışım var. Kendisine bunları anlattım.

Aslında bir taraftan şunu da düşünmüyor değilim. İnsanların birbirini gerçekten acımasızca boğazladığı bir ortamda, benim yaptığım çok mu pervasız... Aykırı ve hayalci miyim? Son çözümlemede gerçekten benim içimden gelen bu. Yani bugünün politik dinamiklerinin çok dışında gibi görünüyor. Elbette, Türkiye ile Yunanistan arasındaki iniş çıkışlar, kıpırdanışlar, politik açıdan beni ilgilendiriyor, üzüyor, etkiliyor, fakat, müziğime olumlu ya da olumsuz anlamda etkisi olmuyor.

Kendi alanının önceliklerini anlamak ve yaşam tarzı olarak içselleştirmek anlaşılır bir şey...

Ben müzikten etkileniyorum ve insanlara bu etkiyi yaymak istiyorum. Benimki biraz masalsı dünya olabilir. Sanatın özünde biraz bu var...

Theodorakis neler söyledi?

Theodorakis çok konuşmadı, dinlemeyi tercih etti ve biraz önce söylediğim üç noktaya dikkat çekti. Ben Güney Kıbrıs'ta konser vermek istediğimi söylediğimde "sizin gibi insanlar kurtarıcıdır" diye bir cevap verdi.

Zülfü Livaneli'den söz açıldı mı?

Zülfü Bey'in selamlarını götürdüm. O kadar...

Yakın geçmişi ve şimdiki zamanı biraz konuştuk... Geçecek zamanlarda neler tasarlıyorsun?

Konserler değişik mekanlarda devam ediyor. Benim 93'ten beri yaptığım Yeryüzü'nün Yedi Rengi çalışması bu sene ilk kez, 15 Nisan'da Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde gerçekleşti. Bu seneki ana temamız, "Kafkasya'dan Balkanlar'a Halk Türküleri... Bu isim biraz Osmanlı Edebiyatı gibi oldu ama, müzikal bir bakışla konulan bir başlık...

Bundan sonra ne var... Halklardan Ezgiler çalışmasında dört yeni ürünü çıkardıktan sonra yeni albümüme yönelmek istiyorum. Onların başlıkları, Bulgaristan Halk Müziği, Boşnak Halk Müziği, Abhazya Halk Müziği ve İran'dan klasik ve halk müziği örneklerini içeren "İran Geleneksel Müziği" adıyla bir derleme. Şimdiye dek, hep derlemeler yaptım, bu arada biraz kendi sesimi duyurayım diyorum. İkinci albümün "Atatürk'ün Sevmediği Şarkılar" mı, yoksa akordion ağırlıklı daha çok yumuşak tınılı şarkılardan oluşan beste olacağı –artık yavaş yavaş beste de yapmaya başlıyorum– konusunda karar veremedim...

> İşin en inanılmaz tarafı, 14 Eylül'de gerçekleşecek konserin, büyük besteci ve yorumcu usta Mikis Theodorakis'in 70. doğum günü için düzenlenmiş özel bir konser olmasıydı.

Bosna ile ilgili kasetim için, savaş zamanında neden çıkarmadın denmişti. Olgunlaşmadan yapılmış bir çalışmanın temsil ediciliği ile, bu gün ortaya çıkanın temsil ediciliği arasında büyük bir fark var. Atatürk'ün Sevmediği Şarkıları geriye bırakmam bir olgunlaşma süreci de yaratabilir. Gündemdeki konulara göre yapılmış çalışmalar bence sömürü özelliği taşıyan çalışmalardır. Cumartesi Anneleri'nin gündeme gelmesinin hemen ardından Sezen Aksu'nun yaptığı Aktüel'in verdiği kaset gibi. Kalıcı olan halk müziğinin ticaretinin yapılmaması gerektiğini düşünüyorum. İnsanların orada her gün ölüşü burada kaset satışını artıracaksa oradan kaçmak lazım...

Şarkı gele, diyerek, şarkıların olduğu yerden ayrılıyorum...

Soldan sağa; Vasilis Lekkas, İvi Dermancı, Muammer Ketencoğlu, Mikis Theodorakis, Petros Gaetanos, Alexia.
14 Eylül '96 Livadhia-Yunanistan

'Kutsi Erguner'in elinden böyle ucuz bir şeyin çıkmasına çok üzüldüm'

Rebetiko kunusunda özellikle değinmek istediğim bir şey var. Hani rebetiko ve müzik adına bu yıl sizi üzen en önemli olay hangisidir, diye sorulsa anlatmak istediğim bir şey var. 29 Haziran günü... Birçok çalışmasıyla yakından tanıdığımız, sevdiğimiz, kendine göre belli bir noktayı çoktan aşmış bir sanatçıdır Kutsi Erguner. Aylar önce onun böyle bir konser verileceğini duydum. Çok merak ettim. Elbirliği yapma konusunda elimden ne geliyorsa yaptım. Eğer, amacımız güzel bir şey yaratmaksa Türkiye'de bu işi bilenler bir araya gelsin ve en keyiflisini yapalım diye düşündüğüm için elbirliği için elimden geleni yaptım. Başarılı olamadım. Bir müzisyen olarak, dinleyici olarak gidip dinledim. Gerçekten Rebetika müziği adına en talihsiz günlerden birisiydi. Gerek icra biçimi, gerek sanatçıların icra özellikleri, gerek teknik olarak şarkılara giriş çıkışlar bile problemliydi. Rumca telaffuzların, Rumca bilmediğim halde ne kadar kötü olduğunu anlamak zor değildi. Rebetiko müziğinin içinde ben ney taksimini duymadım. İnsan rebetiko müziğini çok iyi bilebilir ve oradan yeni arayışlar içine girebilir. Ama rebetiko müziği olarak sunuldu. Orada yapılan hem Rumcada hem de Türkçede olan şarkıların, iki dile söylenen şarkıların bir araya getirilmesi ve sunulmasından ibaret. Asıl rebetikonun yaratıcı bestecileri tarafından ortaya konmuş büyük eserlerin hiçbiri seslendirilmedi. Çok üzüldüm. Kutsi Erguner'in elinden böyle ucuz bir şeyin çıkmasına çok üzüldüm.

Her platformda, insan gibi karşılıklı olarak konuşabilme umudunu taşıyorum. Ve insanların kendi alanlarında çalışma yapmalarının daha doğru olduğunu düşünüyorum...

Daha fazla geç olmadan

Ercan KANAR

Temel haklar ve özgürlükler mücadelesinde önemli bir yeri olan İHD, genel kurullar sürecini tamamlamak üzere. 26–27 Ekim'de yapılacak büyük genel kurulla yeni bir çalışma dönemi başlayacak. Acaba bu çalışma dönemi gerçekten İHD'de zaafların aşılması, işleve uygun kurumlaşmanın sağlanması, insan hakları kültürünün en başta bizzat İHD içinde yaygınlaşması yönünde yenilikler getirecek mi?

Bugüne kadar genel başkanından üyesine kadar, şu veya bu konumda bulunanlar kurumun on yıllık geçmişini kendi yaklaşımları da dahil objektif bir tarzda sorgulayacak mı?

Sorun yüzeysel değildir. Derinlerde problemler vardır. Mevcut durumu olumlayarak, olması gereken ilkeler yerine, mevcudun ortalaması vasati düzlemleri ortak payda diye önererek, siyasi koalisyon mantığıyla İHD genel kurullarına yaklaşmak, bu derneğe ve işlevine verilecek en büyük zarar olacaktır. Birlik, beraberlik gibi görünüşte güzel çağrıları, olumsuzluklarımızı, insan hakları savunuculuğuna ters yaklaşımları örtecek bir şemsiyeye dönüştürürsek, halkların hakları karşısında devletin savunduğu "vatanın, milletin bölünmez bütünlüğü" edebiyatına benzer bir konuma düşmüş oluruz.

> İHD 26–27 Ekim'de yapılacak genel kurulla yeni bir çalışma dönemine giriyor. Genel başkanından üyesine kadar, şu veya bu konumda bulunanlar kurumun on yıllık geçmişini kendi yaklaşımları da dahil objektif bir tarzda sorgulayacak mı?

İHD özgünlüğüne taban tabana zıt olumsuzluklarımızı, farklılıklarımız diyerek okşayarak varılacak sonuç; belki de böyle devam ettiği takdirde adı İnsan Hakları olan ama niteliği şekilsiz, ilkesiz bir platform olan üreticisi olmayan bir kalabalığa dönüşecektir. 20 Temmuz 1996 tarihli SÖZ dergisindeki "Binlerce Yıllık Konunun 10. Yılı Geride Kalırken" başlıklı yazımızda geride kalan on yılı değerlendirirken, eksiklikleri, zaafları vurgulamıştık. Bu zaaflar genel kurullar süresince daha da yüze çıkar oldu. Programlar, düşünceler tartışmasından, yarınından ziyade İHD dışı iradelerin belirleyici olma yarışı yaptığı, herkesten gücü oranında katılım gibi, insan hakları kurumlarında olmaması gereken faydacı pragmatizmler 1992-1994 çalışma programlarında da altı çizilen temel insan hakları ilkelerinin üzerine geçer oldu.

İHD'nin özgünlüğüne karşı inatçı bir direnme

İHD'yi klasik sol platform gibi görmek, bir dayanışma derneği işlevine indirgemek yanlışlığı hala İHD dışı bazı eğilimlerin bakış açısı olmaya devam ediyor ve bu bakış açıları İHD'nin özgünlüğüne karşı adeta inatçı bir direnme gösteriyor. Açıkça belirtilmese de İHD'nin kendi mücadele hattında kendine özgü bağımsız normlarının olması, yeri geldiğinde herkese karşı koruyabileceği ilkelerinin olması istenmiyor. Öznelerin programlarına İHD'nin eklemlenmesi isteniyor. Bu durum nasıl aşılacak? Bunun aşılması için bu hatalı yaklaşımı gösteren odakların merkezi olarak anlayışlarının değişmesini mi bekleyeceğiz, yoksa insan hakları aktivistleri olarak her zamankinden daha çok, olması gereken İHD'nin mücadelesini mi vereceğiz?

İHD'de de insanlar birey olarak mı var olacak, yoksa siyasi parti ve eğilimlerine göre blok davranan bunun neticesi olarak da İHD'yi adeta konfederasyona dönüştüren bir payda, ortak payda mı olacak?

Ne yazıktır ki bugün hala net bir şekilde yaşam hakkını savunmak, nerede nasıl kime yapılırsa yapılsın idam karşısında tavır almak, düşünce ve inanış özgürlüğünü çifte standartsız savunmak, adil yargılanma ve savunma hakkını tüm insanlar için savunmak, halkların hakları konusunda ayrım yapmamak ne adına, ne gerekçe ile yapılırsa yapılsın sivillere yönelik ihlallerde eleştirel olmak, muhaliflerarası çelişmelerde şiddet yöntemlerine, infazlara karşı çıkmak, savaşa karşı barış politikalarını yükseltmek ortaklığı bozan ilkeler olarak görülüyor, bu düşüncelerin farklılıklar olduğu, bu düşünceler dışındaki konuların ortak payda olarak esas alınmasının yeterli olduğu söyleniyor.

Yukarıda sayılan hususlarda duruma ve süreçlere göre farklı tavırlar koymayı savunanlar bir insan hakları aktivisti olabilir mi? Bugün İHD'ye iki fotoğraf ve iki referans gösteren temel hak ve özgürlükler konusunda düşüncesi ne olursa olsun hemen üye olabilmektedir. Bir insan hakları kurumuna üye olmanın kriterleri hemen hemen yoktur. Tüzüğün amaç maddesinin açımlanmaya gereksinimi vardır. Yönetim organlarında görev alacak olanların esas kimliklerinin İHD kimliği olması zorunludur. Kurumun çürümesini, işlevinden kaymasını istemiyorsak İHD kimliğini, ikinci kimlik veya taktik kimlik konumuna sokmayacak teorik ve pratik yeniden yapılanmayı, İHD bünyesinde etik, ilkeler ve kurumsallaşma açısından yeni bir dönemi başlatmak durumundayız.

Birbirimizi, olduğumuz gibi farklılıklarımızla kabul edelim mantığı neticede ortaya çürümüş bir birliği çıkarır.

İHD değişik kesimlerin serbest kürsüsü gibi, bir forum alanı gibi algılanmamalıdır. İHD değişik alanlarda tüm ezilenlerin hak ve özgürlükler talebine kendine özgü politikalar ve ilkeler çerçevesinde yaklaşan, bu ilkeleri ve politikaları özgür birey ve özgür toplum hedefine doğru zenginleştiren bir kurum olarak çalışmalıdır.

Mağdurun hakkını savunurken, özdeşleşmemek

İHD, ezilen halklardan, sınıflardan, ezilen cins, ezilen birey ve azınlık haklarından yana taraf olurken partilerden, hükümetlerden ve devletlerden bağımsızlığını koruması hayati önem taşımaktadır. Mağdurun hakkını savunurken, mağdurla özdeş olmamak önem taşımaktadır. Öznelerin haklarını savunurken, özne ile özdeş olmamak önem taşımaktadır.

Bazılarının dillendirdiği, "İHD üyeleri belli kesimlerdir o halde bunlara göre politika üretilmelidir" veya "İHD'nin tabanı üyelerdir, o halde üyelere göre politika belirlenmelidir" yaklaşımı İHD'nin işlevini bitirecek bir yaklaşımdır.

İnsan hakları kurumlarının üyeleri aktivistleridir. İnsan hakları kurumlarının donmuş tabanları olmaz. Hitap edilen alan olarak insan hakları kurumları tüm ezilenlere haklar bazında hitap eder ve bu ezilenler süreçlere göre değişir.

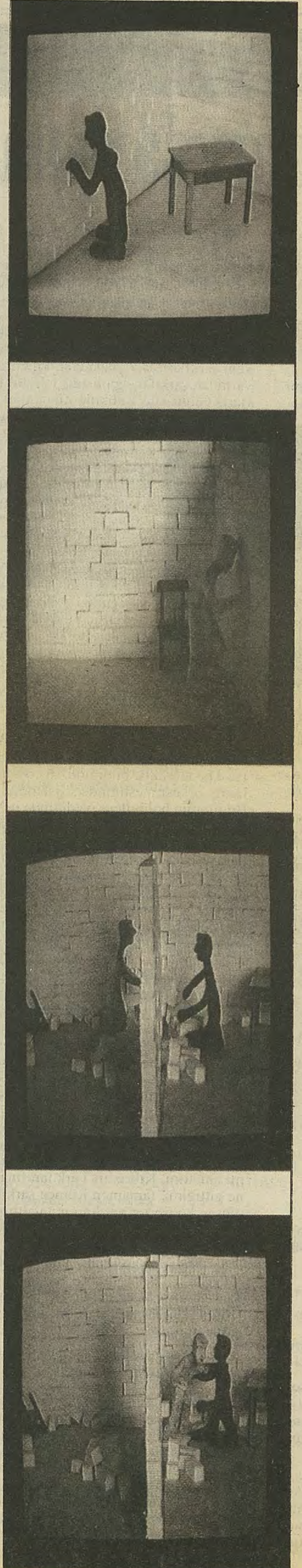
Eğer üye bileşeni baz alınırsa mevcut sola göre veya bileşende ağır basan eğilimlere göre popülist politikalar gündeme gelir. Onun içindir ki her isteyen üye olmamalıdır. Tüzüğün amaç bölümü açımlanmalıdır. Temel hak ve özgürlükler açısından yönetimlere göre değişmeyecek, ama zenginleşecek olan ilkeler olmalıdır. İHD'yi kendi alanına özgü bir sentez, bileşim olarak algılamak gerekir. Bu tür kurumların nev–i şahsına münhasır kurumlar olduğu gerçeği köreltilirse ortaya güdümlü, ezilen haklara da, ezilen sınıflara da uzun vadede faydası olmayan şekilsiz bir yapı çıkar. Gidişat bu yöndedir. Bu gidişle genel kurullarda programlar temelinde, ilkeler temelinde özgün anlayışlar temelinde alternatifler çıkartarak yeni bir süreci başlatmak gereklidir.

Her alanın, her kesimin kendine özgü hak talepleri olması doğaldır. Ama herkesin kendine göre bir İHD değil, tüm ezilenler için, herkes için bir İHD'nin olması gerektiğini, nasıl etkin ve inandırıcı olması gerektiğini düşünmesi gerekir.

İHD'deki problemi salt tüzük değişikliğiyle veya teknik altyapının tamamlanmasıyla aşılacak bir problem olarak kuşkusuz görmemek gerekir. İnsan hakları kuramı açısından, en başta İHD camiasının olmak üzere, tüm muhaliflerin, muhalif örgütlerin bu alana olan yaklaşımlarını derinden gözden geçirip, aynaya bakıp tabir caizse kafalarda köklü bir değişim yapmaları gerekir.

İnsan hakları mücadelesi sadece biir demokrasi mücadelesi midir? İnsan hakları mücadelesi sadece bir devlet biçiminde bir süreçte verilmesi gereken bir mücadele midir? Aslında bu sorulara verilecek yaklaşımların da İHD'nin yaşadığı problemlerle çok yakından ilintisi vardır.

Tüm problemlere rağmen olması gereken İHD'yi hala yaratabileceğimiz umudunu besleyen kazanımlar da vardır. İnsan hakları mücadelesinin gelişmesini isteyen ve zorunluluklarını kavrayan tek tek insanlar özgür birey, özgür toplum yolunda heyecanla problemlerin çözümüne katkı sunmalıdırlar...

İyiler bizden, kötüler onlardan

Gayriuygun isimler

Yelda

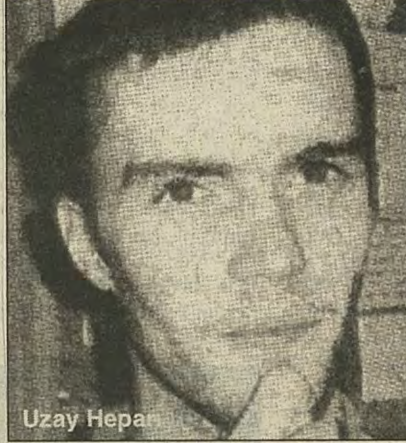
Aldığı ödüller arasında belki de en anlamlısı 'Devlet Sanatçılığı'na layık görülmesiydi" dendi Zeki Müren hakkında. Devlet sanatçısı ya, inatla hetero Beyaz bir erkek varsaydılar.

Ama bazıları, devlet sanatçısı olamazlar. Ne gam. Kimlikle ilgili engeller bununla sınırlı kalsaydı, ne gam...

Kimilerinin kimliğini gizlemesi veya gizlemeyip öne çıkarmamaya özen göstermesi de fayda etmez.

Agos gazetesindeki söyleşisinde "Denetim vardı ve Hayko hiçbir zaman denetimden geçmedi. Ben protokol bir çerçeveden geçmek zorundaydım. Protokol içinde Ermenice, Rumca yasaktı" diyen Asu Maralman, Ermenice olan adını kullanmadığı halde, Ermeniliğine karşı kampanya açılmış.

Besteci Uzay Hepari Müslüman mezarlığına gömüldü babası tarafından. Ölümünün ikinci yılında mezarı başında Kuran okunarak anılırken annesi Eti Hanım ağladı (1.6.96, Hürriyet). Musevilikte, annesi Yahudi olan Yahudidir. Basın yayın organları bu büyük müzisyen hakkında her şeyi yazdı da, etnik kimliğine değinmedi. (Toplumun onaylamadığı şeyler yapsaydı Uzay, Yahudiliğinden kesinlikle haberdar olurduk!) Bu yüzden, başında kuran okunmasının

Uzay Hepari

kendi tercihi olup olmadığını da öğrenemedik.

Süryani ve Ermeni anababanın çocuğu olan Coşkun Sabah'ın Güneydoğu şarkısıyla ilgili uğradığı saldırıdan daha önce söz etmiştim.

Bedri Ayseli hakkında Diyarbakırlı bir ahbabım şunları söylemişti telefonda: "Şöhretini İstanbul'da yaptı. Ama Diyarbakır'a sahip çıkan bir insandır. Diyarbakır gecelerine, Karpuz Festivali'ne, sosyal faaliyetlere koşa koşa gelir, söylerdi. Her Diyarbakırlı gibi, Kürtçe de söylerdi. Ermeniliği kesinlikle bizim Diyarbakır'da hiçbir zaman problem olmadı." Ama yine de, çok az insan bilir, Bedros'u... Hayranları Bedri Ayseli'yi tanır, sever...

Zamanında Eurovision'u halk oylamasıyla kazanan şarkı yazarı, eğitmen Maria Rita Epik de, Nilüfer gibi, Nükhet gibi TC vatandaşı, ama onun kasetleri vitrinlerde "yabancı müzik" raflarında bulundurulmuş. Entellektüel Bakış'taki röportajında söyledikleri kimilerine ilginç gelebilir: "Arkadaşım Fikret Kızılok bir gün bana dönüp 'Benim adım Fikret değil Jak olsaydı, halkla bu kadar kolay iletişim kuramayabilirdim' dedi" (2. 9. '96, Milliyet)... Maria Rita Epik değil, Meryem Rıza Tepik filan olması gerekiyordu, isminden dolayı kendisine çelme takılmaması için.

Kendisine Arif isminin takılmasına itiraz ettiği için askerde yedi ay boyunca dayak yiyen Arto Tunçboyacı da (Onno Tunç'un ölümünden sonra, onun kardeşi olarak gündeme geldi Türkiye'de) adı beğenilmeyen, yurdundan kaçırtılan müzisyenlerden.

Nüfusunun yüzde 99'unun Müslüman, herkesin Türk olduğu iddia edilen memleketimizde isimlerine rağmen (!) ayakta kalabilen Jak ve Janet Esim'in Sefarad şarkıları ise etnomüzik olarak algılandı.

Cumhuriyet Dergi'nin, armağanlı bulmacasındaki sorunun cevabını bulun bakalım: "1924'te doğmuş, İstanbul Şehir Orkestrası'nda ve İstanbul Devlet Opera ve Balesi Orkestrası'nda uzun yıllar viyola grup şefi olarak çalışmış, aynı zamanda birçok edebiyat yapıtını Türkçe'den Yunanca'ya ya da Yunanca'dan Türkçe'ye çevirmiş Türk viyolacı, yayımcı ve çevirmen." (14. 4. '96) Panayot Abacı...

Aziza Mustafa Zadeh

İyileri, iyilikleri kendimize mal etmede üstümüze var mı bilmem. Bir insan, bir davranış iyi ise, ancak bizleştirerek, Türkleştirerek bunu kabul etmede ciddi bir ahlaki sorun var.

Bu topraklardan göç etmiş ABD'li Ermeni müzisyenleri Azalırken'de yazmıştım (16. 12. '95). Anadolu ezgileriyle büyümüş olan Suren Baronyan'ın ve udi Hayg Manukyan'ın "Klasik Türk müziği çalgılarına merak salan Batılılar" olarak tanıtıldıklarına şahit oldum daha sonra (21-27 Aralık '95, Aktüel). Köklerinin burada olması "Türkiye'ye gelen yabancılar" arasında sayılmalarını engelleyemedi. Bugünkü buralıyı bile buralı saymazken, yabancı sayarken; ABD doğumlu Suren'in, Hayg'ın gelişini 'sılaya dönmek' gibi algılamamalarına hiç şaşmadım...

Çünkü değil mi ki burada, bir Ermeni halk şarkısı bile "Çırpınırdı Karadeniz, bakıp Türk'ün bayrağına" sözleriyle faşist propaganda marşına çevrilmişti. Halil Nebiler'in Aktüel'de verdiği bilgilere göre, Ermenilerin Yunus Emre'si Sayat Nova'ya (1717-1795) ait bu şarkının sözleri kemençeye dair. KAMANÇA. Kamança, 1937'ye kadar Türk Silahlı Kuvvetleri'nde "Ordu Marşı" da olmuş. TRT'nin repertuarında ise "anonim türkü" olarak geçiyor. Sayat Nova'nın eserlerinden 125'i Azerice, 66'sı Ermenice ve 36'sı Gürcüce.

20 Eylül 1985'te ölen Türk(!) Halk Müziği yorumcusu Ruhi Su da sadece muhalifliğinden değil, kimliği nedeniyle de devlet sanatçısı olamazdı. O, doğum tarihi belli olmayan, soykırım öksüzlerindendi.

Havada bulut yok/ Bu ne dumandır/

Mahlede ölüm yok/ Bu ne şivandır...

Bu türküyü bir başka dinler, zamanında kiliseye doldurulup yakılan Ermenilerin yakınları...

Baykuştan korkanlar

Evrenseli yerelleştirmeden, bize ait kılmadan sevemiyor kimileri. Fransa vatandaşı bir Ermeni olan Charles Aznavour'un şarkılarına 1980'lerden beri adı konmamış bir yasak olduğununun kaçımız farkındayız? Ve nedeninin, söylediği bir şarkının "Türkiye aleyhine" değerlendirilmesi olduğunun...

Aziza Mustafa Zadeh'in Türkiye'de hayranlar kazanmasında, adının Azaduhi olmamasının da etkisi olduğuna inanıyorum. Cumhur Canbazoğlu: "Aldığı klasik müzik eğitimini, babadan gelen caz ruhuyla ve Azerbaycan'ın zengin halk müziğiyle birleştirerek sesini de iyi kullanarak etno-caz kulvarından Avrupa'da tanınmaya başlayan .. sanatçı" diye söz etti ondan (Cumhuriyet, 30.8.96). "Doğu'nun caz perisi, prensesi" Aziza Mustafa Zadeh'i Azize Mustafa Salih şeklinde 'düzeltmek' (!) kimin aklına gelirdi! Yeni Yüzyıl'da Gültekin Karaşin 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın coşkusundan mı bilmem, böylesini uygun görmüş (30. 8. '96, Yeni Yüzyıl)... Milliyet gazetesi ise "Azeri piyanist Azize Mustafazade (İngilizcesi Aziza Mustafa Zadeh)"

Sayat Nova

şeklinde konuya açıklık getirdi (31. 8.'96)! Çeşitli ödülleri olan, Almanya'da yaşayan Zadeh Azerbaycanlı bir sanatçı. Bizdeki gazeteler hep onun Azeri babasından söz etti. Evet babası piyanist ve besteciymiş, ama annesi de sanatçı, en azından "Azeri cazının ilk yorumcusu"... Üçüncü kez İstanbul'a gelen Zadeh için "yeteneğini ve gücünü babasından aldığı" bolca ima edildi, söylendi. Oysa sanatçı kendisi gibi şarkıcı olan annesiyle geliyordu ülkemize. Sadece cinsiyetçilik değil Eliza Hanım'ı gözlerden gizleyen, ırkçılık da. Çünkü o, Türkiye'de 'el' sayılanlardan, bir Hıristiyan. Gürcü olduğu söyleniyor. Belki de Ermeni... Karabağ için Azerbaycan ile Ermenistan arasında anlaşmazlık sürerken ve Türkiye de, Müslümanlardan yana iken; Kafkasya halklarının Müslüman olduğu görüntüsü hafızalara kazınmak istenirken, Eliza Hanım'ın kimliğini gözlerden ırak tutmaları kaçınılmaz sonuç!..

Deniz Som'un ele aldığı bir örnek vaziyet: Bakırköy'de Özel Sandy Bale Kursu'na adı Türkçe olmadığı gerekçesiyle Milli Eğitim açma izni vermemiş. "Aynı Milli Eğitim yine Bakırköy'deki bir özel kursun Kadıköy'de şube açtığını gazete ilanlarıyla duyururken adının International Language Center olduğunu görmüyor; doğrudan ilgili olmasa da sokak aralarında Uzakdoğu sporlarının öğretildiği merkezlerin 'fink-fonk'lu adlarına; cami altlarındaki kursların 'ebu ibn-i'li adlarına tepki göstermiyor. ..ışıklı kocaman bir 'Sandy' tabelası asılabiliyor ama soyadı Zurikoğlu olan Sandy'nin adını kullanmak yasak oluyor!" (Cumhuriyet, 15.9.'96). Çünkü o bir Ermeni... Sandy'nin Baykuş Bale Kursu'na kayıtlar başlamıştır...

Yaşasın ikinci sınıf insan olmak!

Filiz ÖZDEM

Erkek akıl sahibi yaratıktır. Kadın duygusaldır. Bu nedenle de zayıftır.

Kadınlar duygusal varlıklar olmaları nedeniyle tarih boyunca haksızlığa uğramış, incitilmiş, önemsenmemiş, kamusal alan onlara layık görülmemiş ve dışarıda, sonuçları belli olan, ödülü alınan, meyveleri toplanan BÜYÜK İŞLER erkeklere, ıvır zıvır işler de kadınlara kalmıştır. Biraz da kadının doğurganlığı nedeniyle ortamını bulan bu haksız işbölümünün sonucunda, neredeyse yüzyılımıza dek, tek tük örneklerin dışında- tarih erkekler tarafından yapılmış ve yazılmış; kadınlar da naif yaratıklar ve yardımcılar olarak figüran rolüyle yerlerini almışlardır. Onların evlerinden dışarı çıkmaları, üretmeleri, ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları, toplumsal statüden pay almaları yüzyıllar süresince pekişen pek çok önyargıyı bir çırpıda yıkıvermeleriyle sonuçlanmamıştır elbet. Ahlaktan politikaya dek uzanan ve arasına hayatın tümünü yerleştirebileceğimiz geniş bir yelpazede sancılı ve zor bir mücadelenin içinde bulmuşlardır kadınlar kendilerini. Gazetelerin kadın eklerinden okul kitaplarındaki kadın "imaj"ına: mahallede, pazarda, işte, sokakta; aile ilişkilerinden mahkeme kapılarına: evlenirken, boşanırken, mücadele ederken, düşünürken, üretirken, sevişirken, çalışırken, analık ederken... Her yerdeki konumlanışlarında - gündelik olandan en geniş alana kadar- her şey onların kulağına bir şeyleri fısıldayıp durur. Sonuç bellidir: Kadın yumuşaklığı, şefkati, emeği, verecenliği, vefakarlığı, itaatkarlığı, anlayışı ile toplumsal coğrafyada yerini almıştır. O, o kadar duygulu, zayıf ve kırılgandır ki, kahramanlar kahramanı erkeği onu kanatları altına alarak korur. Erkek dediğin mantık adamıdır. Bu büyük mantık otoritesine karşı kendi varlığını ortaya koymak, kanıtlamak; kendi var oluşunu gerçekleştirmek aynı zamanda sinir bozucu da bir uğraştır. Çünkü kadın duygulu olduğu kadar akıllı, üretken, yaratıcı olduğunu da kanıtlamak zorundadır. Hatta ve hatta bir erkek gibi sert, kararlı, inisiyatif sahibi, acımasız olduğunu da kanıtlamak zorundadır. Kendi doğasını çiğnemek ve erkek dünyasının değerlerine göre oluşmak durumundadır. Kadının güçsüzlüğü en çok ve açık biçimde sevgide ortaya çıkar. Aslında, bir avuntu değil, ama bu olumsuz ayrımcılık, kendi hazırladığı kuyuya kendini düşürür ve ava gideni avlar. Kadını ikinci, erkeği birinci sınıf ilan eden bakış açısı, ruhsal dünyamızı alabildiğine derinden etkileyen ve adına sevgi dediğimiz alanda kadına büyük bir özgürlük, erkeklere ise duygusal açıdan daha sığ ve kalıplar içinde bir alan yaratır... Değil mi ki kadın duygusaldır: öyleyse duygularından korkmaz, tutkularından ürkmez, zaaflarından utanmaz... O, akıl dünyasının verileriyle donatılmamıştır; demek ki her şeyi göğüsleyebilecek kadar cesaretli ve pervasız olabilir. Her şeyini verebilecek, her şeyi göze alabilecek kadar cesur, MİLKSİZ, çıplak, duvarsız, sınırsız, yargısız olabilir. Kendini duygusal açıdan ifade edebilmesi açısından engin bir malzeme yığınına ve gerekçesine sahiptir. İşte kadının "zayıflığının" başladığı bu sınır, onun gücünün de bildirgesine dönüşür. Her şeyin ölçülüp, biçilip, hesaplandığı bu dünyada bu bulunmaz "zayıflıktan" daha yaratıcı, daha dönüştürücü ve hem insani, hem psikolojik açıdan eğitici bir etkinlik olabilir mi? Sevgi özünü ve gücünü hasapsızlığından alır... Bu, romantik bir bakış açısıdır. Hele hele her şeyin hızla tüketildiği ve çürütüldüğü, iletişim özürlü olmanın genel kural olduğu, kimsenin bir diğerinin ne dediğini anlamadığı, gönül kapılarının git gide daraldığı, insanların sevme ve kendini verme yeteneklerini iyice yitirdiği bir zamanda kutsal bir görevi yerine getirir gibi sevmek, üstüne üstlük arkaik bir değer sayılır. Böyle maskesiz, boş gurura kapılmadan, kendini kurban ederek, yüreğini kafanın üstünde değil, olması gerektiği yerde taşıyarak sevebilmek en büyük sağlık belirtisi ve kahramanlık değil de nedir?

Fahişe-Rahibe

Bertrand Blier'nin ERKEĞİM filmindeki Marie'yle Anouk Grinberg, olağanüstü bir yorumla böyle bir "zayıf güçlülüğü" seriyor gözlerimizin önüne. Sokakların, insanların yalnızca kitleler halinde ve birbirine yabancı biçimde yürüyüp gittiği, aktığı bir mekan olarak algılandığı bu filmde; korunaklı ve içdünyayı yansıtan abideler olarak yüceltildiği sezinlenen evlerde "insanları" görürüz; paylaştıklarıyla, mahrem dünyalarıyla, tutkularıyla, korkularıyla, arzularıyla, sıcaklıklarıyla... (Her ne kadar sokak sahneleri ve Marie'nin düş kırıklığına uğradıktan sonra evlendiği adamın iş arama sahnesindeki bölüm, "hadi dış dünya da olsun bari" kaygısıyla filme sokuşturulmuş ve havada kalan sahneler gibi görünse de...) Ve bu evlerden birinde, Marie'yi, bir fahişeyi; sokaktan, soğuktan, açlıktan kurtararak evine getirdiği, "adam" ettiği Jeannott'ya (Gerard Lanvin) büyük bir tutku ve aşkla bağlanırken seyrederiz. Bu her şeyiyle şefkat ve aşka durmuş kadının sınır tanımayan verecen duyguları karşısında sersemleyen ve ona ihanet eden adamla kurduğu ilişkide yaşayacağı düşkırıklığını anlamak için kahin olmaya gerek yok. Neredeyse bir rahibe gibi tapınarak seven bu fahişenin uğradığı ihaneti öğrenmesi uzun sürmez ve Jeannot'nun, ancak elindekini yitirdikten sonra değerini anladığını belirten o kısa ve aceleye getirilmiş pişmanlık sahnesiyle film son bulur. "Aslında bütün kadınların fahişe olmak istediğini" ifade eden o erkek bakış açısını hem dile getirip, hem de kendi içinde yıkan bu "kadın filmi", özetle kadınlara özgü o tutkunun anatomisini serimlemesi açısından önemli... Aşk, tutku, emek, sevgi, sakınmadan kendini vermek, anlaşılmamak, değeri bilinmemek gibi, hayatımızın içinde yüreklerimizi dağlayan ve kesinlikle toplumsal var oluşumuzun verimliliğini, sağlamlığını da çok ince, ama önemli biçimde belirleyen kimi değerler üzerine yeniden düşünmemizi sağlayan; bireysel doğanın açmazlarını, kolay kolay dile getirilemeyen şehvetin o gizli labirentlerini aralayan ve hem ne yazık hem de ne güzel ki aşkı hayatının tümü haline getiren bütün kadınların açık öyküsü...

Sendikalarda pek kolay olmayan bir şey oldu ve...

Genel-İş, başkanını ilk kez seçimle değiştirdi!

Muhittin ULUÇAY

Genel-İş erken Genel Kurulu 27-29 Eylül günleri Ankara'da DSİ toplantı salonunda yapıldı. DİSK'in en büyük ve en örgütlü sendikalarının başında gelen Genel-İş'in Genel Kurulu fazla canlı bir ortama sahne olmadı, ama iki listenin çekişmesi vardı ve seçimler yeni bir genel başkan getirdi; İsmail Hakkı Önal'ın yerine eski genel sekreter Atilla Öngel seçildi.

Aslında genel kurulun çeşitli temel sorunlara ilişkin kapsamlı tartışmalara sahne olmaması beklenmeyecek bir durum değildi. Delegasyon esas olarak kimin nereye seçileceği ile ilgileniyordu ve her zaman olduğu gibi kulis çalışmaları daha çekici idi.

Genel Kurul'dan 10 gün önce Genel-İş Başkanlar Kurulu'nda bir araya gelen 14 şube başkanının üzerinde ittifakla anlaştığı değişiklik maddeleri tartışılmadan başka bir bahara bırakıldı. Tüzük için önerilen ve üzerinde mutabakat sağlanan maddeler gerçekte sendikal bürokrasiye önemli ölçüde darbe vuracaktı. Böylesine önemli değişiklik maddeleri ile birlikte sunulan ve kabul görmesi halinde anlamlı ve adımların atılmasına olanak sağlayacak kararların tartışıldığı saatlerde 328 delegenin büyük çoğunluğu kuliste idi.

Çalışma ve faaliyet raporlarının görüşülmesi esnasında söz alan delegelerin hemen hepsi geçen genel kurulda karar altına alınan OHAL'de hak ihlallarini yerinde incelemek için bir komisyon kurulmasını destekledi ve bir an önce bu komisyonun çalışmalarına başlaması gerektiğini vurguladı. Dolayısıyla Genel-İş yaşanan kirli savaşa karşı barış ve demokrasi güçleri ile yan yana mücadele etme kararlılığını bir kez daha ilan etmiş oldu.

Seçimler ve ÖDP delegasyonu

Genel Kurul'da iki ayrı liste yarıştı. Listelerden birisi sosyal demokrat ağırlıklı delegelerin oluşturduğu ve statükoyu temsil eden İsmail Hakkı Önal'ın önderliğindeki liste iken, diğeri ise genel kuruldan önce genel sekreterlik görevini yapan, Genel-İş'te belirli bir örgütlülüğü olan yurtsever, devrimci, demokrat ve sosyalistlerin sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde bir araya geldiği Atilla Öngel'in önderliğindeki liste idi. Seçimler sonucunda Öncel'in listesinden beş, diğer listeden ise iki kişi 7 kişilik yönetim kuruluna seçildi. Seçimle oluşan diğer organlarda da sonuçlar aşağı-yukarı aynı oranda gerçekleşti.

Bu kongre ile birlikte Genel-İş'te ilk defa olan iki şey vardı. Birincisi Genel Başkan ilk kez seçimle değişti. Şimdiye kadar Genel-İş'te Genel Başkan kendi iradesi ile çekilmezse veya ölmezse değişmiyordu. İkincisi ise, sendikanın erkek egemen yapısına rağmen ve 328 delege içinde üç delege ile temsil edilen kadınların Genel Yönetim Kurulu yedek üyeliği için yapılan seçimde birinci sıraya gelmesiydi. Böylece öteden beri kadınların aktif görev almasında ısrar eden sosyalistler ilk kez bu çabalarının bir ölçüde sonucunu aldılar.

328 delegeyle yapılan genel kurulda ÖDP üyesi 35 delege vardı (Bu sayıya parti yandaşları dahil değildir). Görüldüğü kadarıyla ÖDP'lilerin hemen tamamı Atilla Öngel'in listesini desteklediler. ÖDP'li delegeler partinin sendikal alandaki genel tutumuna özen göstererek çalıştılar. Ancak ÖDP'nin sendikal alandaki örgütsüzlüğü bu kongrede de çeşitli biçimlerde ortaya çıktı. Yine ÖDP'li delegasyon liste bazında yurtseverler ve devrimcilerle yapılan ittifaka uygun oy kullandılar, verilen sözlerin arkasında durdular. DİSK delegasyonu için yapılan seçimlerde ise yurtseverler ve devrimciler kendi delegasyonlarına oy vererek sözlerine uygun davranmadlar. ÖDP'li delegeler ise yine sözlerinin arkasında durarak güvenilir bir müttefik olduklarını gösterdiler.

EP'li delegeler ise Önal'ın listesinde yer aldılar. Bu tür kongrelerde pek görülmeyen bir tarz da EP Genel Başkanı Levent Tüzel'in, ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras'ın sol bir dalga yaratalım talebini kürsüden eleştirmesi idi. Tüzel'in bu sözleri EP'lilerle ÖDP'liler arasındaki mesafeyi daha da büyüttü.

Sonuç olarak Genel-İş'te statüko ağır bir darbe almış oldu. Sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde, sendikal krize karşı yeni bir duruş, yeni bir mücadele hattı isteyenler ileri bir adım atmış oldu. Üç ay sonra yapılması kararlaştırılan tüzük kongresinde de sendikal bürokrasiye bir darbe vurulmasının önü açılmış oldu. Yapılacak çok şeyin olduğu herkes tarafından biliniyor, görülüyor. En azından işyerlerinde ve diğer alanlarda Genel-İş'in işçi sınıfının çıkarlarına, toplumun büyük çoğunluğunun çıkarlarına uygun bir eylem hattı gerçekleştirilmesi için yeni koşullar ve olanaklar ortaya çıktı. Bunların nasıl ve ne kadar değerlendirileceği önümüzdeki süreçte görülecek...

Yeşilyurtlu devrimci Orhan Aşık, belediye başkanı Mehmet Kavuk'un fedaisi tarafından öldürüldü

Bir belediye başkanının katil 'sekreteri'

Haber Merkezi- Belediye başkanlarının fedaileri artık insan öldürüyor.. Malatya'nın Yeşilyurt ilçesinde 1 Ekim sabahı herkesin gözü önünde böyle bir cinayet işlendi.

Öldürülen Orhan Aşık, uzun yıllar mücadelede bulunan bir devrimciydi. Yeşilyurt Belediyesi'nde memurdu. Her sabah olduğu gibi evinden çıktı ve işyerine gitmek üzere otobüse bindi. Onunla aynı otobüse binen Yaşar Hasçelik'le karşılaştı. Şakayla karışık "Niye geç kaldın işe" sorusunu yöneltti Hasçelik'e. "Sana ne, benim başkanım var. Bana kimse karışamaz, hesap soramaz" yanıtını aldı. Ardından saldırgan, bıçağını çıkardı ve Orhan Aşık'ı sırtından iki defa bıçakladı. Aşık, yüzünü döndüğünde bıçak darbeleri bu kez de göğsüne indi.

Yeşilyurt Belediye Başkanı Mehmek Kavak'un fedaisi olan Yaşar Hasçelik bu cesareti nereden alıyordu? Kimdi bu gözüdönmüş katil? Böyle bir insan nasıl belediyeden maaş alabiliyordu?

Bu soruları, Belediye'deki entrikalardan haberi olanlar tereddütsüz yanıtlıyordu. Başkanı ve çevresini çok iyi tanıyan tanıkların anlatımlarından belediye başkanının bu katili yönlendirdiği netlik kazanıyordu.

Başkanın paralı katili

Yaşar Hasçelik'in kim olduğu sorusuna gelince... Bu katil belediyenin "çalışanı". Sözde bir çalışan bu. Belediye Başkanı "Kavuk'un koruması" olarak varlığını sürdürüyor ve işçilerin tabiriyle "besleme" olarak maaş alıyor.

Bu ilk vukuatı değil. Daha öncele-ri de birçok işçiye saldırı olayı var. İşçilerin peşinde hep bu adam. Belediye ile hiçbir resmi ilişkisi olmadığı halde "başkanın sekreteri" olarak tanıtıyor kendini. Ancak bilinçsiz bir saldırgan değil. Özellikle devrimci-demokrat kimliği olan insanlara saldırıyor.

İki ay önceki olay

İki ay önce yaşanan olayda da yine kan akacaktı Yeşilyurt'ta. Ancak amacını gerçekleştiremedi Hasçelik. Bu olay anında yine bıçakla bir işçinin peşine düştü. Ancak hedefine ulaşamadı. Ardından belediye başkanı Mehmet Kavuk, hem işçi, hem de bu olay hakkında soruşturma açtı. Ancak olan işçiye oldu. 5 yevmiyesi birden kesildi. Yaşar Hasçelik ise herhangi bir ceza almadı. Çünkü başkandan "okey"i vardı. Belediye başkanı Kavuk, herkese şöyle bir mesaj veriyor; "Benim tuttuğum genel sekretere kimse karışamaz. İstediğini yapabilir!"

Yeşilyurt Belediyesi'nde memur ve işçi olarak toplam 25 kişi çalışıyor. ANAP'lı başkan iki yıl önce göreve gelir gelmez CHP'li olan eski başkanın kadrosundan 10 kişiyi atmıştı. Orhan Aşık'ın öldürülmesinden sonra tutuklanan katilin akıbeti ise soru işareti. Kavuk'un bu konuda katile yine kanatlarını gereceği söyleniyor. Yeşilyurt'ta büyük bir tepki toplayan Belediye Başkanı'nın hala koltuğunda oturması tepkileri artırıyor.

Geçtiğimiz hafta, katledilmesinden bir gün sonra, 2 Ekim'de toprağa verilen Orhan Aşık'ın cenaze törenine katılan 2 bin kişi Kavuk'u ve katili lanetledi.. Yeşilyurt'taki tüm demokratik kitle örgütleri, ÖDP ve devrimciler, demokratlar cenaze törenindeydi. "Kavuk istifa", "Orhanlar ölmez" sloganları tören boyunca atıldı.

Bu arada Yeniden dergisi tarafından yapılan açıklamada Orhan Aşık'ın derginin okurlarından biri olduğu bildirilerek şöyle dendi; "Orhan'ın katili görünüşte bir maşa olan Yaşar Hasçelik olmasına rağmen, bu cinayetin arkasında işbaşına gelir gelmez belediyedeki sol görüşlü çalışanlar üzerinde baskı kurmaya çalışan ANAP'lı belediye başkanı Mehmet Kavuk vardır" Orhan Aşık Tüm Bel-Sen kurucu üyesiydi. ÖDP'nin ilçe örgütünün kuruluşu sırasında yoğun emeği geçmişti.

Şimdi soruyoruz? Bir katili yönlendiren bu işçi düşmanı başkan daha na kadar kalacak o koltukta.

Daha kaç çalışana saldırılmasına göz yumulacak?

'Kendimizi örgütlememiz gerekiyor'

'Politika üretemiyor, gündemin gerisinde kalıyoruz'

ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ

İstanbul'un gelişmiş ilçelerinden, 400 bin nüfuslu Avcılar'daki ÖDP'liler, partinin en etkin ilçe örgütlerinden birini kurdular. 180 üyesi bulunan ilçe örgütünün, yaklaşık 3 bin kişiye hitap edebildiği söyleniyor. Üyelerinin yüzde 60'ını kadınlar, çoğunluğunu ise işçi ve memurlar oluşturuyor. 180 üyenin 110'u da, 1965 ile 1975 yılları arasında doğmuş gençlerden oluşuyor. Bölgedeki 9 mahalleden 8'inde mahalle meclisleri kuran ÖDP'liler, kadın, eğitim, işçi, gençlik, kamu çalışanları, kültür-sanat komisyonları kurmuş durumda. Ancak yine ÖDP'lilerin ifadeleriyle bu meclis ve komisyonlar istenen etkinliğe ulaşmaktan uzak durumda. Üye sayısı, ilçe toplantılarına yansımıyor. Toplantılara katılım oranı 45-50 ile sınırlanmış bulunuyor. Aidatların ancak yüzde 70'i düzenli toplanabiliyor; giderler ise gelirlerin üzerinde.

'Parti olmayan parti'

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin kuruluşundan bu yana 9 ay geçti. Partinin kuruluş günlerindeki ilk heyecan ve coşku dalgası yerini uzun süredir, "nasıl bir parti, nasıl bir mücadele" sorularına bıraktı. Toplantılar, tartışmalar dönüp dolaşıp, bu sorulara dayanıyor ve ÖDP'lilerin zamanlarının çoğunu çalmaya devam ediyor. Geleneksel örgüt ve politika yapma tarzını reddetmiş olan binlerce partili, yenisini kuramamış olmanın, siyasi gündemi belirleyen bir politik güç oluşturamamış olmanın gerilimini ve sancısını yaşıyor. Umutsuzluk ve umut, yergi ve övgü bir arada bulunuyor.

MYK'sından, PM'sine, il örgütlerinden ilçelere, oradan yer yer mahalle meclis veya komitelerine ve sayısız komisyonlar, işbölümleri yaratmış olan ÖDP, aslında aynı ölçüde bu aygıtlardan yoksun. Alışılagelmiş örgüt tip ve yöntemlerinin bilinçli reddiyle kurulmuş, bu, "hem aygıtlı ve hem aygıtsız olma" durumu, parti faaliyetini oldukça 'gevşek' ve 'gerçek' gönüllü çalışmaya indirgemekle kalmıyor; parti hakkında yanılsamaları besleyen bir temel oluyor. Aşağının yukarıdan, yukarının aşağıdan aslında bir yanılsama olan beklentileri, kimi zaman moral bozucu karşılıksızlığa yol açıyor. Daha ötesi bu "aygıt olmayan aygıt" hem merkez-yerel, hem de örgütler ve üyeler arasında ciddi bir iletişimsizliğe neden oluyor. İletişimsizlik, aslında Türkiye'nin belki de her yerinde aynı şeyleri soran, tartışan ÖDP'lilerin soru ve cevaplarını kolektifleştiremiyor. Oysa ÖDP'liler, "ne yapmalı" sorusuna yanıt arıyor ve bir an önce bu yanıtı bulmak istiyor; bir an önce bulamayacaklarının farkında olsalar da.

Bu sayfalarda yer verdiğimiz Avcılar ilçe örgütüne üye ÖDP'lilerle yaptığımız sohbet-söyleşinin, okuyucuya partililerin "ortak dertleri" hakkında yeterli fikir vereceğine inanıyorum. Önümüzdeki sayılarda sürdüreceğimiz bu sohbet-söyleşi dizisinin, hem diğer il ve ilçelerdeki ÖDP'lilere, hem de ÖDP'yi izleyenlere somut kimi veriler sunacağını umuyorum.

Vehbi ERSAN

ÖDP'de temel problem olarak neyi görüyorsunuz?

Çetin Serfidan (Emekli): Politika üretemiyor, gündemin gerisinde kalıyor, bunu Avcılar'ın ortak görüşü olarak belirtebiliriz. Ben geniş bir uzman kesimini kucaklayacak bir bilim kurulu kurulmasını öneriyorum. Topluma bir alternatif program sunabilme yolunun akademik çalışmalardan geçtiğine inanıyorum.

Bunun önemli olduğunu ben de düşünüyorum. SÖZ'de bir akademisyen de bunu önerdi yazılarında. Neden bu tür çalışmalar gerçekleşmiyor?

Çetin: ÖDP, ta TKP'nin kuruluş sürecinden TİP, MDD, DEV-GENÇ ayrılığına kadar giden sürecin bir bileşkesi. Böyle bir oluşumun bazı görüşlerde ortaklaşması zor. Ben bilim kurulunu önerirken, orada farklı seslerin de olabileceğine inanıyorum. Örneğin SSK'nın; eski tür bir sağlık sigortası mı önereceğiz, yoksa başka bir şey mi? Bunları tartışmıyoruz.

ÖDP'de en çok yapılan şey toplantı belki. Toplantılar verimli oluyor mu?

Çetin: İlk kez bugün başkan dile getirdi, "bunu rapor haline getireceğiz, bu ilçenin ağırlıklı görüşü olarak; farklı görüşleri de belirterek İl'e de göndereceğiz" dedi. Tartışma iş üretmek için yapılır. Bir toplantının sonuç bildirgesi olur, ona göre çalışacağız demektir. Bugüne kadar bu yapılmadı partide. Sadece basın bülteni çıktı.

Partinin politika üretememesini değişik eğilimlerin varlığına mı bağlıyorsun?

Çetin: Evet, ben ona bağlıyorum.

Mustafa Yıldırım (Muhasebeci): Maalesef hiçbir şey çıkmıyor bu toplantılardan. Bir karar mekanizması oluşmuyor. Niye? Çünkü bir şey oluyor bitiyor, somut bir alternatifimiz yok. Bir bilim kurulu oluşturulması gerekir, Çetin Abi'ye katılıyorum. Bu paslanmış, idealist düşünce sistemini aşmak lazım. Sorunumuzun pratik değil, teorik olduğunu düşünüyorum. Yayın diyoruz, ÖDP'nin çıkaracağı yayının ne kadar okunacağı şüpheli. İşte Söz, Yeniden çıkıyor, ne kadar insana ulaşıyor. Bülten çıktı, kaç kişinin alıp okuduğunu biliyoruz. Fikir üretmediğiniz sürece politika da üretemezsiniz.

İsmail Onaran (Resen emekli subay): Bilim kuruluyla ilgili tartışma için söyleyeceğim; Toplumsal Araştırmalar Vakfi'nı sosyalizm, işçi sınıfı, dünya sorunlarını tartışmak, aşmak için kurmuştuk. Eğer vakfa tekrar işlerlik kazandırılırsa ve eğer bir kesime bağımlılıktan kurtulursa, arkadaşların dediği işlevi üstlenebilir. TİP'in geçmişte yaptığı Demokratikleşme Planı gibi, ülkenin ve sosyalizmin sorunlarını cevaplar bu vakıf, diye düşünüyorum. Ama partiye bağlı bir birim olursa partinin bileşenlerinin görüşlerini yansıtır, sorunlara objektif bakamaz.

Kurumlaşma sorununu tartışmaya devam edelim isterseniz. Mesela ÖDP çevresinde radyolar, dergiler, yerel gazeteler, vakıf var. Ama ÖDP'nin kurduğu bir kurum yok. Bu kurumlar arasında bir koordinasyon yok. Kurumlar oluşturmadığı gibi mevcut kurumları da geliştirmiyor, koordine etmiyor. ÖDP neden bunu başaramıyor?

İsmail: Refah Partisi bunu çok iyi bir şekilde yapıyor. Vakıfları, dernekleri kanalıyla...

Mahmut Balpetek (Yayıncı): Bunun nedenlerinden biri bence şu: Bu kurumların birçoğu bir eğilimi yansıtıyor ve bu eğilimin yeniden üretilmesinin aracı olarak kullanılıyor. Mesela Yeniden, Söz, birkaçı bir araya getirilip bir binada, hatta ayrı isimler altında, ama partinin ilintisinin kurulduğu bir yapılanmaya dönüştürülmüyor. Renkliliğimiz bir koalisyona bile benzemiyor. 'Renkliliğimiz zenginliğimizdir' sözüyle vurgulanmak istenen, geleneklerin renkliliği değil, harmanlanıp yeni bir düşünce renkliliği yaratmak. PM toplantılarında da, kimse geçmiş politikalarına şüpheyle yaklaşmıyor.

Bilim kurulu bağımsız olmalı. Parti taraftarı yüzlerce bilimadamından oluşturulan bir kurul olabilir. Doğu Ergil'in Kürt raporu günlerce gündemi belirledi. Böyle çalışmalar yapılarak gündem belirlenebilir, o zaman yüzbinlere ulaşma şansı elde edilir.

Aslı Gökçek (İşçi): Gündem yaratmak meselesine katılıyorum. Gündemi belirleyelim, gündemin peşinden gitmeyelim. Ama bu bir güç işi. Ben başka bir yere geleceğim. Mesela partide farklı fikirlerin olması zenginliktir, böyle başladık biz yola. BSP sürecinden beri. Bence sorun uzlaşma sorunu. İnsanlar 'uzlaşma, bir arada kalma' adına, fikirlerini söylemekten kaçınır duruma geldi. İlçelerde tartışılmamasının nedeni bu.

Söz söylememeyi, partinin genel bir ruh hali olarak değerlendiriyorsun anladığım kadarıyla...

Aslı: Evet, genel ruh hali, pek bir şey söylememeye çalışıyoruz.

Mustafa: ÖDP kimliği sorunu var. On farklı kesimden gelen, on farklı kültür, ahlak yaratmış gruplardan oluşmuş bir parti.

ÖDP ayrı kurumlar mı oluşturmalı, yoksa mevcut kurumlar üzerinden mi yürümeli sence?

Mustafa: Ayrı kurumlar zorunlu değil. Mevcut kurumlardan faydalanılmalı. Varsa bu kurumlar, partinin bunları kullanmayı be-

Ben hayatımın akıp gittiği yerde ÖDP'li olmalı, partiyi oraya taşımalı, oranın sorunlarını partiye aktarmalıyım.

ceremenesinin nedeni, üst kimliği oluşturamamasıdır.

Fethi Yıldırım (İşçi): Bu parti aslında Türkiye sosyalist hareketinin, solun ötesinde bır potansiyele sahip, ama gel ki, bu zenginliği açığa çıkarmış değil. Bu. partinin merkezinden ilçelerine kadar böyle. Mesela Kürt sorunu konusu HADEP'le işbirliğine dayanıyor, ama partide şöyle bir şey var; 'aman incitmeyelim, henüz yeni bir partiyiz' deyip. asıl mesele tartışılmıyor. Birincisi bu. Diyalog da yok aslında. Merkezi bir yayın organı olsa, farklı görüşteki insanın yazısını okurum. Parti içinde sağırlar diyalogu var aslında. Bunun üzerine cesaretle gidilmesi gerekiyor.

Sevgi Göçe (İşsiz): Belki tüm sorunların temelinde, günlük politika üretememe yatıyor. Eğer sen yaşamın içinde politika üretemezsen. TV'de nemalarla ilgili bir sorunu duyan insana sen politika götüremezsen. işçiler, memurlar, çalışanlar ÖDP diye bir partiden haberdar olmazlar. Bu, parti günlük politika üretip siyasetle hiç ilgilenmeyen insanlarda bir umut oluşturmadıkça sürecektir.

Şu anda ÖDP size nasıl görünüyor?

İsmail: Kadro partisi...

Sevgi: Toplumda. ben muhalifim. ben demokratım. ben bu partiyle beraber Türkiye'de sol adına yeni bir siyasal hat açacağım diyen insanlardan çok, geçmişte belli siyasal duruşlardan gelmiş insanlardan oluşan bir parti.

İsmail: Avcılar'ın 200 küsur üyesi var, ama biz 3 bin kişiye hitap ediyoruz. Biz bu 3 bin kişiyi nasıl organize edeceğiz? Dernek, vakıf vb. sivil toplum örgütlerine dayanarak çevremizi yeniden düzenlememiz gerekir. Bunu RP iyi yapıyor, biz yapamıyoruz.

Mahmut: Bunda geçmiş tarzımızda olan, "sosyalist her şeyi bilir" anlayışının da payı var. Sosyalist, ekonomiden de, işçinin durumundan da anlar. Bugün bu tekrarlanıyor. SSK'yla ilgili bir metin var, ilgisiz biri yazmış. Oysa bu ülkede Tabipler Odası var, sağlık sendikalarının yaptıkları araştırmalarda çeşitli öneriler var. Hiçbiri değerlendirilmeden "biz her şeyi biliriz"... Bu dinamiklerle bağ kurmanın yolu, görüşlerinden yararlanmak, olumlu yanlarını parti politikası haline getirmekten geçer. "SSK özelleştirilemez" demek, bir tepkidir, bir politika değil. Partinin görevi iktidara yönelik projeler önermektir. Hem günlük yaşama ilişkin, hem de stratejik planlara ihtiyaç var.

Aslı: Bütün bunları yapsak bile, biz insanları harekete geçirebilecek miyiz, tartışmaya çekebilecek miyiz? Buraya gelip artık politika-yapmaya başlayacaklar mı? Bilim kurulu vs. hepimizin kafasında olan şeyler. Ama bunu hayata geçirecek kadrolar, insanlar kimler? Çok açık; gönüllülük esasına dayalı bir disiplinimiz var, yani insanlar istedikleri çalışmaya gelir, istemediklerine katılmazlar. Bu noktada yapabileceğimiz şey nedir? İnsanları her gün partiye getirebilecek, çalışmalara katacak motif nedir?

Çetin: Ben öyle bir tarzın partiyi güçlendireceğine inanmıyorum. Sadece mekanına gelmekle partili olunmaz. İşçi, sendikasında partili olacak, doktor Tabip Odası'nda; alan mı bulamadın, mahalleyi güzelleştirme derneği kuracaksın. Partili olmak böyle alanlarda çalışmakla anlam kazanır. Ben hayatımın akıp gittiği yerde ÖDP'li olmalı, partiyi oraya taşımalı, oranın sorunlarını partiye aktarmalıyım.

Aslı: Bunun için partili olmaya gerek yok. Bunu demokratik-devrimci kişiliğimizle yapıyoruz. Gönüllülük esasına dayalı olması bize çok demokratikmiş gibi görünüyor. ama rehaveti besleyenin bu olduğunu düşünüyorum. Disiplinden merkeziyetçi vb. şeyleri anlamıyorum.

Benim gözlemim, değişik ilçelerde iş yapanlarla, sadece konuşup iş yapmayanlar arasında doğal gerilimler yaşanıyor. İş yapmayanlara karşı bir yaptırım gerekiyor mu, bu tartışılıyor mu?

İsmail: Üyelerimizi birkaç kategoriye ayırabiliriz. Karar mekanizmasındakiler. bir de sempatizan üyeler. 80 öncesi kuşak götürüyor partiyi. 80 sonrası kuşak yok gibi. Parti politika üretmeli, biz politika üretemiyoruz. Ya beynimiz dumura uğradı ya da Mustafa'nın dediği gibi "beyin paslanması" söz konusu. Kolektif bir kültür, kolektif bir iradeyle yeniden canlanmamız gerekir.

Mahmut: Çok çalışanların az çalışanlara yaptırım uygulaması... Bunun yaşamda karşılığı yok. Eğer siz 'kitle partisiyiz' diyorsanız, farklı kesimlere sesleniyorsanız, çelik disiplinli bir Bolşevik parti kurmadıysanız, bunu yapamazsınız. İnsanlar arasında da eşitsiz gelişim var. Burada yapılacak şey, iyi bir organizasyonla her üyeyi aktifleştirmektir.

Üyeleri aktifleştirmek, sürece katmak için Avcılar'da ne tür çözümler buldunuz?

Mahmut: Eski tarzı aşarak mahalle meclisleri kurup bir hareketlilik yaratmayı başardık. Ambarlı ve benzeri mahallelerdeki meclislerde 40-50 kişi toplanıyordu. Son dönem katılım düştü, bunu yaz rehavetine bağlıyorum. Önümüzdeki dönemde her üyeyi katacak araçlar yaratamazsak, ne kadar demokratik olursa olsun, az sayıdaki insanın sırtında kalacak yine faaliyet...

Sevgi: 12 Eylül sonrası, solda duran herkeste müthiş bir paslanma var. Bir şeyin altını ideolojik olarak iyi dolduruyoruz, ama pratiğe gelince emek harcamıyoruz. Bence en önemli sıkıntı burada.

Avcılar'daki gözlemlerinize göre, 'yapmak' konusunda insanlar nelere istekli ve nelerden daha çok kaçınıyor?

Sevgi: Diyelim ki, Kürt sorunu veya siyasal İslama ilişkin tartışmalara insanlar katılıyor. Ama üyeleri, potansiyel üyeleri, dernekleri gezmek gibi şeylere katılmıyorlar. Bir emek gerektiriyor, birinci nedeni bu. İkincisi de, sosyalistlerin 12 Eylül sonrası halkla ilişkileri koptu. ÖDP'yle beraber yeniden meşruiyet kazanılmasına rağmen, iş emek vermeye gelince çok olmuyorlar. Bu tembellikten kaynaklanıyor.

Çetin: Ben sadece tembelliğe bağlamıyorum. Diyelim ki Avcılar'da 500 üyemiz var, 500 üyenin örgütlendiği alanlar yok. Ben hemen her mahalle meclisi toplantısında alt birimler kuralım diye önerdim. Burada bir fabrikada 70 tane ÖDP'li işçi var, ama işçiler ne yapacaklarını bilmiyorlar. çünkü örgüt bağları yok aralarında. Halbuki oluşturulan bir fabrika birimi orada alt örgütlenmelere gidebilse ilişki kurulmuş olur. Bizim örgütlenmemiz ilçe meclisine kadar; ardı kesildi... Bu model dikey örgütlenme olarak eleştirildi.

Anlattıklarınızdan partinin kendini örgütlemesi gibi temel bir problem çıkıyor.

Çetin: Kesinlikle. Yığınlar gelmiş buraya, örgütsüz sürüler gibi böyle olmaz. Ben ÖDP'liysem, toplumu dönüştürmek gibi bir amacım varsa, bunu yapabileceğim, partiyi taşıyabileceğim ve partiyle kitleleri bağlayabileceğim disiplin ve kanalların olması gerekir.

İsmail: Dikey parti örgütlenmesi öneriyorsun burada sen.

Çetin: Dikey parti örgütlenmesi denerek tartışmanın önü kesiliyor. Oysa bu diyalektik bir şeydir. Bir yanıyla yaygın örgütlenme, bir yanıyla da dikey örgütlenme. Kesinlikle emir-komuta zinciri olmayan bir demokratik hiyerarşi olmalıdır tabii ki...

Böyle olabilme şansı var mı?

Çetin: Valla onun için ÖDP'liyim... Olabildiğince böyle düşünen arkadaşlarla bir arada olmak istiyorum. Toplantıda konuşmama olayına gelince.. Ben bunu biraz şeflere bağlıyorum. Acaba şeflere (bu arada bu sözlere itirazlar var, "çok yanlış" diye-Vehbi), geleneksel çizgime ters düşer miyim, diye düşündüklerini sanıyorum. Bunu psikolojik bir şey olarak alıyorum, emir-komuta olarak almıyorum...

Mahmut: Biz farklı geleneklerden geldik. Bazen aynı şeyi ifade ettiğimizde bile farklı jargonlar nedeniyle yanlış anlaşılabiliyoruz. Aslında ortak, dar yeni bir dil de yaratmamak lazım. Bu kez toplumla ilişkimizde problemle karşılaşırız. Bunu şimdi yavaş yavaş aşmaya çalışıyoruz. Biri ne diyor, önce onu anlamaya çalışmamız, geçmiş kavramlardan kurtulmamız lazım... Bunu başarabilirsek olumlu bir iş başarmış oluruz.

İsmail: Bence sorun "nasıl bir parti, nasıl bir sosyalizm" sorusunda yatıyor. Henüz bunu yanıtlayamadık. Örgütlenme, çalışma tarzımız dahil... Emek'te okuyoruz, mahalle meclislerine karşı, Yeniden'de okuyoruz mahalle meclisleri öneriyor... Ben şimdi toplantılara bakıyorum, Çetin arkadaşla, Sevgi'yle pek çok konuda aynı düşünüyoruz, farklı gruplardan olmamıza rağmen. Ama önplana çıkardığımız ortak değil, daha çok ayrı düşüncelerimiz... Gruplarda hala eski mekanizmaların çoğu sürüyor. Bu yıkılırsa, yüzde 60-70 aynı şeyleri düşünüyoruz; Avcılar'daki üyeler için söylüyorum tabii... Çetin'in dediğine katılıyorum, parti içinde hala sektlerin grup liderleri var. Kongre sürecinde organları ilçe meclislerinden yukarıya doğru yeniden yapılandırırsak bu yıkılabilir.

Aşkın ve devrimin partisi deniyor, aşk kısmını bir tarafa bırakırsak, çünkü bu epeyce konuşuldu, devrim yapacak bir parti gibi görünüyor mu ya da nasıl bir devrim yapacak bu parti?

Çetin: Bunu bir soruyla yanıtlamak lazım. Dünyada ve Ortadoğu'da tek bir ülkede bugün devrim yapma şansı var mı? O şans varsa, biz de yaparız demektir.

İsmail: Geçmişimiz geleceğimizin teminatıdır, demek lazım.

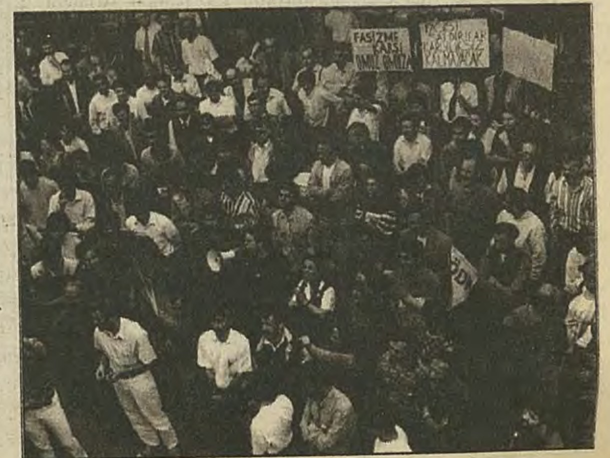
Sevgi: Ben bu partinin devrim yapacağına inanıyorum. Ama bu devrim şöyle olacak: Gerçekten düşlenen dünyayı hayata geçirebilirse, küçük nüveler halinde; mahallede insanların birbiriyle dayanıştığı, o ahlak biçimini yaygınlaştırdığı bir tarzı oturtabilirse, yani sosyalizmi hayatın içinde yeniden üretebilirse, o anda devrim yapıyordur zaten. Hayatı dönüştürmeye başladığımız oranda her gün devrim yapıyoruz demektir.

Fethi: Ben devrimi yalnızca silahlı külahlı düşünmüyorum. ÖDP bugün kendini yarattığı koşullarda bir kültürel formasyon yaratacaksa bu da bir devrimdir. İkincisi, devrimci bir politika yapıyorsa, yine devrimi yapacak parti niteliği taşır, diye düşünüyorum.

İsmail: Biz farklı bir devrim modeli öneriyoruz, ne Sovyet tipi, ne Çin tipi.. Türkiye'ye özgü sosyalizm geleneğinden geliyoruz, aynı iddiadayız. Devrim anlayışı bu parti içinde belki yaratılmaz, ama böyle kadrolar olduğuna inanıyorum. Sevgi arkadaşın dediğine de katılıyorum.

Çetin: Eskiden devrim adına bir sınıf veya sınıf adına birileri iktidara gelir, her şeyi devletleştirir, devrim oldu denirdi. Bunun olmadığını gördük.

Mustafa: Bunu dışarıdan bazı arkadaşlarla tartışıyoruz. 'ÖDP'nin devrim sorunu var mıdır yok mudur' diye. Bence var. Parti olarak olmasa bile, ÖDP içinde devrim sorunu olan insanlar var. Bunun nasıl olacağı, toplumsal olayların, yaşamın gidişatına bağlı. Devrim kapıya dayanmışsa, illa devrim yapmak gerekiyorsa bunu ÖDP de başarabilir. Ben Çetin Abi'nin dediği gibi, devrimin kapıya dayandığını görmüyorum. Kapıya dayanmışsa ve bunun için bir parti lazımsa bence en büyük aday ÖDP'dir.

Ne kadar CAN'lanırsak o kadar iyi...

Yaşasın Can'ın Getirdiği Devrim!
Gelin CAN'lar bir olalım...
CAN Meclisi'ne hoş geldiniz...
Solda kalanın CAN'ı çıkmasın...
CAN'ın şiiri, şiirin CAN'ı...
CAN, CAN'a baka baka demlenir...
CAN aşkın yongasıdır...
Çiçeklere CANSU'yu veriniz ki muhalif olsun...

Gülcemal Vapuru, Açık Hava Tiyatrosu'na demir attığında, yalansız yaşamak için CAN'a gelen binlerce kişi ile karşılaştı...

Şiir Aşkiyası Can Yücel'in 70. yaşgünü, 50. sanat yılı kutlanıyordu.

Can Baba, bir zamanlar ve şimdi kendisine Sevgi Duvarı'nı aştıran, Sidikli Kontes'im dediği Güler Abla, kızları Su ve Güzel, "Maaile" en öndeydiler... Katarakt ameliyatı nedeniyle sol gözünde siyah bir bant olan Can Baba, sağ gözüyle, sol gözünün yerine de bakarak canseverleri ve cazseverleri seyrediyor, ünlü bir şiirini mırıldanıyordu:

"O şarabi eşkiyalar/ Onlar da olmasalar gayrı benim kimim var".

Leman ve Öküz dergilerinin düzenlediği gece tepeden tırnağa Can'caydı... Can Baba, sahneye ayakkabılarını çıkararak çıktı ve gerekçelendirdi: "Eş-dost hanesine ayakkabıyla girilmez"...

"Hakkarili Komik" Yılmaz Erdoğan da, Baba'ya uyarak ayakkabısını çıkardı...

Cem Yılmaz hoşmodern bir şov yaptı. Ama az kalsın bir müşterisiyle karakolluk oluyordu! Ağızda ve sahnede durduğu gibi durmayan espriye zeval olunca, az kalsın velinimeti bir müşteriyle karakolluk oluyordu...

Yeni Türkü, Baba'nın şiirlerinden de oluşan şarkılar ve Sardunya'yı da söylediler: "Tutuklayıp sardunyayı attılar dip kapalıya"...

Parmaklarıyla iz sürerek şiir okuyan Eşber Yağmurdereli, geçmiş zamanda Sinop Cezaevi'nde Dip Kapalı'da, zindanda yatmıştı...

Sezen Aksu için, "o bizim Edith Piaf'ımızdır" deyince Sezen, utancından Baba'nın arkasına saklandı. Sezen'i sırtından öperek sıvazladı, şımarttı...

Tek gözlü Can Yücel, güngörmüş komünist muhalif görmez Eşber Yağmurdereli ve Türkiye'de mizahın iklimini değiştiren ağıraksak mizahşör Metin Üstündağ'ın sahnede oluşturduğu üçlü, solun hali ve tarihi gibiydi...

Güler Abla, sahnenin ortasında Can Baba'yı dudaklarından öptü...

Can Meclisi'ne hoş gelmiştik...

O gece, Can Meclisi'nde Sevgi Duvarı'nı aştık...

CAN OLA, DİLE GELE

Şiirimdeki fikir şu: Barış, kendi başına bir erdem değildir. Haklı savaşlar da vardır. Ama barış amaçtır. Barış için de dövüşmeyi bilmek lazımdır. Nasıl nükleer silahsızlanma için, nasıl atom bombasını önlemek için insanlar dövüşmüşse, bizim de barışı tek erdem olarak değil, adına dövüşülmesi gereken bir dava olarak ele almamız lazım. (...) Bunun için hapse giren aydınlar, bunun için özveride bulunan insanlar var. Bunlar barış için Türkiye'de gerçekten dövüşüyorlar. Barış dediğimiz zaman silahları, kalaşnikofları alıp dövüşmek değildir.

***

"Ben küfürü hiç bir zaman küfür olsun diye etmiyorum. Babam da öyleydi. Donla dolaşırdı evde. Çıplak bir aileydik biz. Benim için küfür dini bir küfür değil. Halkın ağzı gibi konuşmadır. Bir yazar demiş ki, 'Küfür halkın ağzında açan en güzel çiçektir'. Eh, özgürlük olarak da bakarsanız, bizim elimizde küfür etme özgürlüğümüzden başka bir şey kalmadı..."

***

"Ben sosyalistim. Meseleyi sadece Türkiye çerçevesinde görmem, enternasyonal mesele olarak görürüm. Ondan dolayı benim kafamda halledilebilecek işlerin bir bilançosu mevcuttur. Bu yüzden tam umutsuzluğa düşmem. Marks'a da inandığım için..."

"Ne kadar yalansız yaşarsak o kadar iyi..." (Can Yücel)

Gülcemal'e gelen

Bir yel esip geçmiş gibi mi?

Altındağ, Ankara'nın kalbiydi, o zamanlar. Türkiye'nin ilk ve en kozmopolit gecekondu semtiydi. Omurgasını Atıfbey, Yenidoğan, Çinçin mahalleleri oluştururdu. Laz bakkal, Arnavut ciğeri, Kürt Muhtar, Çingene Cennet Ana, Sivaslılar, Gümüşhaneliler, Vartolular, Çorumlular. İç içe aynı yoksulluğu paylaşırlardı. Ünsüz şarkıcıları, futbolcuları ve özellikle kabadayı ve külhanbeyleriyle ünlüydü.

Ve devrimcileriyle... 1970 sonrasında, bütün üniversite kökenli devrimci örgütlerin ilk tırnak tutturup, mahalle gençlerinden kadro devşirdiği yer buralar olmuştur. Buralar daha sonra Ankara'nın yeni kurulan gecekondu semtleri gibi köylü özelliğini koruyan bir yer değildi. Yani "en bi proleter" gecekondu bölgesiydi burası. Kürt, Türk, Laz, Arnavut, Çingene, Alevi, Sünni vb. kökenler yoksulluk ortak paydasında kavrulup giderdi.

Necdet'i işte bu ortamda tanıdım. Çevrenin, belki de ilk apartman mahallesi olan Ziraat mahallesinde otururlardı ve biz, çocuklar arasındaki mahalle savaşlarında hasımdık. Sonra herkes kendi yolunu izledi, siyaseten hısım olup aynı saflara durduk.

'76 yılının kasım, aralık aylarıydı. Kemalizm, Ulusal Sorun, Öncü Savaşı tartışmaları üzerinden Devrimci Gençlik'çilerden kopmuştuk. Necdet'ler, 6. sayıdaki 'TKP Üzerine' adlı yazıyı okuduktan sonra Kurtuluşçu olmuşlar. Yolumuz aynı siyasete çıkmıştı... Olaylı yılların başlangıcıydı. Birçok yoldaşı gibi ben de onunla yoksulluğu ve umudu paylaştım. Ateşi ve suyu. Her şeyi olduğu gibi bırakıp, düzenle bütün bağlarını koparıp, öylesine girdi mücadeleye. Bir duydum, işi bırakmış, sonra okulu. Profesyonel oldu. Ve hergün 24 saat, gece gündüz mücadele, mücadele, mücadele. Dışarıdan bir sorumlu değil de, içimizden, aramızdan sıyrılan, farklılaşan ilk arkadaşımız olduğu için önemlidir: "O, bizdik, en önde gidenimizdik."

Son gördüğümde, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'ndeydi. Bağıra bağıra kaçmasını tenbihlememe, gevrek gevrek karşılık vermişti. O, birçok akranı gibi mahpuslarda büyüdü. Olgunlaştı. Onu, onunla cezaevinde birlikte olanlar anlatsın. Ben Necdet'in ikinci bir ilk olma durumundan bahsetmek istiyorum. 12 Eylül sonrasında ilk asılan devrimci Necdet Adalı'dır. Ve koyduğu tavır son derece onurludur. Biz, mahpusta idamın gölgesinde yaşarken, duvar diplerindeki tek kişilik voltalarımızda, ya da "ters kaplumbağa vaziyetlerinde" dalıp gitmişken düşüncelere, son tavrımızı Necdet gibi koyabilmeyi tasarlardık, hem de taammüden. Deniz, Yusuf, Hüseyinler"in onurlu mirasını Erdalla'ra, Mazlumlar'a, Hıdırlar'a teklemeden aktarabilmiştir Necdet. İnancın ölümle sınanmasıdır. Ölüm yenilmiştir.

Barışın kan revan içinde olduğu bu günlerde, idam edilmiş bir yoldaşı anmak, devletin onu planlayarak öldürmesine karşın aklın ve yüreğin süzgecinden geçirip planlayarak verdiği yanıtın neye işaret ettiğini, günümüz koşullarında yeniden anlamaya çalışmayı zorunlu kılar. Necdet'in yanıtı: 'Yaşasın Sosyalizm, Kahrolsun Sömürgecilik' olmuştur. Bu sömürgecilik, Angola'daki, Gine Bissau'daki ya da ne bileyim Cibuti'deki sömürgecilik değildi, burnumuzun dibindekiydi. Bu unutulmamalıdır. Ve bugünkü hareket ve sosyalizm anlamında başarısı, bölgedeki sosyalist hareketlerin bu başkaldırıya yaklaşımıyla da yakından ilgilidir. Bu anlamda, bugün coğrafyamızdaki sosyalizmin, bu direnişi, Ortadoğu'nun kurtlar sofrasında yalnız bırakması, politik aymazlığın ötesinde psikolojik bir sorun olarak görülmek, aşılmak zorundadır.

Necdet, mavi gözlü bir enternasyonalistti. Ertelenmiş aşklar mevsiminde, idamla hükümlüyken bile, aşık olma cesaretini gösterip mavi gözlü ve de çilli bir kadın sevdi. Belki bu yalnızca bir rivayetti, belki de ben uydurdum, hayır hayır ben öyle duydum. Mavi gözleri, iki çeşme, yana yakıla ağlıyordu kadın. Ve bu, yalnızca bir yoldaşa ağıt değildi. Evet, evet ben böyle gördüm.

Sonra... Sonrası yok. Kod adını Necdet koydum, kimse bilmez, zülamdır. Sağlamdır.

Sedat KALIPÇI

HAZIM RUHİ
AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

Laiklik aldı başını gidiyor

"Allahım neydi günahım. Günahım neydi Allah'ım"
Ufuk URAS

Erbakan Bey'in Libya, Burkina Faso, Jamaika ve Zulu kabilesine yapacağı geziler hükümet içinde çatlağa yol açtı. Koalisyonun bir kanadı nah şöyle kolum gibi yarıldı. Polis şefleri yavaş yavaş Tansu Bacım'dan kopmaya başladılar. Memlekette şeriat saplantısı tekrar nüksetti. Anıtkabirci laik kokonalar ellerine birer çelenk taktıkları gibi doğru Ankara'nın yolunu tuttular. Erbakan Bey ise kararlı. Afrika gezisinin memlekete çok faydalı olacağını düşünüyor. Gidip orada Müslüman Kardeşler, Müslüman Yeğenler ve Müslüman Kayınbiraderler örgütleriyle ayrı ayrı görüşmeler yapacakmış. Bu arada Rize milletvekili Şevki Bey de "Ben Hizbullah'ım lan, var mı bana yan bakan? Tekbiiir! Allah-u Ekber. Tekbiiir! Allah-u Ekber" demez mi? Anlayacağınız ortalık iyice karıştı. Bu ülkenin uyanık bir vatandaşı olarak tüm gelişmeleri dikkatle izledim ve zaman zaman notlar aldım. Elimden gelse tüm olup biteni video kasetine bile çekecektim valla!

Afrika gezisinde Erbakan Bey'in üç adet fille, altı şempanzeye namaz takkesi hediye etmesi gözlerimi yaşarttı. İnsaniyetli adam! Allah'ın yarattığı bütün mahlükatlarla ayrı ayrı ilgileniyor. Böyle bir kişinin benim başbakanım olması Tanrı'nın bizlere bir lütfudur.

Erbakan Bey Afrika'ya yolculuk yapar da memleket karışmaz mı? Laiklik elden gitmez mi? Bir kilo demir mi ağırdır, bir kila pamuk mu? Tavuk mu yumurtadan çıkmıştır, yumurta mı tavuktan? Bayrakları bayrak yapan üstündeki kan değil midir? Ey bağışlaması bol rabbim, beni, ailemi, gelmişimi, geçmişimi, yedi sülalemi ve inananları koru, rahmetini esirgeme üzerimizden, senin her şeye gücün yeter... Ay, film koptu. Yine etraf sarardı. Ne anlatıyordum ulan ben? Vah, vah, vah! Derginin mutfağından beslene beslene proteinsiz ve karbonhidratsız kaldım zaar! Kafam çalışmıyo artık!

Bu işlerin müsebbibi Seyfi Bey'i istifaya davet ediyorum. Gidip self servis bir restoran açsın. Eski solculara Pekin usulü ördekle Moskova usulü hindi yapıp satsın. Onun da hayatı kurtulur, bizim de!

Neyse ben kaldığım yerden devam edeyim. Laiklik elden gidince paşalar durur mu? Hemen meclise damladılar elbette. Bizim meclisi bilirsiniz, çiğköfte partilerinin düzenlendiği, uzakdoğu sporlarının, horoz dövüşünün ve deve güreşinin başarıyla icra edildiği saygın bir yerdir. Açılış gününde locada Genelkurmay Başkanı otururken hepsi nedense sus pus oldular. Etrafta bir sürü "üç buçuk" sesi dolaşmaya başladı. Generaller meclise gider de ben gidemez miyim! Hemen bi taksiye atladım. Ininin, ininin, ininin! Ver elini parlamento! Kapıdaki görevlileri atlatıp locaya çıktım. Anaa! Yanlışlıkla Tugay Komutanlığı'na mı geldim nedir? Her taraf yeşil yeşil asker! Laiklikle ilgili konuşmalar başlayınca kimi milletvekilleri alkışlamaya başladı. Bu arada Orgeneral İ. Hakkı Karaamca balkondan aşağıya eğilip kimin alkışlayıp alkışlamadığını kontrol ediyordu. Ay, heyecandan nefesim kesildi. Adam yarı beline dek sarkmış aşağıya! Eyvah! En sonunda korktuğum başıma geldi. Genelkurmay Başkanım paldır küldür aşağıya yuvarlandı. O sıra locanın altında oturan Bitlis milletvekillerinden biri son anda bir vücut çalımıyla kenara kaçılmasa hakın rahmetine kavuşması işten bile değildi. Bu arada üç milletvekilinin "darbe oldu" zannıyla kalıp krizi geçirdiklerini müşahede ettim. Bir bayan milletvekili ise "Çok yaşayın paşam. Darbe yapın. Omuz atın. Karate yapın şu şeriatçilere" diye bağırarak ellerini çırptığını gördüm. Meclis görevlisi sekiz-on kişi hemen olay yerine yetişti ve kafası meclis sıralarından birine sıkışmış paşamı kucaklayıp kaldırmaya çalıştılar. Yozgat, Kastamonu ve Çorum milletvekilleri de olaya müdahale ediyorlardı. Sonunda paşayı doğrulttular. Paşa kaşlarını kaldırdı. "Darbe marbe yok. En büyük meclistir" dedi. Milletvekilleri ise "Yoo, paşam vallahi olmaz. En büyük ordudur. Bak ölümü öp" diye paşaya karşı çıktılar. Ben de hemen locadan inip olay yerine intikal ettim. Durumu bi güzel değerlendirdim sonra da vınn dışarıya. Hemen en yakın telefon kulübesine girip Süleyman Bey'i aradım:

- Alo, sayın Cumhurreisim. Sizin çevreniz geniştir, bilirsiniz. Darbe olacak mı?

- Ne diyorsun gene Hazım. Manyak mısın? Bizim başımız şey gibi dimdiktir, Ağrı dağı gibi. Darbe marbe olmaz.

- Ama sayın Cumhurbaşkanım, bu gün askerler meclisteydi. Genelkurmay Başkanı kim laik kim değil herkesi bir bir süzdü. Albayın biri de milletvekillerine tırnak kontrolu yaptı.

- Sen müsterih ol Hazım. Hadi git uyu! Hiçbir şey olmaz! Naazmiye, Nazmiyee! Bavulumu hazırla. Kaşkolumla yeşil hırkamı koymayı unutma. Özgürlük ve maceraya doğru yola çıkacağız.

ADI ONURUMUZDUR

NECDET ADALI

ANISI MÜCADELEMİZDE YAŞIYOR

Ankara'dan Tüm Yoldaşları

8 Ekim 96 Salı günü
saat: 12.30'da mezarı başındayız

Tunceli'deki baskı, zulüm, tutuklamalar...

Tunceli Sürgündeki Köy ve Köy Dernekleri Birliği'nin, Tuncelili olup da başka illerde sürgünde bulunanlarla ilgili yaptığı basın açıklamasına aşağıda yer veriyoruz.

Bizler Tunceli ili ve ilçelerine bağlı köyler ve köy dernekleri olarak, bu köylerin halkı ve bu köy derneklerinin üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin de vatandaşı olarak, Tunceli ili ve ilçelerine bağlı köy ve mezralarda yaşıyorduk. Bu köylerde yaşamımızı çiftçilik, hayvancılık, arıcılık, bağ ve bahçecilik gibi zirai iştigaliyetlerle sürdürüyorken, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak da vatandaşlık görev mecburiyetini bihakkın ve bilakaydușart yapan ve yerine getiren bize göre takdire şayan vatandaşlar iken, böylece takdir edilmesi gerekiyorken, birdenbire Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin hedefi haline getirildik. Bilhassa 49. ve 50. hükümetlerin iktidarda bulunduğu dönemlerde Tunceli'deki baskı, zulüm, tutuklamalar, köylerde kitlesel sorgulama, sorgusuz insan öldürme, yoğunlukla çevresel yaygınlık şeklinde etkili olması ile de Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığı'na, ayrıca da 21 Mayıs 1994 tarihinde Başbakanlığa, İçişleri Bakanlığı'na, tüm siyasi parti genel başkanlıklarına (TBMM'de grubu bulunan), tüm basın kurumlarına yukarıda saydığımız olaylar, baskı, şiddet resen şikayet edilmiştir.

Ne yazık ki bu şiddet bir o kadar daha artırılarak, bakanlar kurulu kararı ve emri gereği olarak yapılacağı şeklinde mahallinde operasyon görevlileri ilçe komutanlıkları tarafından halka telkin edildi. Bu olayda Tunceli Valiliği'nin olduğu gibi, güvenlik görevlilerinin yaptırımları şikayet edilmiştir. Burada netice alınmadan köylerimiz, ormanlarımız, mezralarımız bombalanarak yakıldı; ateşe verilerek yakıldı, boşaltılarak yakıldı. Devlet güvenlik kuvvetleri bu olayı gerçekleştirdikten sonra iki aşamalı göç olayını planladıkları şekilde uyguladılar, il içi ve il dışı olmak üzere, bizler göçe icbar edildik. Ve sonuçta göç eden bizler şu an taşra illerde yaşıyoruz. Her ne kadar işsiz güçsüz olarak yaşıyorsak da çarşıda pazarda doya doya yiyecek ve giyecek maddelerini seyrediyoruz. Yemek kokularının doyumluğunu tadıyoruz. İşte böylece son şansımız il içi göç ve parçalanmış aileler olarak bundan sonraki dramatik yaşam Tunceli'nde başlamıştır. 1994 Ekim'inde başlatılan gıda ambargosu, çiftçilik yapma yasağı insanlarımızı ölüm eşiğine getirmiştir. Bu uygulama ve zulüm olayı derneğimiz tarafından başta TBMM Başkanlığı'na, 4 Nisan 1996 tarihinde heyetler halinde posta ile iadeli taahhütlü sunulmuştur.

Ayrıca da Meclis'te grubu bulunan tüm siyasi parti genel başkanlarına yazılı taahhütlü olayın vehameti bildirildi. Sunuşlu şikayetler bugüne kadar dikkate alınmamıştır. Bizim için en hüzün verici durum; okuru ve izleyicisi olduğumuz medya kuruluşları da ilgisiz kalmışlardır. Biz son kez çağrı yapıyoruz. Bu baskı ve zulüm durdurulmalıdır. İnsanlar birbirleriyle kardeşçe ve insanca yaşamalıdır.

Bunu da dikkate almadığınız takdirde vatandaş olarak tüm hukuksal imkanları kullanarak tüm insanlığı da yardıma çağırarak, insan onur ve gururunun korunması mücadelesini vereceğimizi de bilginize sunuyoruz, saygılarımızla.

Kıbrıs, daha ne kadar ağlayacaksın?

Neşe YAŞIN

Şiddet etkisini gösterdi. Kısa sürede her yanı derin bir umutsuzluk ve paranoya kapladı. Savaş ihtimali fısıltısı eski anıları depreştirdi. Kapanmamış yaralar sızlamaya başladı. Öfkeli bir babanın yeri göğü sarsan sesiyle ve gelebilecek dayağın korkusuyla köşelerine sinmiş çocuklar gibi, insanlar ürkek bir sessizliğe gömüldüler... Bu çocukların kimisi tarih boyunca olduğu gibi evi terketme kararı aldı.. Kıbrıs daha ne kadar ağlayacaksın?

Sıcak bir yaz günü kitabımın yaprakları arasında uzak bir yolculuğa çıkmaya hazırlanırken, sokaktan gelen seslerle irkildim. Türk bayrakları, üç hilalli bayraklar, mehter marşlarıyla bir gösteriydi bu... Gemilere dolup gelmişlerdi bizi kurtarmak için. Ellerinde sopalar, döner bıçakları, nacaklar. Pek çoğu yoksul insanlardı, üstleri başları dökülüyordu. Derin bir heyecanla sarsılıp, şiddete doğru koşuyorlardı. Bedenlerini ve ruhlarını saran azabı kanla yatıştıracaklardı. Hayata duydukları derin öfke önüne geçilmez, yıkıcı bir enerjiye dönüşmüştü.

Karşı taraftakiler yıllardır yaşanan sağırlığa, duyarsızlığa karşı öfke doluydular ve nefret sözleriyle kışkırtılmışlardı. Aşılmazı aşmaya çalışmanın, kırılmış onurları onarmanın tutkusu içindeydiler. Öldüler ve yaralandılar. Toprak kanadı. Pek çok adamlar televizyonlarda konuştular, yorumlar yaptılar. Kadınlar adaha çok ağladılar ve ilendiler.. Çocuklar kavgayı oyunlarına kattılar... Sokaklardaki askerlere el salladılar..

Pek çok toplantılar yapıldı.. Stratejiler belirlendi; girişimlerde bulunuldu... Taraflar kendi tezlerini güçlendirmek için olaylardan pay çıkarmaya çalıştılar. Birbirlerini suçladılar. Kendi hatalarını ve sorumluluklarını ustalıkla gizlediler.. Ya da öyle yaptıklarını sandılar.

Gerçeği söylemeye çalışanlar ölüm tehdidi altında bırakıldı. Yeni kurbanlar olacağına dair söylentiler ortalığa yayıldı. Bir gün gizli bir el muhaliflere karşı tetiği çekebilir ve sorumluluk hemen öteki tarafa atılabilirdi... Ölüm, her an her yerde ve katiller ödüllendirilmekte...

İnsan dostlar arasındayken, eğlenirken, doğanın büyülü güzelliğine dalmışken birden düşünüyor. Yaşamak ne güzel ve ölüm ne kolay... Bir yaz gecesinin serinliğinin, bahçesindeki çiçek kokularının keyfini çıkaran bir gazeteciyi öldürmek ne kolay... Sevdiklerimizin üzerine titrerken; üşümesinler diye üstlerini örterken; rahat otursunlar diye sırtlarına yastık koyarken birden onları yitirmek ne kolay...

Ne garip bir dünya ki yaşam için, insanlar için güzel şeyler yapmış olan, özverilerde bulunmuş olan, kendi çıkarının peşinde olmadığı için isyan etmeyi, itaatsiz olmayı bilen insanlar hep tehdit altında... Bütün bu acı ölümleri düşünmek; kötülüğün kulakları sağır eden gürültüsü altında güzelliğin derin sessizliğine ulaşmak... Ölenlerin ulaştığı o sessizlik bunca kirli söze bir yanıt gibi...

Bir anne ağlıyor ve "Dilerim oğlum Kıbrıs için verilen son kurban olsun" diyor. Ama aynı ölümün ardından bazıları kan içme yemini yapabiliyorlar... Saldırı söylentileri yüzünden bir asker panik içinde gölgelere ateş ediyor ve bu silah sesini duyan insanlar birlikte dostça yaşamaya örnek olarak gösterilen Pile köyünü terkedebiliyorlar...

Korku öyle derin ve anıların kederi öyle şiddetli ki; bir söylenti, uzak bir kışkırtma bir deprem yaratabiliyor.

Araba dağların, ormanların arasından kayıyor. Ötede deniz pırıl pırıl. İçinde bir ezilme, bir korku.

"Ne olur bitsin artık; bu savaş çığırtkanlığı dinsin artık".

Kıbrıs daha ne kadar ağlayacaksın?

İnsanların korku içinde ürkek bir sessizliğe bürünmeleri ne kadar hüzünlü ve dramatik... 'Kıbrıs, daha ne kadar ağlayacak' sorusunun insanın içini acıtan vurgusu... Ülkenin 'çocukları'ndan bazılarının evlerini terketme kararı, gerçek çocuklar için de bir başka dram... Çocuklar küçük ülkenin küçük dramları...

SÖZ
Haftalık Haber Yorum Dergisi

Sahibi: Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK
Koordinatör: Seyfi ÖNGİDER
Yazıişleri: Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN
İdare: Muzaffer TUTKAN
Sorumlu Müdür: Hüseyin AYIK
Ankara Temsilcisi: Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

Almanya: A. Vehbi PAKSOY — **Tel:** 0049.30.6183742 **Fax:** 0049.302755143
Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN — **Tel:** 0033148572114 **Fax:** 0033148571691
İsviçre: Süleyman ÖZGÜR — **Tel:** 004113415213
İngiltere: Ahmet SAYER — **Tel:** 00441814826280

Adres: Sıraselviler cad. Billurcu sk. No: 3/8 Taksim/ İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** Biryay